

ÇEVRECİ BEŞERİ BİLİMLER SERİSİ I

“Çevre - İnsan ve Geleneksel Yaşam” Seçme Öyküler

Editör
Sinan Akıllı

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI

Kapadokya Üniversitesi Yayınları: 17

Çevreci Beşeri Bilimler Serisi: 1

ISBN: 978-605-06863-1-9 (basılı)

ISBN: 978-605-06863-2-6 (elektronik)

DOI: <https://dx.doi.org/10.35250/kun/9786050686326>

URL: <https://hdl.handle.net/20.500.12695/643>

© Temmuz 2020

“Çevre - İnsan ve Geleneksel Yaşam” Seçme Öyküler

Editör: Sinan Akıllı

© Copyright, 2020, KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

Sertifika No: 43348

Bu eser [Creative Commons “BY-NC-SA” \(Atıf-GayriTicari-AynıLisanslaPaylaş\) Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) ile lisanslanmıştır. Bu lisans, kullanıcıların eser sahibine atıf vermek koşuluyla eseri sadece ticari olmayan amaçlar için kullanmalarına ve uyarlamalarına izin verir. Buna ek olarak kullanıcıların eseri uyarlamaları halinde uyarlamayı aynı veya uyumlu bir lisans kapsamında başkalarıyla paylaşmaları koşulunu getirir.

Kitap Editörü: Sinan Akıllı

Yayına Hazırlayan: Yusuf Gökkaplan, Duran Can Gazioğlu

Seri Editörü: Sinan Akıllı

Kapak Tasarım: Nazile Arda Çakır

Sayfa Tasarımı: Adem Şenel

Akıllı, Sinan (editör). *“Çevre - İnsan ve Geleneksel Yaşam” Seçme Öyküler*

Nevşehir: Kapadokya Üniversitesi Yayınları.

200 s, 135x195 mm.

ISBN: 978-605-06863-2-6 (elektronik)

DOI: <https://dx.doi.org/10.35250/kun/9786050686326>

Anahtar Kelimeler: 1. Çevreci Edebiyat, 2. Çevre – İnsan İlişkisi, 3. Öykü, 4. Gençlik Edebiyatı

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ

50420 Mustafapaşa, Ürgüp, Nevşehir

yayinevi@kapadokya.edu.tr

kapadokyayayinlari.kapadokya.edu.tr

0(384) 353 5009

www.kapadokya.edu.tr

“Çevre - İnsan ve Geleneksel Yaşam”

Seçme Öyküler

Editör
Sinan Akıllı

İçindekiler

<i>Dekandan</i>	7
<i>Seri Editöründen</i>	11
<i>Alev Alatlı'dan</i>	15
<i>Seçici Kurul Üyelerinden</i>	17
<i>Fırın Kuru / Zübeyir Abay</i>	27
<i>Tavuklarıma / Gökem Ayşe Asarkaya</i>	39
<i>Sarı Papatya / Rana Boğa</i>	47
<i>Köyden Kente / Aysima Çil</i>	53
<i>Yirmi Birinci Yüzyıl / Filiz Demir</i>	65
<i>Bulutların Üstünde / Gülbeyza Durdu</i>	73
<i>Eve Dönüş / Elif Ceyda Ebeş</i>	81
<i>Köyümün Çıngırakları / Buse Elmas</i>	91
<i>Lacivert Deri Çanta / Azra Ergül</i>	99
<i>Çınarlar Tepesi / İmran Gazel</i>	109
<i>Doğa da Konuşur / Birsen Harbi</i>	117
<i>Öze Dönüş / Kübra Köse</i>	123
<i>Tohum ve Hayat / Hacer Sarıca</i>	131
<i>Kırmızı Ayakkabılar / Dilara Şinoforoğlu</i>	141
<i>Dönüşüm / Hüseyin Toprak</i>	153
<i>Karayemiş / Emine Turan</i>	161
<i>Çorakların Nazım / Çağan Uçmak</i>	169
<i>Sahne / Firdevs Sena Yazar</i>	181
<i>Yıllardan Kalanlar / Sila Yazıcı</i>	189
<i>Çevre Muhafızları / Fatma Jule Yılmaz</i>	195

Dekandan

Başlangıçta Öykü Vardı!

Şiir ve öykü, edebiyatın en eski anlatı sanatlarıdır. Şiir, insanın duygu farkındalığını ortaya koyarken, öykü de hayat denen bütünün içindeki olguların soyutlanarak görünür kılınmasıdır. İnsan anadiliyle ürettiği bu iki sanattan ruhsal ve bilinçsel eğitim üretmiş, eğitim kazanmıştır. Doğa ile toplumun parçası olan birey, çağlar boyu duygu ile düşün arasında yeniden bilinçlenmelerle fiziki ve düşünsel üretimler yaratmıştır. Bu bilinçlenme yolunda birey olarak kendini kendi gözünden anlatma, kendi gözünden başkalarını, toplumu, dünyayı anlama, algılama ve anlatma yoluyla bireysel ve toplumsal gerçekleri görünür kılmıştır. İnsan, çağların onu getirdiği her aşamada yeniden bilinçlenmenin ayırıcısına varmıştır. Anlatı sanatları içinde öykü, insanın ve toplumun bilinçlenmesinde dinden eğitime, günlük yaşamdan sanatsal üretime değin güncelliğini yitirmeyen bir iletişim aracı olmuştur. Bu anlamda öykü sanatı insanın, hayatın içindeki ve insan ilişkisindeki gerçekliğe bilinçle bakması, olguların içindeki gerçeği görmesi ve onu görünür kılmasıdır. Bu görünürlükte insan, sanat yoluyla hayatı, toplumsal gerçekliği, doğayı yeniden algılamak, bir ya da birden fazla insanın yaşadığı bir olayın içindeki sebep ve sonuç ilişkilerini, tezatları, insanın zaafılarını, haksızlıkları, çelişkileri, iyileri, kötülerini, olumlu ya da olumsuz olguları da mercek altına alır. Böylece öykü, insanın

bilinçli ya da bilinçsiz bir hedef peşinde sürgün yaşadığı biyolojik ve sosyal hayatı bir an durup düşünmesiyle ortaya çıkan eleştirel bakışların doğmasında ve bilinçlenmede büyük bir etkinliğe sahiptir. Çağlar boyu nasihat vermek için insanlara sunulan ya da kurgulanan hikâyelerden, gerçek hayatın içinden kesitlerle kurgulanan çağdaş öyküye evrilmiş olan bu sanat, günümüzde de güncelliğini aynı ekseninde sürdürmektedir. “Hikâye”yi nasihat amaçlı klişe olguların kurmacası olarak düşünürsek, “öykü”yü de hayatın içindeki gözlemlerden ortaya konan kurmaca olarak kabul edebiliriz. Böylece doğa ve toplum dengesinde oluşan hayatı gözlemleme, toplumu, bireyi gözlemleme nasıl bir bilinç gerektiriyorsa, onu başkalarına aktarma da aynı şekilde farkında olma bilinci ile farkındalık yaratma bilincini gerektirir. Bu farkındalığı yaratırken en önemli araç anadildir. Anadili kullanma gücüdür, sözvarlığı, kavram zenginliği, çağlar içinden gelen anlatım olanaklarını bilme ve hâkim olmadır.

Doğa ve tarihi zenginliğin merkezinde kurulmuş olan Kapadokya Üniversitesi, Beşerî Bilimler Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü kendi coğrafyasındaki görsel ve kültürel miras zenginliğini, çağdaş değerlerle ve düşünsel zenginlikle birleştirmeyi hedeflemiş bir bölümdür. Türkçenin 14. yüzyılda ilk eserlerinin yazıldığı bu coğrafyada anadilin tarihi arka planı ve çağdaş iletişim gücüyle anadil öğretiminde anlamlı bir misyona sahiptir.

Kapadokya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün henüz Korona virüsün dünyayı sarsan salgın günlerinin gündemde olmadığı bir tarihte, çağın bir gerçeği olarak doğayı ve insancıl değerleri anadilin anlatım gücüyle ortaya koyma amaçlı düzenlediği “Çevre – İnsan ve Geleneksel Yaşam” konulu öykü

yarışmasının ne denli gerçekçi ve haklı bir öngörü olduğu bugün şaşırtıcı bir gerçek olarak ortadadır.

Yaşamakta olduğumuz salgın, insanlığın, mikrop denen görünmez organizma karşındaki acizliği ve yaşanan insanlık felaketi, acıları, çaresizliği, telaşı, kaygıları, maddi ve manevi kayıpları karşısında ilk bilinçlenmesi bunun “doğanın bir intikamı olduğu” nitelemesi olmuştur. Doğa’nın intikamı! İnsanlık bir yandan mikrobun öldürücü boyutlarına karşı mücadele verirken bir yandan da doğa karşısında yeniden bilinçlenmenin kaçınılmazlığını görmüştür. İşte “doğa”nın insan yaşamındaki yadsınamaz gerçeğini, “şehir”in doğayı yok ederce-sine gelişmesi karşısında “köy”ün gerek üretim gerekse insan ilişkisini, doğa ve doğal değerlerle özdeşleşen yapısını yansıtan, doğa sömürüsü karşısında bilinçlenmenin kaçınılmazlığını ve insanın farkındalığını amaçlayan genç kalemlerin 20 öyküsü! Çağdaş bilinçlenme yolunda öykü sanatının toplumsal yerini ve gücünü yeniden görünür kılan bu seçki Özge Arıkal Gönül, Murat Başekim ve Yaşar Miraç Çolak’tan oluşan seçici kurulun değerlendirmesiyle oluşturulmuştur.

Prof. Dr. Nuran Tezcan

Seri Editöründen

*Retorik, bir organizmanın çevresel değişime başarılı bir şekilde uyum sağlamasını kolaylaştıran bir hayatta kalma mekanizmasıdır.**

George A. Kennedy

Sakin ve sessiz bir ilkbahar gecesinde sessizliği düzenli ve kararlı varlığı ile bozan o baykuş ötüşünü duymamış olanımız yoktur. Açıkça söylemese de kendisi de o karanlık boşlukta tekrarlanan o baykuş ötüşünden ilham alarak yazmış olduğu apaçık belli olan George A. Kennedy'nin bize hatırlattığı, eski Yunancadaki *kosmos* kelimesinin anlamının “düzen” olduğu bilgisi** ile birlikte düşünülünce, sanki bu baykuşun sesi o karanlık boşluğun, yani evrenin sesidir. Kennedy, 2000’li yılların başından bu yana Çevreci Beşerî Bilimler olarak tanımlanan disiplinler arası bilim alanının önemli alt unsurlarından olan biyosemiyotik ve özellikle de zoosemiyotik alanlarında birçok bilimsel araştırmanın atıfta bulunmadan geçemeyeceği “A Hoot in the Dark: The Evolution of General Rhetoric” (Karanlığın İçinde Bir Baykuş Ötüşü: Genel Retoriğin Evrimi) adlı makalesinde, retorik, yani insan dilinde “söz sanatı” olarak vuku bulan bir sanatsal “anlam üretme” eyleminin, evrende dilden de önce var olan bir enerji olarak

* George A. Kennedy, ‘A Hoot in the Dark: The Evolution of General Rhetoric’, *Philosophy & Rhetoric* 25.1 (1992), 1–21, s. 10. Bu eserden yapılan tüm alıntıların Türkçe tercümesi tarafımda yapılmıştır.

** George A. Kennedy, ‘A Hoot in the Dark: The Evolution of General Rhetoric’, s. 18.

bulunduğunu söyler. Kennedy’ye göre bu enerji biçiminin temel kaynağı *hayatta kalma* içgüdüsüdür. Hayvanların kendi vokal ve beden dillerinde açığa çıkardıkları bu enerji biçiminin, kimi zaman organizmaların hayatta kalma temel amacına katkı sağlayan *bölgesel sahiplenme*, kimi zaman da yine aynı amaca katkı sağlayan, kendi seslerinin doğanın rekabetçi koşulları içerisinde rakiplerinkinden daha öncelikli ve daha dik-katli dinlenmesi için asıl söyleyeceklerine bir *girizgâh* yapma işlevi olduğunu anlatır Kennedy.

En temel amacının insan ile insan ötesi dünya arasındaki ilişkileri incelemek ve bu ilişkilerin “Akıl, Ahlak, Adalet, Adap” çerçevesinde yeniden kurgulanmasına bilimsel katkı sağlamak olduğu söylenebilecek olan Çevreci Beşeri Bilimler alanının Türkiye’deki akademik merkez üssü olduğunu rahatlıkla söyleyebileceğimiz Kapadokya Üniversitesi bünyesinde kurulmuş olan güzide Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün düzenlemiş olduğu “Çevre – İnsan ve Geleneksel Yaşam” başlıklı Liseliler Öykü Yarışması’nda başarılı bulunan ilk yirmi eserden oluşan bu kitap da Kennedy’nin sözünü ettiği evrensel retoriğin bir parçası olarak okunmalıdır. Zira, yarışmaya katılan 166 eserin hepsinde, içerisinde yaşadığımız ve iklim değişikliği, türlerin altıncı kitlesel yok oluşu, denizlerin ve karaların plastik kirlenmeye maruz kalışı gibi gerçeklerle tanımlanan ve adına yeni bir jeolojik devir olarak Antroposen Çağı denilen “İnsan Çağı”na verdiği cevabın ve tepkinin retorik enerjisini okuduk. Bütün bu olumsuz çevresel değişimleri gören, okuyan, anlayan ve bu olumsuzlukları yeniden değiştirerek *hayatta kalmak* isteyen, atalarının yüzlerce yıldır yaşadığı Anadolu topraklarını *sahiplenerek*, bu toprakların florası ve faunasıyla birlikte saygı, barış ve uyum içerisinde, evrenin düzenine uygun olarak yaşamaya devam etmek istediğini anlatan genç insanlardan

yalnızca yirmisinin sesini bu sayfalara taşıyabilmiş olsak da, okurların bu yirmi eserde tüm Türkiye gençlerinin sesini duyabileceğini söylemek yanlış olmaz.

Türkiye'nin dört bir yanından yarışmaya katılan gençlerin retorik enerjisini temsil eden ve Kapadokya Üniversitesi Yayınları Çevreci Beşeri Bilimler Serisi'ni hayata başlatan ilk nefes ve ilk ses olan bu kitaba bu serinin editörü sıfatıyla bir *girisgâh* yazarken, bu kitabın kendisinin de Anadolu topraklarını sahiplenerek yaşamaya devam edecek daha nice genç insanın Türkçe dilinde yazacağı daha nice esere bir *girisgâh* olmasını dilerim. Kapadokya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün düzenlemiş olduğu yarışmaya eserlerini göndermiş olan tüm öğrencilere, kendilerini yarışmaya katılımları için desteklemiş ve teşvik etmiş olan kıymetli öğretmenlerine ve ailelerine müteşekkirim.

Bu kitabın kaynağı olan yarışmanın düzenlenip gerçekleştirilmesinde bizlere liderlik eden Mütevelli Heyet Başkanımız Sayın Alev Alatlı'ya, Mütevelli Heyet Koordinatörümüz Sayın Funda Aktan'a, Rektörümüz Sayın Prof. Dr. Hasan Ali Karasar'a, Genel Koordinatörümüz Sayın Dr. Öğr. Üyesi Halil İbrahim Ünser'e, Dekanımız Sayın Prof. Dr. Nuran Tezcan'a; yarışma organizasyonunun ve öyküleri kitaplaştırma çalışmasının çeşitli aşamalarında çok kıymetli katkıları olan Seçici Kurul üyeleri Sayın Özge Arıkal Gönül, Sayın Murat Başekim ve Sayın Yaşar Miraç Çolak'a, Kapadokya Üniversitesi Kurumsal İletişim ve Öğrenci Koordinatörlüğüne, Düzenleme Komitesi üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Gökkaplan, Arş. Gör. Duran Can Gazioğlu ve Arş. Gör. Nurten Bayraktar'a ayrı ayrı en içten teşekkürlerimi sunarım.

Sinan Akilli

Alev Alatlı'dan

Sevgili Sinan Akıllı bu seçkide öyküleri yer alan yazarların dünya ve kâinata dair duyarlılıklarının sıra dışı olduğuna dikkat çekmekte çok haklı! Eserleri yakından incelediğinizde farkına varıyorsunuz, ağaç ile kâğıdın, kâğıt ile kalemin, kalem ile elin aynı harçla karılmış olduğunun, ortak malzemenin bilincindeler bu gençler. Öyküleri ulu Anadolu ağaçlarının tazecik diri yaprakları gibi, elin sözle birleştiği yerde can buluyorlar... Hasılı, bana Sinan hocanın şahsında seçkinin oluşmasında emeği geçenleri selâmlamak kalıyor. En büyük teşekkür, hakkını vererek okumuş, gezegenimizdeki yaşamın ortak olduğunu, paylaşılması gerektiği gerçeğini içine sindirmiş, benimsemiş, sahiplenmiş ve nihayet bu kadim gerçeğin sözcüsü, dili, olmaya soyunmuş genç yazarlara. Sağ olun, var olun çocuklar.

Seçici Kuruldan

Ne güzeldir edebiyatın hemen her yaşa dokunabilmesi, hemen her konuya sırtını yaslayabilmesi ve hayal gücünün var edebildiği uçsuz bucaksız, istisnasız her yere ulaşabilmesi. Bu yüzdendir zenginliği, insana dost oluşu ve maneviyatı beslemesi. Ve bulaşıcıdır edebiyat tutkusu; bir arkadaşın sevdiği kitabı “Al, sen de oku.” diye uzatmasıyla, sohbet aralarında zihinleri ziyaret etmeye karar veren alıntıların ufak bir tebessüm eşliğinde dile getirilmesiyle temas eder insana. O kıymetli temasa hak ettiği önemi verirsiniz daima bağlı kalırsınız edebiyata. Zamanla kendinizi daha iyi ifade edebildiğinizi, bambaşka hayatlarla karıştığınızı, başka başka insanlarla tanıştığınızı, yaş aldıkça belki bireysel belki de toplumsal nedenlerle tavsayan hayal gücünüzün yeniden uyanışa geçtiğini, duygusal zekânızın geliştiğini ve varoluşu besleyen nice değişimi tecrübe edersiniz. Bu değişimin çapı genişledikçe bireyi aşar, topluma ulaşır, uygarlığa sirayet eder. Velhasıl, önemlidir edebiyat; okumak kadar yazmak da iyileştirir bireyi, toplumu. Tüm bu nedenlerle eğitim kurumlarının edebiyat tutkusunu yaymak ve yakalamak için attıkları adımların kıymeti çok büyüktür.

Kapadokya Üniversitesinin öncülüğünde, lise öğrencilerine yönelik gerçekleştirilen edebiyat yarışmasına ulaştırılan her bir öykü özenle ve dikkatle ele alındı. “Çevre – İnsan ve Geleneksel Yaşam” konusuyla sarmalanan öyküler özgünlük,

anlatım-dil bilgisi açısından değerlendirildi ve seçkide hangi öykülere yer verileceğine, söz konusu değerlendirmenin neticesinde karar verildi.

Değerlendirme aşamasında sürece dâhil olmak gurur verici olduğu kadar keyifliydi. Genç kalemlerin yarışma için belirlenen konudan yola çıkarak yazdıkları öyküleri okumak, onların yazarken çıktıkları yolculuklara eşlik etmek, geleceğe dair umut aşıl原因 fikirlerini öğrenmek hoş bir deneyimdi. Eminim ki bu seçkiyi okuyanlar da benzer hisleri paylaşacaklardır.

Yaşından ve yaşam gairesinden bağımsız olarak, her ne olursa olsun kitaplardaki satır aralarında gezinmeden gününü sonlandıramayanlara selam olsun.

Özge Arıkal Gönül
Ankara, 2020

Seçici Kuruldan

“Yazı” Sömerlerin icat ettiği (ve bir bakıma bugün yaptığımız gibi tabletlere kaydettiği) o ilginç kodlama sistemi anlamına mı gelir, yoksa kişinin kaderi anlamına mı?

Pek çok insan için cevap bunlardan ya biri ya da diğeriştir. O insanlara yazı ilkokulda öğretilir, ömürleri boyunca da sınavlarda, hesaplarda, mesajlarda kullanılır ve bundan ibaret kalır.

Oysa bir grup insan daha vardır ki bu iki kelimeyi kendi kimliklerinde birleştirmek ister. Bu insanların “Yazı”sı, “Yazı”dır.

Hepsinin “Yazı”sı aşağı yukarı aynı başlar, erken yaşta hikâyelerle büyülenmek, kitaplarca efsunlanmak. Bir kitabın kahramanını, atmosferini, temasını, öyküsünü, serüvenini, sonunu sevmek. Yazı oradan yazılmaya başlar. Yavaşça günlük hayat-tan yollar ayrılır, artık maçlar, diziler, mağazalar, kitaplar kadar önemli yer tutmaz olur. Ve aday, yazısını yazmaya başlar.

Bu yolda teşvik edici küçük hediyeler, yazar adayı için harika hediyelerdir. Ödüller, dereceler, antolojiler. Yazısında, ki-şiye umut ve kararlılık takviyesi sağlayan küçük dayanaklar-dır bunlar.

Elinizdeki kitap da böyle bir armağan, her yazar adayının sahip olma şansına erişemediğı hoş bir umut ve kararlılık bataryası. Bu kitapta yer bulmuş yazar adayları, kendi Yazı

sayfalarında daha kararlı ilerleyecek ve belki bir gün kendi kitaplarına kavuşacak.

Bu kitabı inceleyen yazar adayları ise kararlılıklarını pekiştirecek ve bir gün kendilerinin de böyle güzel ve değerli antolojilerde dâhil olabilmesi için daha çok çalışacak.

Tüm bunlar yazar adayı için önemli, ama daha önemli bir şey var...

Yazar olmak için önce okur olmak gerekiyor. Bu kuru bir klişe değil, işin en önemli sırrı. Ayrıca da dünyada ‘gerekirse bu uğurda gözlerinizi bile bozabilirsiniz’ türünden tuhaf bir cümleye rastlanabilecek yegâne tavsiye. Yine de gözlere dik kat etmek lazım tabii ki.

Yazar olmak hedefi ile yola çıkanların değil, okur olmanın bir yan etkisi olarak yazar olanların iyi bildiği gibi, “yazarlık” sırf yayımlanmak değil aslında.

Yazarlık, kitapseverin geçmişte kendisini büyüleyen kitaplara, kendi hikâyelerini yazmak suretiyle teşekkür ederek borcunu ödediği bir asırlar ötesi dayanışma sadece. Bir hikâye kardeşliği...

Yazar adayı eğer bunu unutmazsa, kulağını o sevdiği eski hikâyelere açarsa, belki bir gün kendi yazdıkları ile de başka bir kitapseverin “Yazı”sını başlatmış olur.

Murat Başekim
Ankara, 2020

Seçici Kuruldan

Gençlerin Öyküleri...

Kapadokya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün liseli gençlere yönelik olarak düzenlediği “Çevre – İnsan ve Geleneksel Yaşam” konulu öykü yarışmasında tarafıma değerlendirilmesi için gönderilen öyküleri okuyup inceledim. Bu öyküler üzerine bir değerlendirme yapacak olursam şunları söyleyebilirim:

Öykülerin büyük çoğunluğunda köy-kent karşıtlığı ve doğayı koruma konuları işlenmiş. Bu iki konunun özgün, ayrıntılar içeren, yalın, içtenlikli bir anlatım gösteren, başarılı bir öyküleme tekniğiyle ele alındığı öyküler mevcut.

Öykülerin genelinde gençlerin Türkçeyi gayet iyi kullandıklarını düşünüyorum. Başarılı bulduğum öykülerde anlatım yalınlığı, içtenliği, gereksiz abartıların olmaması kolay okunurluk, konun ele alınışı ve akışı, öyküleme biçimi, konunun gereksiz uzatılmaması gibi olumlu özellikler ilgimi çekti.

Bir yarışma olduğu için sonuç olarak bazı öykülerin daha başarılı bulunması gerekiyordu. Sonuç ne olursa olsun katılan gençlerin öykü yazmada ısrarcı olmaları durumunda ileride daha iyi ve daha güzel öyküler yazabileceklerini düşünüyor, yarışmaya katılan herkesin bundan sonraki yazın hayatında başarılı olmalarını diliyorum.

Yaşar Miraç Çolak
İstanbul, 2020

“Çevre - İnsan ve Geleneksel Yaşam”
Seçme Öyküler

Yazardan

Hayatta tecrübe ettiğim, gözlemlediğim ve de hissettiğim birçok şeyi, çoğu zaman sanatın birbirinden farklı birkaç alanıyla kendimce anlatma ve aktarma gayesi içerisinde bulundum. Fakat yazma işine pek girişmemiştim. Ta ki o güne kadar... Çok manidar bir şekilde pek sevgili Asuman Bozkurt Erkan hocamın yönlendirmesi üzerine yazmaya başladım; yazmaktan çok keyif aldığımı fark ettim. Çok kısa bir zaman sonrasında pek sevgili Ayşe Türk hocamın tavsiyesi ve her iki kıymetli hocamın teşviki ile bu yarışmaya katıldım ve de yarışmanın konusuyla alakalı olan düşüncelerimi, kendimce anlatma isteği duydum. Anlatabildiğim ve de anlatabileceğim ölçüde, naçizane aktarmaya gayret gösterdim.

Bu yarışma sonucunda, algıladığım şeyleri dile getirmek konusunda yazmanın güzel bir seçenek olduğunu, daha çok keşfetmiş ve deneyimlemiş oldum. Ayrıca yazmaya ve de üretmeye devam etme arzusu ve heyecanı içerisindeyim. Bu tarz anlamlı bir etkinliğin içerisinde yer almış olmaktan ötürü de kıvanç ve sevinç duyuyorum. Bu etkinlikte emeği geçen herkese ayrı ayrı teşekkür ederim.

Bu hikâyemi, ilham almış olduğum dedem Mahmut ve babam Ahmet Abay'a ithaf ediyorum.

Saygılarımla,

Zübeyir Abay

Başakşehir Anadolu Lisesi, Başakşehir/İstanbul

Fırın Kuruşu

Zübeyir Abay

Yaz çok mu çok kurak geçiyordu. Güzün yağan dengesiz yağışlar ve kışın vuran don, hasadı azaltmış ve verimsizleştirmişti. Zaten işlenebilir, verimli toprak sayısı iki elin parmağını geçmiyordu. Bir de durum böyleyken Loğ Kafa ve bir kısım pek akıllı hısımları etraftaki orman ve yeşillik alanları kendi çıkarları uğruna yakıp yıkmış, tahrip etmiş, kısıtlı su kaynaklarını sonu yokmuşçasına savurganca kullanmıştı. Kavrucu sıcaklar da yapılanların intikamını almaya çalışırcasına gördüğü her su damlasını buharlaştırmak için saldırıyordu. Belki de bu gök kubbenin yeryüzündeki dereleri, gölleri ve pınarları insanoğlunun elinden kurtarışıydı.

Suların yeryüzünü terk edişinden sonra toprak kederinden, üzüntüsünden çok fazla dayanamamış, yüzü gözü sararmaya ve kalp kırıklarını gözler önüne sermeye başlamıştı. Güneş, insanoğluna acıımıyordu ama olan yeryüzüne oluyordu; açgözlü insanların yaptıklarından o da nasibini alıyordu. Yaraların kapanmasına fırsat vermiyor, daha çok deşiyor, âdeti dağlıyordu. Elde avuçta ne varsa alıyor, herkesin boğazını sıkıyordu. Tek tük kalan ağaçlar da ihtiyarlamıştı; yanında yeresinde kimseyi istemiyordu. Zaten kimsenin de onları hatırladığı yoktu. Sadece bir iki vefalı gibi gözükken çıkarıcı kuşlar ziyaretçileri oluyor, çok geçmeden en ufak çıtırdamada yalnızlığa terk ediyorlardı. Bunlar olurken gamsız dikenlikler

ve kaktüslerin keyfi yerindeydi. Dışlanmışlıklarının ve sevil-meyişlerinin yıllar boyu içlerinde biriktirdiği kin ve nefretle kimseye acıymıyorlardı. Bu durumdan fazlaca haz alıyorlar ama tepki çekmemek için varlık içinde yokluğu oynuyorlardı. Bu cenazede onlar da karalara bürünmüş gözyaşı döküyorlar ve yas tutuyorlardı. Bu sırada bir gölgede iki aylık süt kuzusu, anasının dünden beri yerde yatan, geveze sineklerle çevrelenmiş cesedini ısrarla emmeye çalışıyordu ama sineklerin alay edişlerini o da kabullenmekte gecikmedi. O an bir feryat koptu kuzudan. Bu öyle bir feryattı ki gamsız kaktüslerin, çıkarıcı kuşların ve de acımasız güneşin bile yüreğini sızlatmış gibiydi, çok kısa bir an için!

Günler günleri kovaladı, her şey çok geçmeden eski seyrine geri döndü. Yine böyle bir günde iki katlı kerpiç bir evin önünde yaşlı mı yaşlı bir teyze, açlıktan karnı büzüşmüş şekilde oturmuş, elindeki fırın kurusunu ısıtıp kemirmeye çalışıyordu. Açgözlü sinekler de ona eşlik ediyordu. O sırada evin biraz gerisindeki harman yerinden çocukların bağırışma sesleri geliyordu, karınları gurulduyor olsa bile çocuktular en nihayetinde... Oyuna dalmış, kısa süreliğine de olsa unutmuşlardı olan biteni, belki de unutmuş değillerdi ama yapacak bir şey de ellerinden gelmiyordu. Koşturmaya çalışıyorlardı öyle avarace... Onları birisi izliyor olsa her an bir yere çarpıp tuzla buz olacak kristalden çubuklarmış gibi korkuya kapılırdı. Nasıl oluyordu da bu çelimsiz çocuklar hâlâ gülebiliyorlar, koşabiliyorlar, oynayabiliyorlardı?

İçlerinden biri bitkin düşmüş olacak ki oyunu bırakıp eve doğru koşturdu. Ama ne koşturmak... Kaplumbağadan hallice, yalpalaya yalpalaya geldi kapının önüne. Yan tarafta ahırın kapısı açıktı. Bir anda heyecanlandı, bacaklarında kalan

son dermanla koşturdu, hemen yanaştı kapıya. Ciğerci kedisi gibi başladı izlemeye... Annesi şalvarını toplamış, kollarını sıvamış kendine hayrı olmayan inekten bozmanın memelerini tutmuş, sanki kıtlığın sebebi oymuş gibi hınçla çekiştirip duruyordu. O kadar çok uğraşmıştı ki ineğin memeleri kıpkırmızı olmuş, neredeyse hışır hışır ses geliyordu. Buna rağmen bir avuç süt anca birikmişti sitilin içine. İnek yeterince dayanmıştı bu ıstıraba. Bir anda debeleniverdi, kadın bir yana sitil bir yana devrildi. İnek verdiği de geri aldı. Kadın üstü başı pislik içinde bitkince olduğu yere çöktü kaldı. Kapının önünde ona bakan yavrusu ilişti gözüne. Küçük çocuk da mahcup olmuştu. Sanki onun yüzündenmiş gibi kaçırırverdi dolan gözlerini. Koşturdu köyün içine doğru. Annesi “Ahmet!” diyerek atılmaya çalıştı ardından ama çocuk gitmişti çoktan. Kadın çaresiz oluşundan öfke duydu ona, buna, şuna, her şeye. Hem kendine hem ineğe dermansızca çaldı durdu.

Loğ Kafa, biçtiği tarlada çer çöp ne çıkmışsa söylene söylene, sapı kağına yüklemiş gacır gucur, takır tukur köyün yolunu tutmuştu. Köyün yakınındaki Yaban derenin oradan geçerken soluklanması gerekmişti. Kızgın güneş kafasına kafasına vurup dilini damağını kurutmuş, boş karnı sürekli kendini hatırlatmaktan geri kalmamıştı. Üstüne bir de o kadar garibanın, kimsesizin tarlalarına da ite kaka konmuş olmasına rağmen eline avucuna geçen bu denli az olması iyice canını sıkıyordu. Öküzlerde de derman kalmamış olacak ki hemen yalağa meylettiler. Suyun azar azar aktığını gören Loğ Kafa hemen atılıp kana kana içti. Susuzluğu dindikten sonra garibanları çözüp, birazcık dinlendirip su içmelerine lütfetmek ancak aklına gelmişti taş kalplinin. Hemen bir gölgenin altına kurulup azığını açtı, şapır şupur yabanice yemeye başladı. Yemek

yemiyor resmen savaşıyordu. Bir yandan da tüm olup bitene sövüp saymaktan da geri kalmıyordu mağdurcasına. Haklarını hile hurdayla gasp ettiği diğer köylüler ne yapsın? Onlar çok daha kötü durumdaydı.

Ahmet bu sırada elinde kendi kadar sitille tıngırdata mın-gırdata su almak için geliyordu. Yaşına göre ufak kalmış bir çocuktuktu ya sekiz ya da dokuz yaşındaydı. Ama onu gören biri beş yaşında zannederdi. Yaklaştıkça Loğ Kafayı fark eden Ahmet, biraz irkildi bu yanık tenli, karaca heriften. Yüzündeki yer etmiş derin çizgiler, kalın çatık kaşları, koca bıyığı, sararmış eksik dişlerle kaplı kocaman ağzıyla ve de yabani bir hayvanı andıran davranışları ile yeterince ürkütücü gözüküyordu bu adam. Daha da yaklaşıncı bir şeyler tıkindığını gören Ahmet, çocuk ya işte canı çekmişti, bir anlık heyecanla davranıverdi:

— Emice bi tike ben de alabilir miyim? dedi, ürkekçe.

Loğ Kafa hiç oralı olmadı bile. Çocuğa yok dercesine sertçe kafasını salladı. Ahmet biraz ürktü, mahcupça kafasını öne eğdi, hızlıca arkasını döndü. Suyu alıp gitmek için yalağa yöneldi. Stili kesik kesik akan çeşmenin ağzına tutacaktı ki Loğ Kafa akrep sokmuş gibi oturduğu yerden bir hışımla fırlayıverdi:

— Vaa! La neydiyin zallak! Benim oküzlerimin rızkına da mı göz koydun? Gaybol burdan soysuz! diye böğürdü.

Ahmet, yüreği yerinden çıkacakmış gibi topuklarını vura vura köye doğru kaçtı. Zaten başka bir şey de gelmiyordu, gele-miyordu küçük Ahmet’in elinden. Bir yandan kıtlık bir yandan babasızlık... Kıtlığı bir şekilde sindiriyor, unutupordu yani en azından başa çıkmaya çalışıyordu, çabalıyordu fakat babasızlık öyle miydi? Bu ahlâk cahili, yozlaşmış, çevresini düşünmekten aciz ve de kıtlıkla birlikte bin misli azmış insan

müsveddelerinin hüküm sürdüğü bir köydeydi. Karşı koyamıyordu hiçbir konuda onlara, kendini de koruyamıyordu onlardan. Annesi aklına geliyor, bir anlık ondan cesaret buluyor ve buna cüret etmeyi düşünüyordu fakat ayakları gerisin geri gidiyordu. Çünkü bu insanlarla annesi de başa çıkamazdı. Annesinin incinebileceğini düşünmek bile onu hayli korkutmaya yetiyordu. Annesine bir şey olsa ona yardım edemezdi ki. Etmeye çalışırdı ama gücü yetmezdi. Hem daha kendini koruyamıyorken. “Babam burada olsa böyle mi olurdu?” diye iç çekerek geçirdi içinden, hiç tanımıyor olsa da babasını. Sonra “Asla!” diye onayladı kendini. Babasını düşünmek çoktan burnunun direğini sızlatmıştı bile. Acaba gözyaşları doldurur muydu ki kovanını, kovası dolmuş olsa gelir miydi babası?

Art arda sıralı bu düşünceler içinde dalgınca köye kadar gelmişti ki dalgınlığını dağıtan bir uğultu çarptı kulağına. Dikkat kesilip sesin kaynağına doğru ilerledi. Gariban köylüler meydanda toplaşmış konuşuyordu. Ama nasıl bir konuşma! Konuşmayan yoktu, dinlemeyen çoktu. Hep bir ağızdan sadece hırıl hırıl homurdanıyor, birbirlerine yakınıyorlardı. Yapılacak belliydi ama yapmaya hiç niyetlenen yoktu. Onları bu hale koyanlar da belliydi ama kimse onlara bir şey demeye cüret de edemiyordu, edemezlerdi de garibanlar. Öylece ah vah edip duruyorlardı. İçlerinden bilge görünümlü yaşlı bir adam bu saçma uğultuyu elindeki değneğini bir saca vurarak sesizleştirdi:

— Di haydin gidek! Bu kadar çene çaldığınız yeter! dedi ve yola doğru koyuldu.

Alışmış oldukları gibi söyleneni yaptılar hemen. Ördek yavruları gibi takip etmeye başladılar bu yaşlı adamı. Ahmet, olan biteni anlamaya çalışıyordu ama o anda herkesin üstüne

sessizlik çöküvermişti. Soru sormaya çekindi. O da düştü pek meraklıca bu sürünün peşine. Dere tepe düz gittiler. Sonunda bir kıracın üstüne çıktılar. Burası bembeyaz taşlarla dolu çıplak bir tepeydi. Ahmet artık gereken yere geldiğini düşünmüştü. Öyle değilse bile yürümeye mecali kalmamıştı.

Hâlâ anlayamıyordu. İt ulumaz, kervan geçmez yerde ne yapıyordu bu insanlar? O sırada yedi ihtiyar yetmiş taş topladı, bu taşlara dualar okuyup üfledi. Sonrasında başlarında bu ihtiyarların olduğu yedi ayrı grup bir çember oluşturdu. Ortalarına da bilge görünümlü ihtiyar geçti ve hep bir ağızdan bu adamın dediklerini göğe doğru âcizane bir şekilde haykırdılar, yalvardılar, yakardılar. Ahmet şimdi anlamıştı olan biteni; yağmur duasıydı bu. Daha önce duymuştu oradan buradan ama ilk defa şahit oluyordu. İçi kıpır kıpır olmuştu daha çok dikkat kesildi. Sonra aklına geldi, yağmur yağınca ya şimşek de çakarsa? Korktu. Hemen bir yerin altına girmek istedi ama saklanılacak hiçbir yer yoktu bu kıraç tepede. Gergin bir bekleyiş içine girdi lâkin akrep yelkovanı kovalayıp durdu. Hiçbir şey olup bitmemişti köylülerin gitgide tükenen feryatlarından başka. Ahmet, hayal kırıklığına uğramıştı. Köylüler de benzer hislerde olacak ki tekrar ayaklandılar ve tüm umutsuzluklarıyla köyün yolunu tuttular. Yol üstündeki kurak topraklara okunmuş taşlardan bırakarak köye geldiler ve çaresizce uzun bir bekleyişe geçtiler.

Gökyüzünün kollarına sığınmış kırgın sevgili, iyi yürekli bu saf insanların yakarışlarını duyuyordu fakat güvenmek istiyordu ama güvenemiyordu onlara. Çünkü o kötü insanlar ormanları ve çevreyi keyiflerince yakıp yıkarken, onu hiç bitmeyecekmiş gibi müsrifçe harcarken neredeydiler? Nasıl tekrar inanır da ait olduğu yeryüzüne yağabilir, pınar olup akabilirdi?

Köyde ise son umutlarının da boşa çıkmasıyla insanlar sıfırı tüketmeye başlamıştı. Bazıları açlıktan bitkin düşüyor, hastalanıyor, çaresizce ölüyordu. Köy halkının bu şekilde yapabileceği hiçbir şey yoktu, kalmamıştı da. Sadece kaçınılmaz sonu ertelemeye uğraşıyorlardı. Annesi son kalan kırıntılarla Ahmet'i yedirmiş, uyutmuştu. Kara kara düşünüyor, evladının gözünün önünde yitip gitmesine kederleniyordu. Bir ikinci vakti kapı çaldı. Kadıncağız ürkekçe kapıya yöneldi.

— Kim o? dedi ama ses seda yoktu.

Kapıyı biraz aralayıp baktı. Uzun, ince bir ihtiyar vardı kapıda. Yaşına göre oldukça dinç duran adamın yüzü pek gülekti. Kadın yine de ürkekçe sordu:

— Ne oldu emice? Kimi ararsın, ne istersin?

İhtiyar, kadını duymuştu ama konuşmuyordu. Gülümseyerek elindeki çuvalı kadına doğru uzattı. Kadın, başta almak istememiş olsa da ihtiyar sevecen hareketleriyle ısrar etti ve kadının mahcupça teşekkür ederek aldı. İhtiyar, kadının sorularını cevapsız bırakarak bir şey demeden döndü. Onu bekleyen eşeğine binip gitti. Kadın da sevinçten gözleri yaşlı, Hızır gibi yetişen bu adamın kim olduğunu düşünerek içeri giriyordu ki Ahmet sese uyanmış, annesinin yanında bitivermişti.

Ne olduğunu anlamış gibiydi. Diğer yandan da babasının geldiğini düşünmüştü nedense. Kapının aralığından ihtiyarın uzaklaşan silüetini gördü, annesini dinlemeden fırladı ihtiyarın ardından fakat yanına da gitmeye çekinivermişti. Öylece uzaktan takip etmeye başladı. İhtiyar yine bir başka kapıda durdu, eşeğin üstündeki yüklü çuvalar içinden eliyle seçe seçe bulmaya çalıştı bir tanesini. Galiba bu ihtiyar âmâydı ama etrafını görüyor gibi de bir hali vardı.

Ahmet daha çok dikkat kesildi. Evin kapısını çalıp içeriden çıkan kimsesiz teyzeye çuvalı uzatan ihtiyar, ağlamaklı teyzenin şaşkınlığını yanıtsız bırakarak yine ardına döndü ve eşeğine binip gitmeye başladı. Ahmet daha çok düşünüyordu, kimdi bu ihtiyar? Nereden gelmişti? Niye yardım ediyordu insanlara? Acaba babası olamaz mıydı? Niye olmasındı?

Böylesine garip düşüncelerle dolup taşıtı zihni. Derken bu ihtiyarın peşine düşen tek kişinin kendisi olmadığını fark etti. İhtiyar yol boyu uzaklaşırken Loğ Kafa ve yanında kendisi gibi çevreyi alt üst edip köydeki garibanın, fukaranın iligini sömüren birkaç hısımlı, ağızlarının suyu akararak bu yeni fırsatı gizlice takip ediyordu. Niyetlerinin kötü olduğu her hallerinden belliydi. Ahmet, ihtiyarın başına bir iş getirebileceklerinden endişe duydu. Hem soracakları vardı bu ihtiyara.

Aslında bir yandan da belki babamdır umudu da taşıyordu. Sorgulayıcı düşüncelerle peşlerinden gitmeye devam etti. Yaşlı meczup elindeki diğer çuvalları da köydeki ihtiyaç sahiplerine dağıtıp bitirdikten sonra her şeyden habersizce yoluna devam etti. Loğ Kafa ve hısımları onların ardında da Ahmet böylece köyün dışına doğru yola koyuldular. Dereleri, tepeleri geçtiler ama Ahmet’in ufak bacakları onu, epey geride bırakmıştı. Uzaktan bir mağara gözüksü. Galiba artık gelmişlerdi. İhtiyar mağaraya girdi. Loğ Kafa ve hısımları da alacaklarını düşündükleri şeylerin hayaliyle arkasından kuduz köpekler gibi atlayıverdiler hemen.

Bu açgözlülerin hiçbir musibet nefislerini köreltememişti. Sadece daha fazlasını istiyorlardı. Azla yetinmeyi bilmiyorlardı. Kendi haklarına tamah etmek akıllarının ucundan bile geçmiyordu. Herkese yaptıkları gibi biraz daha fazlasını almak için ihtiyar adama da yapamayacakları şey yoktu. Bunları gören

Ahmet, koşarak yetişmeye çalıştı yardım etmek için. Bir yandan da ihtiyara bağırıp duyurmaya çalıştı sesini çaresizce. Ona bir şey olsun istemiyordu. Hele bir de babamsa diye, düşündü.

Mağaranın önüne geldi. Bir anlık cesaretle gözünü karartıp daldı içeri. Sanki gücü yetecekmişçesine. Fakat o da ne! Ne ihtiyar ne eşeği ne de Loğ Kafa ve hısımları vardı ortalıkta. Bomboş, küçücük bir mağaraydı burası. Şaşkına dönmüştü, dikkatlice bakındı etrafa ama hiçbir şey yoktu. Arkasını döndü, çıkıp dışarıya da bakındı, etrafa boşça seslendi ama kendinden başka hiç kimse cevaplamıyordu. Hâlâ anlamlandıramıyordu olan biteni. Yoksa açlıktan hayal mi görüyordu? Korkmuştu epeyce. Ne yapacağını bilemeyip köye doğru koşmaya başladı. Çok geçmeden enerjisi de tükendi. Bir anlık hata ile tökezleyip yere düştü. Kafasını çarpmasıyla bayılması bir olmuştu garibimin.

Göz kapaklarını aralamak için ısrar eden yakıcı güneş tepesindeydi. Tatlı bir rüzgâr esintisiyle terlemiş olduğunu hissetti. Bir yandan yeni biçilmiş ekin kokusu çalınıyordu burnuna. Öte taraftan tavukların gıdıklaması, kuzuların meleyişi, serçelerin sesleri geliyordu kulaklarına. Gözlerini ovuştura ovuştura açtı. Bir anda panikleyip etrafına dikkatlice baktı. Her yer yemyeşildi. Nasıl burada olabiliyordu? Annesi az ileriden:

— Eyy! Ahmeet haydın beri gel! Yemeği soğutacan, diye seslendi.

Harman yerindeki saman balyalarının arasından şaşkın ve bir o kadar mutlu fırlayıverdi. Hemen koşup annesine sımsıkı sarıldı. Annesi şaşkınlıkla:

— Vaa! La noliy, sucuk olmuşun, neğtin? dedi.

Ahmet sorularını cevapsız bırakarak kurulu sofraya kurt gibi atladı hemen. Yediği her lokmaya her zamankinden daha çok saygı duyuyordu artık. Yaşadığı bu doğal hayatın dengesi- nin ve düzenin ne kadar hassas ve kıymetli olduğu, daha çok kafasına kazınmıştı bu küçük yaşında. Bu düşüncelerle yeme- ğini yerken kapıdan babasının sesini duydu. Etekleri zil çala- rak koştı hemen dışarıya. Babası traktörün tepesindeydi. Tır- manarak çıktı kucağına, sarıldı doya doya boynuna.

İnsanlar şatafatlı beton yığınlarının arasında karıncalar gibi etraflarından bihaber koşturup duruyordu oradan oraya. Arabalar, kamyonlar, otobüsler vızır vızırdı hatta sokaktaki hayvanlar ve kuşların bile bir telaşı vardı. Herkes bir yerlere yetişmeye çalışıyor, her şeyi hızlıca, dikkatsizce tüketiyorlardı. Hissederek yapılan bir şey kalmamış, her şeyin anlamının içi boşalmıştı artık. Saçma şeylere anlamlar yükleniyordu. Sahi herkes ne yapıyordu? Aslında kimsenin ne yaptığından pek de haberi yoktu. Sadece daha fazlası, daha yenisi ve daha iyisi için her şeyle savaş halindelerdi. Bu onlara normal gösterili- yordu. Olması gereken buymuşçasına, bu şekilde var olunabi- leceğine inandırılmışlardı. Yaptıkları çevrelerindeki her şeye mal olsa bile. Aslında ait olmadıkları bir şeyin içerisindeydiler. Elzem olmayan şeylere gereksizce koşup duruyorlar sonunda aynı yere geliyorlardı. Olanlar, koca bir kısır döngüydü.

Tüm bu olan biteni tekli koltuğunda oturmuş, camdan dı- şarıyı seyrederken iç çekerek düşündü Ahmet amca. Sonra ço- cukluğunda zihnine kazınan o günü anımsadı hüznlenerek. Her şey ne de çok değişmişti. Peki, yağmur yağsa yıkar mıydı bu betonları? Yıkılsa bu betonlar yeşertir miydi toprak anayı?

Yazardan

On altı yaşımdayım. Dünyam ve ülkem bir salgınla mücadele ederken aylarca eve kapanıp öykü yazacak kadar şanssız hissediyorum kendimi. On altı yaşımdayım ve ilk defa bir öykü yazdığımda bunu bir kitapta görebilecek kadar şanslı hissediyorum kendimi.

Bu yarışmaya katılma amaçlarımdan biri cesur davranabilmek ve kendimi açmayı denemek istememdi. Diğer bir neden ise “Çevre – İnsan ve Geleneksel Yaşam” konusunun hassasiyetiydi. Bu duyarlılıkla yazmaya başladığımda, bu konu benim için bir yarışma olmaktan çıkmış ve beni çok avantajlı biri haline getirmişti. Okur olmaktan sıyrılıp yazma serüvenim içerisinde daha çok gören, kalben hisseden bir bireydim.

Öyküm, daha çok insan ve geleneksel yaşam konusunu ele almaktadır. Ele alınan bu kurgu hem kendi geçmişimizden hem de geleceğimizden beslenmekte ve izler taşımaktadır. Öyküde modern bir kadın karakter özelinden varlığımızın bölünemez bir parçası olan gelenek düşüncesi sorgulanmış olup daha çok bir öze dönüş fikri yansıtılmıştır.

İlk defa kurgusal bir eser yazdığımda on altı yaşımdayım ve bu son olmayacak. Anlatılamaz olanı anlatmanın bir yolunu bulduğumda inanılması zor, çılgın hikâyeler yazmaya devam edeceğim. Neyi, neden yaptığınızı bazen kendimize bile izah edemeyebiliriz ama bir hikâye yazabiliriz. Kafka’nın da dediği gibi “Eğer okuduğumuz bir kitap, bizi kafamıza vurulan bir darbe gibi sarsmıyorsa niye okumaya zahmet edelim ki?” Öykümün muhatabını sarması dileğiyle...

Son olarak bu zevkli çalışmayı hazırlamama fırsat veren Kapadokya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne, çalışmamda bana vermiş oldukları sonsuz cesaret için teşekkürlerimi sunuyorum. Desteklerini benden esirgemeyen, özverileriyle her zaman yanımda olan, varlıklarının huzurunu her daim yanı başımda hissettiğim sevgili anne ve babama, bütün samimiyetleriyle hayatımda yer etmiş canım kuzenlerim Begüm ve Seda Yavuz’a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Görkem Ayşe Asarkaya
Nuri Pakdil Anadolu Lisesi, Keçiören/Ankara

Tavuklarıma

Görkem Ayşe Asarkaya

*Yazmak üzere olduğum bu çılgın,
ama bir o kadar da basit hikâyeye
inanmanızı beklemiyorum.*

Edgar Allan Poe

I

Yorulдум. Duvarlar... Duvarlar üstüme geliyorlardı. Neyi bekliyordum? Bağlı olduğum kimsem yoktu. Var mıydı? Bunu ben yapmıştım. Ben seçmiştim. Hak etmiştim. Etmiş miydim? Bu kaos, bu sofistike hayat beni artık heyecanlandırmıyordu. Artık günümüz insanların demode ve köylü diye tabir ettikleri hayata geçiş yapma arzusundaydım. Artık tavuklarımla hasbıhal etmek istiyordum. İşte bu beni daha çok heyecanlandırıyordu. Artık özümde dönmeliydim. Kenara çekilmemeliydim. Bir yerden başlamalıydim.

II

Dairemi, eşyalarımı, kıyafetlerimi ve bu kahpe hayata dair her şeyimi satmıştım. Yalnızca kitaplarım ve ben kalmıştık. Belki biraz da dergilerim. İlk işim, arabamla otoyolda öylece gitmekti. Kırmızı, şahane 70 model arabam ve ben. Rüzgârı hissetmek... O kadar özlemiştim ki ciğerlerime nüfuz eden saf

oksijeni. Doyasıya içime çektim. Lavanta kokusu beni cezbetmişti. Bu koku, beni okul yıllarıma götürüp mutluluktan habersiz olan anneme her sarıldığımda içime çektiğim o eşsiz kokuyu hatırlatıyordu. Nasıl da pürüzsüz ve saf bir kokuydu. Bu kokunun yanına beyaz şarap ne iyi giderdi şimdi. Dergilerimin yanına şarap da almalıyım.

Neredeyse yedi saat geçmiş. Artık yaklaşmıştım. Deniz kenarında bir balıkçıya oturdum. Karşımda gün batımının mükemmel ışıltısı rüya gibi süzülüyordu. O kadar özlemiştim ki böyle bir manzarayı. 16 yıl boyunca apartman boşluğuna ve yüksek plazalara bakmaktan yorulmuştum. Garson gelip güneşle aramda olan flörtleşmeyi bozdu ve sordu:

— Hoş geldiniz, ne arzu etmiştiniz? dedi gülümseyerek.

Çok şaşırmıştım, uzun süredir gülen bir garson görmemişim.

— Beyaz şarap lütfen, dedim tebessüm ederek.

Ve güneşle flörtleşmeye devam ettim. Elimde şarabımla düşünüyordum, bu hale nasıl gelmişim? Nasıl bu kadar gadarlaştığımı düşünüyordum. Hayat şartları beni bu raddeye getirmişti ve ben buna sığınyordum. Bunun farkında olmam ağır bir acizlikti. Hiçbir şeyin arkasına sığınmadan hikâyemi kafamda kurguluyordum. Annemden başlamalıyım. O, her zaman bana değer veren, arkamda duran manevi destekçimdi. Genç yaşta bir sevdaya tutulup evlenmişti ve ben bu sevdanın meyvesiydim. Sürprizdim annem için.

Ve sıra babamda... Onunla ilgili hatırladığım ilk anım, nasırlı elleriyle yanaklarımı sevmesi ama bir o kadar da acıtmasıydı. Nasırlı ellerini bile sevdiğim adam, bizi bırakıp ölümü

tercih etmişti. Kızgındım ona. Bu bir tercih miydi yoksa zorunluluk muydu? Hâlâ cevap bulamıyorum.

Üniversiteyi kazandığımda annem ile eşyalarımızı toplayıp şehre yerleştik. Bizim için yepyeni bir hayat başlıyordu. Modern şehir hayatına giriş yapmıştık. Artık okul yolunda tavuklarla sohbet edemeyecektim. Nefesimi içime her çektiğimde ciğerlerim, saf oksijenle dolmayacaktı. Her şeyin farkındaydım. İçimde korku ve heyecan vardı.

İkimize de yetecek küçük bir ev tuttuk. Radyo ve televizyon okuyordum. Aynı zamanda kiramızı çıkartabilmek için yarı zamanlı olarak bir radyoda çalışıyordum. Pek dinleyicisi olmayan küçük bir kanaldı. Tavuklarımla konuşur gibiydim. Zamanla en sevdiğim şey haline gelmişti. Nasıl onlar çok konuşmamdan şikâyetçi değillerse dinleyicilerim de değillerdi. Yalnız olmadığımı hissediyordum.

İlklerimi hep bu şehirde yaşadım. İlk defa âşık oldum, ilk defa alkol aldım, ilk defa araba kullandım, ilk defa tavuklar haricinde birileriyle yüksek sesle konuştum. Hatta bağırdım, hiç susmadım. Bu şehir düşündüğümünden daha az korkutucuydu ya da ben öyle zannediyordum. Sesim biraz daha yükseldiğinde şehrin öbür yüzüyle karşılaştım. Güzel ilklerim çoktan tozlanmıştı. Tavuklarım ise “Daha yüksek sesle,” diyordu.

III

Beni ben yapan, doğup büyüdüğüm güzel evime, lavanta kokulu şehre gelmiştim. Evimiz hâlâ sapasağlamdı. Eşyalar örümcek ağıyla doluydu. Komodinin üzerindeki kolalı danteller, bırakıldığı gibi duruyordu. Burayı yaşanacak hale getirmek için çok uğraşacaktım ama degecekti, bunu biliyordum.

İlk işim, bize küsmüş ve yıpranmış bahçemizi düzenlemek, toparlayıp tekrar hayata döndürmekti. Ne kadar da özlemişim bir zamanlar annem ve babamın kahkahalarla dolaştığı bahçede gezinmeyi. Şehir hayatında bunları elde etmek çok zor. Çünkü para... Öyle insanlar gördüm ki para için, şöhret için ailesini bile feda edebilecek. Toplum ve hayat koşulları, insanları bu noktaya kadar getirdi. Tabii, büyük etkenlerden biri bu hırsın ve ihtirasın insanların içinde olması. Olmayan bir şey, öylece ortaya çıkamaz.

İlk zamanlar, iş hayatımdan çok büyük beklentilerim yoktu. Daha çok ikilemelerimin olduğu söylenebilir. Büyük bekle, büyük olsun ya da büyük bekle hayal kırıklığına uğra. Zamanla hiçbir şey beklememeyi tercih ettim. Her şey, zaten metropol hayatına uygun olarak büyük bir hızla kendiliğinden gerçekleşirken bir de kendi umutlarımı yıkmak istemiyordum. Yıllar içinde birçok değişime tanık oldum. Binalar gittikçe büyüyor, bulutlar gittikçe grileşiyor, insanlar gittikçe kabalaşıp yüz­süzleşiyorlardı. Ben sadece izliyordum. Ellerimde ayçiçeklerimin hayalleri...

Belli bir kırılma noktam olmadı. Sadece tavuklarımı dinleyerek daha çok yüksek sesle konuşmak istedim. Radyodaki patronumla görüşüp ilk olarak uzun bir süredir üzerinde çalıştığım çevre kirliliği ile ilgili konuşmak istediğimi söylediğimde olumlu yanıt verdi. Beni dinleyen tavuklarımın da bunu beğeneceğini düşünerek konuları genişlettim. Hayvan hakları, kadın hakları, metropol hayatı, yozlaşan insanlar, distopyalardan bahsettim. Çok zevk alıyordum. Belki işe yarıyor belki yaramıyordu ama bir şeyler yapıyordum. Kendimi o kadar kaybetmişim ki benimle aynı düşünceye sahip olmayan insanlarla tartışıyor, kabalaşıyordum. Beni bu hale getiren neydi?

Patronum beni işten kovduğunda kendime gelmiş, ancak uyanmıştım. Yazmamak, konuşamamak mümkün müydü artık benim için? Bir işim yoktu, sesimi kimse duymuyordu. Kendime gelmeli, bir iş bulmalı ve konuşmaya devam etmeliydim. Bir yayınevine gittim. Bu sefer küçük bir dergide yazacaktım. Yazmak her zaman daha anlamlı değil midir? Her şey çok iyi gidiyordu. Okuyuculardan güzel geri dönüşler alıyorduk, yazdıklarımı beğenmişlerdi. Kendimi kontrol altında tutmama gerek yoktu. Konuşmak istediğim gibi konuşuyordum. Yazdığım bir yazıda şu sözüm çok ikonikleşmiş, okuyucularım tarafından slogan haline gelmişti: “Hayal etsene, bu dünyada tavukların, tavuk gibi yaşamadığını.” Bu, saçma bir söz dizesi gibi gelebilir ama ben ve okuyucularım arasındaki büyük bir bağı temsil ediyordu.

IV

Her şeyi tamamladım. Bahçe temizlendi, küçük fidelerim domatesler vermeye bile başladı. O kadar özlemiştim ki o domates kokusunu. Sadece kahvemi alıp gün batımını izlemek kaldı. Kahvemin demlenmesini beklerken aklıma anneciğim geldi. Nasıl da özlemiştim. Annem... Son evre akciğer kanseriymiş. Her şeyin tam istediğim gibi gittiği zamanlarda öğrenmiştim. Hastanelere gidiyorduk o doktor, bu doktor geziyorduk. Şartlar nedeniyle buralarda bir şey yapılamayacağını, yurt dışında daha iyi bir tedavi alacağını söylüyorlardı.

Lavanta kokulumun gözlerimin önünde eriyip bitmesine katlanamıyordum. Yurt dışına gitmeye hazırdım, her şeyi göze almıştım ama konu yine dönüp dolaşıp paraya gelmişti. Yeterli miktarda param yoktu. Aldığım maaş ancak geçinmemize

yetiyordu. Anneme memleketimizdeki evi satma teklifinde bulunmuştum. Beni oracıkta öldürecekti. Ben de bir daha konusunu açamadım.

Ek iş aramaya başladım. Radyoculuğa geri dönmeye karar vermiştim ama çoğu medyadaki eski ünüm ve yazdıklarım yüzünden beni reddetti. Annem gözümün önünde erimeye devam ediyordu. Buna dayanamıyordum, çaresizdim. Kredi çekemiyordum. Ek iş bulamıyordum ve en kötüsü de bu psikoloji ile yazılarına odaklanamıyordum. Annem, öleceğini biliyormuş gibi o son gecemizde benimle uzunca sohbet etmişti. Şu sözleri hâlâ aklımda: “Ben, artık senin yanında olamayabilirim. Sorun yok. Korkmaman ve susmaman gerektiğini bil. İnsanlar eskisinden daha gaddarlar. Sen her zaman emellerinin peşinden gideceksin. Onlara bu dünyanın kurtlar sofrası olmadığını göstereceksin. Dünyanın daha renkli olması gerektiğini, onların kafalarına yerleştireceksin. Dua edelim, bunun için çok geç olmasın güzel kızım. Her şey için umut vardır, benim sarı papatyam.” demişti ve beni öpüp odasına doğru yol almıştı.

V

Elimde kahvem, babamın yeşil kadife koltuğuna oturmuş günbatımını izliyordum. Nadir zevk veren şeylerdendi. Benim için temiz bir havayı solumak, temiz bir bahçe görmek, güneşi yüzümde hissetmek çok ayrı bir duyguydu. Planlarıma önce kendi evimden başlamıştım. İnaniyordum, bütün dünyaya yayılacaktık. Bir yerden başlamak gerekliydi. Annem artık babamla beraberdi; âşık olduğu adamın yanındaydı ve kim bilir ne kadar mutluydu. Tavuklarım, ayçiçeklerim ve bense başladığımız işi bitirecektik.

Yazardan

Güneş ve Yağmur...

Ne büyük bir hedefim ne de o büyük hedefimi destekleyecek büyük bir umudum vardı. Sadece kendime rağmen bir şeyler yapmak istiyordum ve yazdım. Ne de olsa yazmak, en başta kendimize rağmen yaptığımız bir şeydi. Yazdıktan sonra kendimde umut edebilme gücü buldum ve bir sorumluluk olarak umut ettim. Dediğim gibi umut etmek kendim için bir sorumluluktuk. Ben yine bir sorumluluk olarak benim için heyecanı, umudu, sorumluluğu ve cesareti temsil eden bu yarışmaya “Neden olmasın?” gibi planlanmamış bir gelecekle adım attım.

Liseye geçene dek kendimi yazmaya yeteneği olmayan biri olarak etiketlerdim ve bu yarışmaya katılarak etiketimi yırttım. Belki de bu yarışmada dereceye giremeseydim yazmaya bir daha şu an baktığım gözle bakamayacaktım. Bu nedenle bu yarışma, toprağa düşen bir yağmur damlasının toprağa bağlı olan binlerce ravente ve daha nicelerine verdiği candır.

Bir çocuk, elindeki çikolatayı ambalajını çıkarması için annesine verirken bir heyecanla, bir umutla ve büyük bir sabırla annesinin ambalajı açmasını bekler. İşte bu yarışma da bana bu sabrı inceden inceye öğretti. Bu yarışmaya büyük resimden bakacak olursak ve o büyük resmi tek kelimeyle anlatmam gerekecek olsaydı “umut” derdim. Çünkü umut benim için sadece umut değildir. Cesaret edemeseydim umut edemezdim dolayısıyla yazı da yazamazdım. Umut ederken

sabretmeseydim umut etmiş sayılmazdım. Bir bakıma bu yarışma kendimi keşfetmemi sağladı.

Ben yazarak kendini bulanlardanım, yazarak kendini anlatanlardanım. Bir bebek sorunlarını ağılayarak ifade ediyorsa ben de yazarak kendimi ifade etme ihtiyacımı karşılıyorum. Bu yarışma, bana “yazar” sıfatı yükledi, kalemime güvenmemi sağladı. Bu güven, belki de ilerideki yazılarım adına bana umut ışığı olacak ya da daha da ötesi bana “Ben roman yazabilirim.” dedirtecektir. Bir yarışmanın benim için bu kadar çok şey ifade edebileceğini düşünmezdim.

Kendime rağmen yazdığım öyküm ve yine kendime rağmen katıldığım bu yarışma benim için açmaya hazırlanan bir papatyaya, açma cesareti veren güneş ve yağmur oldu.

Ayrıca şunu da belirtmek isterim: Kendime rağmen bir şeyler yapmamı destekleyen ve bana inanan Türk dili ve edebiyatı öğretmenim Selma Gökalp’a teşekkürlerimi sunuyorum.

Rana Boğa

*Bahtiyar Vahabzade Sosyal Bilimler Lisesi,
Sarıçam/Adana*

Sarı Papatya

Rana Boğa

Gün doğumunu izlemek için bazen alarm kurup erken kalkardı ama o gün buna gerek yoktu. Zaten beş dakika bile uyuyamamıştı dünden beri. Uyumak da istemiyordu. Rüya görmek istemiyordu. Rüya görmektense annesini gördüğü kâbuslarını istiyordu. Şu sıralar hayatını sorgulamadan edemiyordu. “Cuma günü neden onu kovup yerine patronun tanıdığının çocuğunu almışlardı?” gibi soruları artık sormuyordu. Onun yerine, yıllar öncesine dönüp “Annemle babamın arasına girseydim annem yaşıyor olur muydu?” diye soruyordu. Bugün, annesinin ölüm yıl dönümü olan bugün de bu soruyu soruyordu.

Balkonu bile olmayan tek odalı evinin tek odasındaydı. Yatağının karşısındaki boş duvara bakarken daha önce hiç bu kadar bunalmamıştı. Bir an olsun o boş duvarla dertleşmek, sırtını o duvara yaslamak istemişti. Yatağından kalkıp pencereyi açtı. Şehir şu anda sessiz sokakları ve benzersiz gökyüzüyle ona ne kadar da benziyordu. O da içindeki acılarının vermiş olduğu sükûnet ve onu hangi yola çıkaracağını bilmediği kaderiyle şehre çok benziyordu. Üstüne sadece ince bir hırka alıp kapısının yanındaki aynaya bile bakmadan dışarı çıktı. Nereye gideceğini bilmeden öylece yürümeye başladı. Sanki ne kadar yürürse o kadar rahatlayacaktı. Çok geçmeden kendini bir çocuk parkında buldu. Uzun zamandır uğramadığı bir mekânda bulunmanın büyüsyyle afallamıştı. Park, adeta

kutsal bir güç tarafından gürültüden arındırılmıştı. Kahverengi bir banka oturdu. Bankın bir tahtası eksikti. Biraz öte de maalesef adını bilmediği iki ağaç, rüzgârın da eşlik etmesiyle saz çalıyor gibiydi. Sarı sokak lambaları hâlâ yanıyordu, sokak lambasının altında siyah bir kedi yalanıyordu, bankın arkasındaki uzun ağaçta kargalar da kumrularla ayrı bir orkestra kurmuştu. Gökyüzü, mor ve pembe boyalarla işinin ehli bir ressam tarafından boyanmış ve ressam resmine her an başka bir renk ekleyecekmiş de karar veremiyormuş gibi duruyordu.

Manşetini sıyrıp antikaya benzeyen işlemelere sahip saatine baktı. Zaman geçmiyordu. Serin, sakın ve temiz havayı içine çekebildiği kadar çekti. Gözlerini kapadı, elini göğsüne koydu. Birkaç nefesten sonra yanağından sıcak, tuzlu damlalar süzüldü soğumaya başlayan havanın aksine. Kalbinin bir Parkinson hastasının eli gibi titrediğini hissedebiliyordu. Çok yalnız hissediyordu. İçindeki fırtına dışarıya vurmuştu. Ressam sonunda renge karar vermiş, gökyüzü grileşmişti. Bulutlar uyumakta olan devasa bir varlığın soluması gibi sesler çıkarıyordu. Az sonra yağmur başlamıştı. Gözleri hâlâ kapalıydı. Yüzüne düşen her yağmur damlası gözyaşlarını silmek istiyormuşçasına yağıyordu. Yağmur şiddetlenmişti. Artık o da gökyüzüyle beraber haykırıyordu. Ölmek istediğini dile getiriyordu. Sırlıslık olmuştı.

İkinci gök gürültüsünde bir karara varmıştı. Kendini olabildiğince yüksek bir yerden atacaktı belki de çalıştığı bina-
dan atlayacaktı. Böylece, bir daha hiç kimse ona haksızlık yapamayacaktı ve bir daha asla yalnız hissetmeyecekti. Sonunda verdiği kararın acizliğiyle biraz daha ağladı, gözlerini açtı. Açtığı anda ise yalnız değildi. Şeffaf ve yırtık bir yağmurlukla yanında oturan küçük bir çocuk vardı. Giyimine ve ellerinin

ne kadar yıpranmış olduğuna bakılacak olursa sokakta yaşadığı belliydi. Çocuğu fark edince kollarıyla kurduğu düğümü çözdü. Sonra çocuğun yara bereyle kaplanmış ellerindeki sarı çiçeğı fark etti. Papatyaydı, annesinin de en sevdiği çiçektir. Çocuk kafasını çevirmeden sarıpatatyayı göstererek “Çiçekler sadece toprakta yaşar değil mi?” dedi. Sadece toprakta yaşamazdı ama konuşmak istemediğinden kısaca “Evet.” dedi ağlamaktan kısılan sesiyle.

Çocuk konuşmaya devam etti “Peki neden bu sarıpatatya toprağıba bağılı olmadığı hâlde böylesine hoş görünebiliyor? Öldüğüne hiç mi üzölmüyor?” dedi. Çocuğun bu sorusuna şaşır-mıştı. Çocuk bütün içtenliğıyle devam etti, “Acaba onun ailesi var mıydı?” dedi. Çocuk konuşmasına devam ederken artık çenesine hâkimiyetini kaybedip titremeye başladı. İşitilen ses çocuğun dikkatini çekmiş olmalıydı ki kısa bir an konuşma-sını kesti, kafasını ona çevirdi. Dışarıdan nasıl göründüğünü bilmiyordu ancak çocuğun kıkırdamalarına bakacak olursa hâli bir çocuk için komik olmalıydı. Yani yanından yetişkin biri geçecek olursa onu kınayabilirdi. Ama o kendi hâline acı-maktansa uzun bir aradan sonra ilk defa tanımadığı bir ço-cukla gülmeyi tercih etmişti. Çocuğun ağzından çıkan şeyler her defasında onu etkiliyordu. Belki de onu asıl etkileyen çocu-ğun anlattıkları yüzünden kafasında canlandırdığı hikâyeydi.

Çocuk bir an ciddileşti belki de aklına annesi gelmişti. Bu sefer de süs bitkisine, aynı zamanda yabani bir bitkiye benze-yen, bodur ancak gür yapraklara sahip ağacın dibinde bitmiş, bu nedenle yeterince ıslanamamış solgun gülü göstererek de-vam etti: “Nasıl olur da bu çiçek toprağına bağılı olduğü hâlde bu kadar solgun?” dedi. Çocuğun bakışları dalgındı. Onun hâ-liyse farklı değildi. Zaten karışık olan kafası bu konuşmalarla

iyice karışmıştı. Çocuğun ziyaretinden sonra saatler hızla geçmişti. O hâlâ orada oturuyordu. Çocuk çoktan gitmişti.

Bir an gülü kendine benzetti. İkisi de yaşayan ölülerdi. Ama huzur içinde yatan sarı papatyayla kendisinin ağlarken yaşadığı huzursuzlukla asla bağdaşamazdı. Çünkü insan en çok kendi ölümüne ağlardı.

Babasını sorgulamadan ya da iş yerine gidip hakkını aramadan ölürse belki o gül olabilirdi ama asla o sarı papatya olamayacaktı.

Yazardan

Bu yarışmaya daha öncekilerde de olduğu gibi bir konu kapsamında düşüncelerimi ne kadar iyi ifade edebildiğimi görmek, yazdıklarımın gerçekten anlamlı ve faydalı içeriklerden oluşabiliyor mu ve okunduğunda kişiyi bir yerlere alıp götürüyor mu gibi sorulara kafamda cevap bulmak amacıyla katıldım. Daha önce de böyle bir yarışmaya katıldım ancak yazdığım eserle başvuru yaptıktan sonra yarışmanın yalnızca üniversite mezunları kapsamında katılım şartına sahip olduğunu görmemle yarışma benim için sona erdi. Açıkçası bu beni oldukça üzdü. Çünkü bu hikâyeyi yazmak için oldukça çaba göstermiştim. Daha önceki katıldığım yarışma için yazdığım hikâyeyi okuldaki edebiyat öğretmenime gösterdim ve yazdığım bu hikâyenin okul adına çıkartılacak olan kitapta yer alması adına aracı oldu.

Beni ve benim gibi genç arkadaşlarımı destekleyen ve bizlere yazma fikrini aşılayan herkese çok, çok teşekkür ederim. Hikâyemin yüz altmıştan fazla eser arasından ilk yirmiyeye girmesi benim kendime güvenimi yerine getirdi ve çok daha iyi yazılar yazma inancını sağladı. Bu yarışma sayesinde yazma faaliyeti içerisinde daha aktif olacağıma eminim.

Yazma sürecimde daha çok düşünmeye ve düşüncelerimi en iyi ifade edecek kelimeleri bulmaya odaklandım. Böylece her anlamda yarışma benim bazı kabiliyetlerimi ve düşünce dünyamı etkiledi. Ayrıca şunu da ifade etmeliyim ki yarışmaya katılırken amacım birinci olmaktan ziyade ilk yirmiyeye girmektir ki bunu da başardım. Çünkü ben kendimin, edebiyat konusunda olsun yazma çalışmalarında olsun çok tecrübe

sahibi biri olduğumu düşünmüyorum. Bu benim için başarılımış bir hedeftir ki bundan sonraki hedeflerim yazma konusunda kendimi çok daha fazla geliştirmek ve katıldığım yarışmalarda çitayı en yüksek yere koymaktır. Umarım sizler de gelecek yıllarda bu konuyla ilgili yarışmalar düzenlemeye devam edersiniz.

Bu yarışmayla ilgili değinmek istediğim son konu da ilk yirmiye giren her yarışmacı adına Kapadokya Üniversitesinin bahçesine fidan dikilmesi. Gerçekten fidan dikilmesi katıldığım o kadar yarışma arasında en özel ve anlamlı hediye. En kısa zamanda üniversitenizi ziyaret edip adıma dikilen fidanı görme sabırsızlığı içerisindeyim. Ayrıca bu yarışmayı düzenleyenlere de böyle güzel bir hediye armağan ettikleri için de çok teşekkür ederim.

Aysima Çil

Adana Anadolu Lisesi, Çukurova/Adana

Köyden Kente

Aysima Çil

Ben küçükken yalnız ve bir o kadar da hayalperest bir çocuktum. Yaşadığım küçücük köyde öyle kocaman hayaller kurardım ki tüm dünyayı içine alırdı. Bazen zengin bir müdür olurum bazen de doktor. Köyde yalnızca iki arkadaşım vardı: Hasan ve Ali. Onlarla ilkokula gitmiştim. Sonra şehre taşındılar. Ali'nin babası, Ali'yi okutmak istiyormuş. Köyde ortaokul olmadığı için şehre gittiler. Keşke benim babam da beni okutmak isteseydi. Belki de istiyordu ama “Paramız yok. Seni okutamam.” demişti beni karşısına alıp. Hasangilin maddi durumu ise bizden daha kötüydü. Onlara sürekli yardım ettiğimizi hatırlıyorum. Babamla Hasan'ın babası, en son konuştuklarında “Hiç olmazsa inşaatta çalışır para kazanırım.” demişti.

Onlarda şehre gidince ben iyice yalnızlaştım. Hiçbir arkadaşım kalmamıştı köyde. Bu aralar babam, beni koyunları otlatmaya götürüyor. Ben o kadar çok yoruluyorum ki babam birkaç gün dinlenmeme izin veriyor. Babam, bana bu işi öğrenmem gerektiğini söyleyip duruyor. O yaşlandığı zaman ben para getirecekmişim eve. Ama ben köyde daha fazla durmak istemiyorum. Şehre gitmek istiyorum. Orayı öyle merak ediyorum ki. Uzun uzun düşünüyorum orayı. Birçok arkadaşım olacağını hayal ediyorum, konuş konuş bitmez. Hem bir sürü oyun da oynarız. Kız kardeşim Fatma'nın da bir sürü arkadaşı

olur. O da benimle top oynamak zorunda kalmaz. O arkadaşlarıyla ip atlar, biz top oynarız.

Ben hiç şehre gitmedim ama orda bir sürü insan var biliyorum. Kara kutudan izliyorum nasıl bir yer olduğunu. Kara kutu da bozulup duruyor. Bozulunca bir koşu Hüseyin amcanın evine gidiyorum. Evleri biraz uzak olsa da ben koşarak hemencecik varıyorum. Hüseyin amcanın elinden her iş geliyor vallahi. Yanına her gittiğimde mutlaka bir şeyler tamir ediyor olur. Hüseyin amca genelde “Sen git. İşim bitsin, uğraram size.” der. Bize uğraması ise akşamı bulur. Bazen gelmeyi unuttur, çok yaşlandı galiba, ben tekrar giderim çağırmaya.

Geldiğinde hemencecik tamir eder kara kutuyu hiçbir ücret de almaz babamdan. Ben, severim Hüseyin amcaı. Bize hep yardım eder. Bazı zamanlar bana şehre indiğini söyler. Kardeşimle bana da çikolata getirir. Ona, beni de şehre götürmesi için yalvarır dururum. Aslında Hüseyin amca beni götürür ama babam izin vermiyor. Geçen gün annemle konuşurlarken duydum. Ben şehre gidersem bir kere hep gitmek istermişim. Hüseyin amcaı da tembihlemişler gitmeyecekmişim.

Annemgil ne kadar canımın sıkıldığını, buradan gün geçtikçe nefret ettiğimi anlamıyorlar. Her gün aynı şeyler; sabahın köründe kalk, Ayşe ninenin kümesindeki tavukları besle, yumurtalarını topla, -Ayşe nine, yaşlı olduğu için onun tavuklarını besliyor, yumurtalarını topluyorum. Bu sayede bize de biraz yumurta veriyor- sonra babamla birlikte komşuların koyunlarını otlatmaya götür, akşama kadar dağ tepe dolaş dur, canım çıkıyor. Ne yapacağımı bilmez durumdayım.

Bazen buraları terk edip gitmek istiyorum. “Ben de belki Hasan’ın babası gibi inşaatta çalışır, para kazanır, buraya

tekrar dönerim.” diye geçiriyorum içimden. Ben bayağı büyüdüm. Artık eski Mehmet yok. Benim bu yaşıma kadar zorla burada kalmamı sağladılar ama yeter artık. Ben buralardan gitmek istiyorum. Uzun uzun düşündüm bir ara. Sanırım kararımı verdim.

O gün yine her zamanki gibi erkenden kalktım. İşlerimi hallettim. Babama da bugün gelmek istemediğimi, çok yorgun olduğumu falan söyledim. Babam çıktıktan sonra aneme, şehre gideceğimi kararlı biçimde söyledim. Ne derse desin, onu dinlemeyeceğim kesindi. Hüseyin amcanın babama verdiği eski mi eski bir motoru vardı. Atladım ona. Annem arkamdan çok göz yaşları döktü. Hem de gitmeyeyim diye çok şey söyledi. Ama en sonunda anladı gideceğimi. Biraz da para koydu cebime.

Çıktım yola. Üzgündüm aslında onlardan ayrıldığım için. Ama ben onlara yardım etmek, para kazanmak için gidiyordum. Nasıl bir zamanlar Hasan’ın babası gittiyse... Babam ne diyecekti acaba benim yokluğuma? Şimdi daha da yorulacaktı. Ayşe ninenin tavukları da kalmıştı. Bugün bayağı yem döktüm onların önüne. Her şeyi geride bırakmış gidiyordum öylece.

Az bir yol gitmemiştim. Ama sonunda vardım bir yere. Bir sürü ev var burada. Yerler betonlaşmış. Neden toprak değil anlamadım. İnsanların giyimleri de değişmiş. Kimsenin ayağında şalvar yok. Şimdi, bir an önce iş bulmalıyım. Bir kahvehanenin oraya geldim. Ne kadar kalabalık, belki burada iş bulabilirim. İçeri girdim; ağır bir sigara kokusu... Bizim köyde zenginler içer sigarayı. Dükkân sahibinin yanına yaklaştım ve sordum:

— Selamünaleyküm ağabey. Ben buralarda iş bakıyordum. Acaba çırak lazım mı? Karşımdaki adam beni baştan aşığı süzdü.

— Aleykümselam. Sen yeni misin burada?

— Evet. Az önce köyden geldim. İş bulup para kazanmam lazım.

— Biz de sana verecek iş miş yok kardeşim. Haydi başka kapiya.

Çantamı aldığım gibi çıktım kapıdan. Beni dilenci mi sandı anlamadım. Hem bu kabalık ne idi? “İşçi aramıyoruz.” dese yeterdi. Ben şehri kibar sanırdım. Bu neydi böyle!

Vakit bayağı geçmiş, hava kararmıştı. Benim yatacak bir yer bulmam lazım ama nerede? Bizim köyde olsam bir yabancı geldi mi herkes kapısını açar, kendisinde kalması için ısrar ederdi. En sonunda, zaten olması gereken, misafirhanede kalırdı. Burası, çok daha büyük bir yer. Mutlaka misafirhane olmalıydı. Birilerine sorup misafirhaneyi bulsam çok iyi ederdim. Bir berberin önünden geçerken içeri girip adama sormaya karar verdim.

— Hayırlı işler, ağabey. Ben buralara yeni geldim de misafirhaneyi arıyordum. Acaba nerede sen bilir misin?

— Misafirhane mi? Otel demek istiyorsun herhalde. Otel şu ilerde sağda.

— Sağ ol, ağabey.

Otel mi? Burada misafirhaneye otel mi diyorlardı? “İleride, sağda.” demişti. Evet, buldum. Parlak bir yazıyla otel yazılmış. Eski bir yer. İçeri girdim. Sanki dükkân sahibiymiş gibi bir adam oturuyordu. Yanına yaklaştım:

— Bakar mısınız? Acaba burası misafirhane mi?

Adam yüzüme baktı ve:

— İster misafir ister yerli herkes kalır, dedi.

Ne dediğini tam anlayamadım. Ne yerlisinden bahsediyordu?

— Ben buralara yeni geldim köyden. Benim kalacak bir yere ihtiyacım var.

— Tamam. Tek kişilik bir oda verelim size o zaman.

— Çok iyi olur. Çok sağ olun.

— Buyurun, bu anahtarı. 17 numaralı oda. İsterseniz arkadaş yardım etsin size.

— Yok, gerek yok. Oda tam olarak nerede acaba?

— Üst katta sağ tarafta, ikinci oda. Görürsünüz zaten numarasını. Beyefendi, bir de ödemeyi nasıl yapacaksınız?

— Ödeme mi? Misafirhanede kaldığım için benden para mı istiyorsunuz?

— Kardeşim, ne misafirhanesi! Hayır kurumu mu sandın burayı? dedi adam.

Sinirlenmişti. Ben de sinirlenmiştim. Bu ne saçmalıklı? Başta söyleseydin o zaman misafirhane olmadığını!

— Ne kadar para istiyorsun?

— Günlük 150 lira.

Adamın söylediği parayı duyunca şaşkına döndüm. Benim babam, haftada o kadar para kazanmıyordu. Cebimden annemin koyduğu paraya baktım. Sadece 100 Türk lirasıydı. Şu an köyde olsaydım ne kadar da çok gelirdi bana bu para. Hâlâ da öyleydi gerçi ama adam için günlük yevmiyesiymiş meğerse.

— Abi sadece 100 liram var yanımda. Sen bunu al, ben gersini yarın iş bulur, para kazanır, öderim, söz.

— Bu ne şimdi? İş bulacaktı da yarın ödeyecekti! Karşıma geçmiş duygu sömürüsü yapıyor, bak hele. Yok kardeşim yok sana oda. Haydi git işine.

Elimden anahtarı çekip önündeki çekmeceye attı. Ben de oldukça sinirlenmiştim. Bir hışımla aldım çantamı, çıktım dışarı. Buranın insanı ne kadar kaba ne kadar saygısız insanlardı böyle.

Hava kararmış, karnım da baya acıkmıştı. Otele girmeden önce eski motoru, kapının önüne bırakmışım. Ama şimdi yoktu. Hayır, çalınmış olamazdı! Hem kim ne yapsın benim eski püskü motorumu. Orada oturan yaşlı amcaya sordum:

— Bir tane genç, bindi gitti hızla. Ben de kendi motoru sandıydım. Hırsız mıymış? dedi.

Şöyle bir halime baktım. Gerçekten gülünecek haldeydim. Girdiğim her dükkândan sinirle çıkmam yetmezmiş gibi bir de motoru kaptırmışım hırsızlara. Karnım aç, kalacak yerim de yoktu.

Amaçsızca yürüdüm, yürüdüm, yürüdüm. Sabah yaptığım apar topar kahvaltıyla duruyordum. Sanırım bugün aç uyuyacaktım. Bir tabela gördüm karşımda “... Belediyesi ... Parkı.”

Yoldan yürümeye devam ettim. Birkaç ağaç vardı. Ne kadar yürüdüm, hatırlamıyorum. Bir de oturaklar vardı. Bir tanesine oturdum. Oldukça yorulmuştum yürümekten. Çantamı başımın altına koydum. Küçükük yerde uyudum öylece.

Sabah karnımın gurultusu ile uyandım. Güneş her yeri aydınlatmış. Dünkü karanlık olan yerleri, şimdi çok daha iyi görebiliyordum. Karşımda bir çeşme varmış meğer. Yeni fark

ettim. Gittim, elimi yüzümü iyice bir yıkadım. “Suyu ne kadar fazla içersem açlığım yatıştır belki.” diye içtim de içtim. Midem bulanmıştı.

Çantamı aldım elime, açtım içindeki parayı almak için. Bir poşet vardı çantamın içinde. Baktım poşetin içine, ekmek arası yumurta var. Yüzümde küçük de olsa bir tebessüm oluştu. Canım annem koymuştu bunu çantaya. Hangi ara yapmıştı? Ne zaman çantama koymuştu? Hiçbir fikrim yoktu ama karnımı doyurmaya yetmişti.

Bugün, akşama kadar iş aramakla geçti. Ama sonunda bulmuştum. Büyük bir mağazada temizlikçi olarak işe almışlardı beni. Aylık yedi yüz lira vereceklermiş. Parası da iyiydi bence. Başladım diğer gün çalışmaya. Daha ilk günümünden azar yedim patrondan. Önce buraları silecekmişim. Onun emri çok değerli olmalıymış. Ben temizlik dışında getir götür de yapmalıymışım falan. Uzun uzun bağırırdı çağırırdı bana. Ben gururuma yediremedim tabii. Ama bu işi kaybedemezdim. İki gündür gitmediğim dükkân, sormadığım kapı kalmamıştı. Eğer bu işi de kaybedersem köyüme dönecek param bile yoktu cebimde.

Birkaç gündür şehirdeydim. Ama burayı sevecek hiçbir şey bulamamıştım. Yiyecekleri berbat, insanı kaba, etraf ise hep pis ve kirliydi. Kendi kendime insanların daha çok temizlikçi işe almaları gerekiyor diye düşünüyordum. Şu birkaç günde sürekli aklıma takılan bir soru vardı: “Babam ve annem neden beni buraya getirmemek için çok direnmişlerdi?”

Ben buranın neyini seveyim? Burada neden kalmak isteye-yim ki? Köye dönecek ve biraz da aileme götürebilecek param olsun, hiç zaman kaybetmeden dönecektim ailemin yanına. Buradakiler, benim şu sefil halimi gördükleri zaman yardım

etmiyor; hatta beni gördükleri zaman yollarını değiştirenler bile oluyor. Bu kadar vurdumduymaz ve düşüncesiz insanların arasında olduğum için her gün pişmanlık duyuyordum.

Evet, pişmandım. Keşke buraya hiç gelmeseydim. Kazandığım azıcık parayla izbe bir yerde ev kiralamıştım. Artık her gün patronun onur kırıcı sözlerini işitmekten yorulmuştum. Kazandığım para ancak karnımı doyurmaya yetiyordu. Köyüme götürecek para kazanamayacağım belliydi. Tek istediğim köyüme gidebilmektir. Ben buraya ait değildim. Boş hayaller, boş ümitler beslemiştim içimde. Hepsi yalanmış meğer.

Köyümde annemi, babamı, kardeşimi, Hüseyin amca'yı, inanır mısın Ayşe ninenin tavuklarını bile özledim. Köydeyken hiçbir yaşıtım yoktu. Evet. Ama oradaki hiç kimse beni yalnız bırakmıyordu. Burada ise bu kalabalığın içinde yapayalnızdım. Köye bir döneyim, her gün çobanlık yapmaya fazlasıyla razıyım. Her gün yarı aç uyuyordum. Hiçbir tanıdığım da yoktu yardım isteyebilecek.

Buraya gelişimin üzerinden tam beş yıl geçmişti. Arkamda bıraktığım ailemi de çok merak ediyordum. Bugün işimde son günüm. Bitti artık. Aç kalırım ama daha fazla bu aşağılanmaya boyun eğmem. Son sözümü de söyledim çıktım mağazadan. Köyden gelirken nerelerden geçtiğimi hatırlamaya çalışıyorum ve yine yollardayım. Ama bu sefer nereye varacağımı bildiğim yollar bunlar. Tabii yürüyerek köye varamazdım ama belki köyümden gelen birisi bana yardım edebilir, beni köyüme ulaştırabilir. Çok yoruldum. Bir köşeye oturup belki bir araba geçer ümidiyle başladım beklemeye.

Başta şehre gitmekle hatamın fazlasıyla farkındaydım. Ama ne bileyim. Ben orayı kara kutudaki gibi düşündüm hep. Çok

şey öğretmişti bu uzun yolculuk bana. Mesela, buranın insanı karşılıksız iyilik nedir bilmiyormuş, onu öğrendim. Para düşünkü, kibirli, kendini beğenmiş bir patronun size parasıyla yaptıramayacağı hiçbir şey yok, onu öğrendim mesela. Burayı hiç mi hiç sevmedim. Evet, ama burası da bana bir şey öğretti; hayaller ile gerçeği.

Bir araba geliyordu. Döndüm arabaya doğru, çok tanıdıkta bu araba. Evet, bu araba Hüseyin amcanın arabasıydı. O geliyordu. Heyecanlanmıştım. Arabanın önüne atladım resmen. Durdu tabii o da. Hüseyin amca ne kadar yaşlanmıştı görmeyeli. Onu ne kadar özlediğimi şimdi daha çok anladım. Atladım onun arabasına. Şöyle bir baktım geriye, ne çok anı bırakmıştım bu şehirde. Annemgil ne yapacaktı acaba beni görünce? Çok kızarlar mıydı? Ne kadar kızarlarsa kızsınlar, ben köyüm-den bir daha ayrılmam.

Yavaş yavaş yaklaştık köye. Yeni insanlar vardı. Hüseyin amcanın demesine göre nüfus benden sonra bayağı artmış. Şehirden gelen insanlar yerleşmiş buraya. Gelmiştik artık köye. Bizim evin kapısının önünde durduk. Fatma çıktı ilk başta kapıdan. Koştı, sarıldı “Ağabey!” diye boynuma. Uzun uzun sarıldık. Sonra annem çıktı dışarıya. Tutamadı göz yaşlarını. Koca yürekli annem benim. Sarıldım ona da. Babamı sordum. “İçeride.” dedi annem. Geçtim içeri, baktım. Babam hasta. Boylu boyunca yatıyor. Beni görünce duygulandı o da. Koştum. Sarıldım sımsıkı ona. Babam saklayamadı benden gözyaşlarını. Bense zaten hüngür hüngür ağlıyordum.

Babam, ben gittikten sonra çok üzölmüş. Ben olmayınca eve parayı getirecek yine babamdı. O yüzden vermiş kendini işe. Zaten çok yoruluyordu. Ben gittikten sonra daha da çok yorulmuş. Sonra da böyle yataklara düşmüş. Hepsı benim

yüzümden. Babam, yataklara düşünce gelir de kesilmiş haliyle. Komşular yardım ediyorlarmış bizimkilere. İçimden “Keşke parayla dönebilseydim. Annemlere bakacak yüzüm olurdu en azından.” diyorum. Ama hâlâ bir şeyler yapabilirim.

Sonraları, kendimi ata mesleği hayvancılığa verdim. Çalıştım, durdum. İçimdeki pişmanlık duygusunu ancak böyle yenebiliyordum. Çok fazla çalışınca da emeğimin karşılığını yavaş yavaş aldım. Hayatımda yaşadığım bu acı tecrübe aslında özüme dönüşümmüş meğer.

Yazardan

Yazma öykümün başlangıcında bir deniz ve denizin içindeyse üstüne isimler kazınmış bir tahta parçası vardı. İnsanların yaşamlara acımasızlığı veya kendini zehirleme tutkusuydu bu, kestirmek zordu. Ne zaman konuşmalarda “çevre” geçse ne zaman bir paragrafta birkaç hayvanın hüznünlü sayıları geçse gözlerimde tekrar dalgalanırdı o deniz.

İnsanların düşlerine, düşüncelerine dokunmaya dairdi hayallerim. En çok da o denizi sayfalara veya sözlerimle önlerine bir çarşaf misali sermeye dairdi. Bu yarışma, bana bu fırsatı sunmuştu. En azından birçok kişinin fikirlerine bu denizi gösterebilecektim.

Sonra fark ettim ki çok küçük bakıyorum çevreye. Bu yazı benim için denizde sallanan ama hiçbir sarsıntıda batmayan o tahta parçasıydı. Ama küçük bir tahta parçası olmamalıydı. Her gün önünden geçtiğimiz o duvarlardan, üzerlerine bastığımız o kaldırımlardan ya da bir bıçakla isimler kazıdığımız taşlardan, ağaçlardan bir farkı yoktu o tahtanın.

Hikâyem sadece bu tahtayı anlatsın istemiştim. Ancak yine de onu göremedi hikâyem. Hayallerimde canlanan o küçük çevrede bile onca şey vardı ki... Bir anda, tüm bu çevrede o küçük tahta parçasını göremediğimi fark ettim. Yaşadığımız bu çevrede yitip gitmişti öykümün basamakları.

İnsanların düşlerine, düşüncelerine dokunmaya dairdi hayallerim. En çok da o denizi sayfalarla veya sözlerimle önlerine bir çarşaf misali sermeye dairdi. Bunu amaçlayan hayalimse binlerce sayfasını benim yazdığım bir kitabımın olmasıydı.

Bu yarışma bana bu fırsatın hem birkaç sayfasını, hayallerimin birkaç mutlu anısını sunmuş hem de hayallerime inanam için bir fırsat sunmuş olacaktı.

Kalemi elime bu düşüncelerle aldım. Her bir kelimede kendime inanıyordum. Her bir cümlede umudumu düşlediğim kalabalığa bırakıyordum. Öyle ki düşündükçe çevreyi tanımlayamaz, ağaçları anlayamaz olmuştum. Çevreyi bir balinayla sınırlamamak, bir ağacın dallarına bağlamamak olmuştur satırlarımın kararı.

Aynı anda birçok ifade, birçok amaç ve birçok hayal sığdırmak istediğim öyküm sonlarına geldiğinde nasıl bittiğini anlamamıştım. Amacımın kitaplarda yer edinmek, kendi cümlelerimi satırlarda duymak ve en önemlisi denizdeki tahtayı değil de tahtayı neden göremeyişimiz olduğunu, yazmak olduğunu ancak satırlarım sessizliğe büründüğünde anladım. Hikâyemin satırlarıysa kaybolmuştu. Ne denizi ne tahtayı anlatabiliyordum, anlatmaya çalıştığım çevre ikisini de yalayıp yutmuştu. Bu yüzden hikâyem öylece kendini tanımlayamadan sessizce kaybolup gitmişti, anlatmaya çalıştığı çevrenin içinde. Tüm amacımın tersine kaybolan bir tahtanın peşine sürüklendi gitti, insanların var olma çabasına feda ettiği çevre.

Filiz Demir

Fatih Sultan Mehmet Anadolu Lisesi, Bartın

Yirmi Birinci Yüzyıl

Filiz Demir

Gökyüzünü örten yağmur perdesinin kalktığı, çiçeklerin can suyuna doyup güne hasret kaldığı ilkbahar sonlarından biri. Çiçeklerin suya doymuş tomurcuklarının dünyaya açıldığı bir ilkbahar günü. Ne tarih ne takvim aramam, aramak da istemem gün doğumundan çiçekler solana dek. Günler boyu bir kâşif misali gezer de uğultudan başka bir şey de bulamam bu sokaklarda. Kaldırımlarda takırdayan adım sesleri, denize dokunan kahkahalar, birkaç topuklu ayakkabı altına takılmış yürüyen dedikodular, bir arabaya takılmış dünya turundaymış gibi sevinçli kornalar... Tabii bir de böyle günleri bulunca kacırmayan doğanın en renkli melodilerinden kuşlar...

Yine kendimi kahverengi kapının dışında bulduğum günlerden biri. Hayallerimde gezen kahverengi toprak ve turuncu uçurtmalar yerine bulacağım gri kaldırımlar pek de umurumda değilmiş gibi tozlu merdiven basamaklarındayım, pek bir heyecanla. Paslanmış korkulukları da umursamamış, soluğu dışarıda almış sıradan biriyim... Neredeyse seke seke bir çocuk heyecanıyla gidiyorum durağa. Hayalimdeki kahverengi topraklar yerine beyaz betonlara kalmış olduğum halde dinginlik arıyorum, bu koca şehirde.

Bindiğim küçücük dolmuşta bedenimi bir yere sıkıştırmak bir yana dursun, önceliğim kendime nefes alacağım bir boşluk yaratmak oluyor. Bunaltıcı bir sıcaklığın sebebine dönüyor gün

gözümde, çok sürmüyor tabii. Yine de bir yarım saati bunalarak geçirecek zorunda olma fikrini, güzel havaya mı bunca insana mı yüklemem gerektiğini kestiremiyorum.

Sonuna kadar açılmış camlardan bile içeri hava girmiyormuşçasına bunaltıcı... Birazdan ineceğim fikrinde teselli bularak cama yaklaşmayı deniyorum. Cafcaflı vitrinler, parlak renkler ve birbirine girmiş insanların karışık ve uyumlu kalabalığını seyretmek istiyorum içten içe. Ne kadar dinginliği arzulasam da bir yanımda bu kalabalığın, benliğimi şekillendirmiş olgulardan biri olduğuna da inanmıyor değilim.

Yine de kalabalığın uyumlu ya da uyumsuz oluşu pek bir şey değiştirmiyor. Sonunda küçük tekerleri üzerinde büyükçe bir kalabalığın eziyetini çeken dolmuştan indiğimde belki beş belki on dakikada uzaktan izlediğim o kargaşaya katılıyorum.

İnsanların adım sesleri arasında sürüklenip duruyorum. Bir çocuk annesine bir tablet alıp alamayacaklarını soruyor, dokunaklı bir edayla. Birkaç genç aralarında heyecanla, heyecanlarının hızına yetişmeye çalışan jest ve mimiklerle hızlı hızlı konuşuyor. Kolundaki saatinden gözünü ayırıp endişeyle etrafı süzen bir adam, telefonuna konuşuyor kararlı tutmaya çabaladığı bir sesle. Birkaç araç havayı bölen hızlarla fırlayıp gidiyor, kornalar boydan boya sarıyor caddeyi. Bir başkası köpeğinin tasmağını çekiyor hırsla; köpek tüm duyarsızlığıyla havlıyor ve dahası... Kulaklarımın yetmediği dahası...

Adım sesleri arasında yuvarlanıyor sanki uğultu. İnsanları teker teker sarıyor, kucaklıyor ve bir başkasına atlıyor ve kaldırımlarda, geçitlerde uğulduyor. Tüm bu seslerin arasında bile yalnız hissetmek olanaksızken bir anda kendimi yapayalnız hissediyorum. İnsanların adımlarıyla beraber sürüklenircesine

akıyorum kaldırımda ve bahar tonları, yaz renkleri, moda bu diye takılmış basit demirler ve henüz havanın ısındığını kabul etmeyen, ince biraz da soluk renkli hırkalar arasında. Yine garip bir korku, yersiz bir endişe süzülüyor düşlerime. Ya ben üzerimdeki renklerle bile buraya ait değilsem? Tüm bu kalabalığın aslında birbirinden bağımsız olduğunu unutan zehirli bir düşünce bu. Ancak kaldırımlarındaki aykırı otların bile koptuğu bu caddede, fark edemiyorum bu zehri.

Gözüme kestirdiğim boş bir sokağa sapıyorum. Üzerimden dünyanın yükü kalkmışçasına bir nefes soluyorum. Kirli duvara gelişi güzel bir grafiti yerleştirilmiş, renkleri bile solmuş. Yine de bu soluk renkleri bile arkamda akmakta olan renk cümbüşünden canlı gibi hissediyorum. İçine karıştığınızda duyguların ve düşüncelerin bile baştan başa değiştiği bir sel bu. Sıcak havaların en boğucu kısmı bu. Güneş yakmaz insanın canını yaksa da hissettirmez hemencecik ama bu sel öyle mi? İçine giren gülün dikenine batmadan, ayakkabısı altına birkaç ölü çimen takmadan çıkabilir mi?

Sanki büyük bir kurtuluşa ermişim de kendimden gurur duyuyormuşum gibi dönüyorum insan seline. Kulaklarım bu boğucu selden alışlageldik tınıları kapıp koyuyor bir kenara, bana duyurmuyor bile bunu yaparken. Gözlerime kenarda bir banka oturmuş, gözlerinde belirsiz bir dalgayla elinde ucu aşınmış, bir bastonu sıkı sıkıya tutan bir ihtiyar takılıveriyor. Gözlerindeki dalgayı çözemiyorum elbet. Bir kuşku gibiilmekilmek, şefkat doluymuş gibi kısık, acıma varmışçasına tebessüm dolu bakışları. Kıpırtısız izliyor kalabalığı. Yaşlılığın eğlencesi herhalde. Kendi kendime bu manzaraya gülümşüyorum. Tüm o insanlardan, tüm o sesten kopartıp çekmiş kendini bir köşeye ancak hâlâ gözleri bile o insanlarla dolup

taşıyor. Ben diyorum, sel bu. Ne akla hayâle sığar ne masallara taşar. Yalnızca öylesine bugün var yarın yok denecek bir sel.

İğne atsan yere düşmez denecek bir topluluk burası. Ama bu insanların çoğu bırakın iğneyi bir kuruşunu atmaz şu aşınmış, yeşilinden zorla koparılmış kaldırımlara. Bunca uzaktan bile düşüncelerime karışan seslerini duymamak için uzaklaşıyorum biraz. Biraz daha ve biraz daha. Kendimi tüm dünyadan koparınca dek... Hayallerimde gökte uçan kuşlar olsa da ben yalnız kalmak arzuma uyup tenhadan bir köşe seçiyorum kendime. Kirli duvarlarına isimler kazınmış bir tenha...

Boğazına kenetlenmiş sarı sarı parlayan bir tasma, ayna gibi parlıyor görüşüme. Gündelik hayatın, gündelik parçaları birleşiyor bir yapboz misali. Duvarlardaki kazılı isimlere bakıyorum bir süre, bakakalıyorum ya da o selden kaptığımı düşündüğüm bir gerginlik var damarlarımda, bu sözde ufak görüntülere bile köpürüyorum. Eğer bu sinir, bu içe gömülecek sinir, bana aitse de kalabalığa mal ediyorum. Onların havasından etkilenme fikri bir nebze olsun temize çıkartıyor beni.

Dudaklarımı yukarı kıvrıran tek an doluyor göz perdeleme, ihtiyarın yüzündeki donuk ve duygu yüklü ifade. Kaldırımlarda oyalanan acıma işlemiş bakışları ve dudaklarındaki biraz alaycı biraz suçlu biraz da kederli kıvrımları... Hâlâ kulaklarımda tekrarlanan gürültüyü dinliyorum usulca. Yalnızca bu sefer gözlerimde bin bir renk yerine duvara kazınmış titrek harfler var. Kirli duvar üzerine daha da kirlice metallerle kazınmış isimler...

Nasıl bir tebessüm bazen insanın hayatını kurtarabilirse düşlerime canlanan bu gayri ihtiyari tebessüm bir şimşek gibi bir uyanış gibi çakıyor hafızamda. Kulaklarımda bir kasetten

alınmış gibi tekrar tekrar çalan uğultuya eşlik ediyor; bir kuşun tiz ötüşü. Ve hayallerime ne denli uzak olduğumu, hayallerimden ne kadar da bağımsız yaşadığımı fark ediyorum. Kornaların kalın duvarlarla ördüğünü içitem yüzünden bir kuşun sesini dahi anımsatamıyor bana, sabahları kurduğum o yeşil hayalleri. Cümlelere yakıştırdığım ıhlamur kokusunu bilmiyor burnum.

Beni uğultunun saltanatından ayıran yaralı duvara bakıyorum. Bu sefer öncekinden de manasız bakışlarım. Bu sefer öncekinden de doyumsuzum yeşil hayallere. Her biri birbirinden bağımsız yaşayan insanların sözde kalabalığını tartıyorum parmaklarım teraziymişçesine. Hayır, hayır. Bunlar düpedüz hırsız. Hayatın telaşı diye tutturmuş, oraya buraya yetişmek uğruna zamanı unutmuş hırsızlar bunlar. Kendi zamanlarını çalan ve kendi ailelerini çalan hırsızlar. Kederle gülümsüyorum, eğri büğrü kazınmış bir isme. Bunlar duyarsız hırsızlar. Öyle ki tüm çelişkileri bir araya sıkıştırmış ve tüm havaya nefret solumuş duyarsız hırsızlar...

Yıllarca es geçtiğim, duyduysam da duymazlığa yattığım yaşlı öğütler ve yakınmalar fısıldıyor kulağıma. Eskileri çok öven yaşlıları, ‘timsah gözyaşıydı’ diye makaraya taktığım anlar oynuyor şimdi hayal sahnemde. Ve ben yanılmıştım. Hem de çok büyük bir yanılıyla...

21. yüzyıl... İnsanların şan için şöhret için ve belki sadece para için acımasız hırsızları taklit ettiği yüzyıl olsa gerek bu. Gençlerin “teknoloji” diyerek için için ünlenme arzusuyla yanıp tutuştuğu, küçük çocukların bile beynine bilmediği kodların hayranlığı dolduğu bir yüzyıl... Sanatın anlamını kaybettiği, güzel anıların kalıcı olmaktan uzaklaştığı bir yüzyıl...

Yetişkin ve yaşlıların çoğu sözüne, göz devrilip de sen anlamazsın diye ters cevapların hüküm sürmeye çalıştığı...

Tüm nasihatler ve tüm yakınmalar yığılıyor üstüme. Dünyanın her tarafında kirli olduğu reddedilemez izler bırakan biz... Çevre, çevre diye ölüp biterken dışarıda geçireceğimiz bir gün uğruna şişelerce parfümle havayı dolduran biz... Parmagımız kesildiğinde canı yanan ama asla ve asla başka şeylerin canı yanabileceğini hatırlamayan biz...

Bir günde ve bir acı tebessümle belki yüzyıllarca yaşamışçasına yaşıyorum. Arkamı dönüp giderken tüm bu güneşe bile nefret doluyorum ve ucu aşınmış bastonu görüyorum tekrar. Yavaş adımları arasında kumsala bakıyor bu sefer, kumlara yayılmış bir enstrümanın sesine sığınmış gençlere bakıyor. Ve belki özellikle de sıcak havaya rağmen “havalı” olmak uğruna tüm değer yargılarını yıkmış birkaçına bakıyor.

Bu sefer sırf kin ve sırf acıma dolu bir sesle kıvrılıyor ihtiyarın yılların çatlattığı dudakları: “Yirmi birinci yüzyılın ağır yarası, kendini gösterme çabası.”

Ne dediğine anlam yüklemeyen uzaklaşıyorum ihtiyar beni fark etmeden. O, yavaş adımlarıyla üzerine duygular çökmüş kaldırımın tadını çıkarıyor. Her yere ismini kazıyan ve yine ismi bilinsin diye sanatları harcayan ve yine ismi tarihe ya da akıllara kazınsın diye bin bir şekle giren biz...

İhtiyarın sesinin duyduğum en etkili gerçek olduğuna kanaat getiriyorum bir anda. Bir cümlemin bile tüm bu dünyaya bedel olabileceğini anlıyorum, bir tebessümün hayat kurtardığı ve bir sözün binlerce yara açtığı dünyada... 21. yüzyılın ağır yarası, kendini gösterme çabası.

Yazardan

Küçüklüğümde fazla bir arkadaş çevrem yoktu dolayısıyla hayal dünyamın içerisinde kaybolmak için çok fazla zamanım oluyordu. Ancak utangaçlığım dolayısıyla o dünyamı, oyuncağlarım yahut yazdığım amatör hikâyelerin dışına çıkaramazdım. Sadece hayallerimi değil düşüncelerimi, duygularımı bile sesli bir şekilde aktarmakta zorluk çekerdim ki hâlâ öyleyim. Ben zihnimin derin okyanusundaki bir kaşık suda boğulurken yazmak, benim için hep can yeleği oldu. Bazen sal, bazen uçak, bazen ise kanat... Kısacası beni boğulmaktan kurtaracak tek ve en iyi şey kelimelerle ince bir şekilde dokuduğum satırlarımdır.

Geçmişe göre daha iyi konuşabilmeme ve iletişim kurabilmeme rağmen hâlâ çevremden “Hayal dünyasında yaşıyor-sun!”, “Hayallerine bu kadar kapılma, gerçeğe dön!” gibi birçok yorum alıyorum. Her böyle dediklerinde sadece gülümseyip geçmeyi tercih ediyorum çünkü anlatsam anlaşılmayacak. Yazıyorum çünkü anlaşılmak, benim gibi olan başkalarına ulaşmak, anlaşıldıklarını hissettirmek istiyorum. İnsanlara bir kelime de olsa yaklaşabilmek hayallerimden sadece bir tanesi.

Ben, ne zaman kitap okusam yazarıyla muhabbet ediyormuş gibi hissedirim. Bir de düşünce yapılarımız aynıysa okumayı kessem bile boş zamanlarımda o yazarla sohbet eder, fikir danışırım. Benim de olmak istediğim şey tam da bu. Bir gün öldüğümde birisi benim yazdıklarımı okuyacak ve belki de teknolojinin artışı geçtiği, bundan mütevellit matbaada basılan kitapların azaldığı günlerde o birisi, benim yazımı okumak için kitapçıya gidip tozlu raflardan kitabımı alacak ve o

zaman için neredeyse çoğu kişinin bilmeyeceği kitap kokusunu ciğerlerine çekip hayal dünyasında benimle sohbet edecek. Bu düşünce benim hayalim, hatta amacım.

Yakın bir tarihe kadar hep yalnız hissederdim. Sanki kimsem yokmuş gibi. Başkalarının böyle hissetmesini engellemek istiyorum. Azınlıkta olduğumuz düşünülse de aslında aynı fiirlere sahip binlerce insandan oluşan bir ordu olduğumuzu onlara göstermek istiyorum.

Bu yarışmaya neden katıldığımı gelecek olursak bu benim ilk öykü yarışmam değil, son da olmayacak. Kendimi her fırsatta sınamak, ilerisi için ismimi duyurmaya çalışmak planımın ilk aşamalarından ve her yarışmada daha da üste çıkıp geliştiğimi görmek beni mutlu ediyor. Bu yarışma sayesinde umutla büyüttüğüm büyülü fasulye tohumumun daha da büyüdüğünü gördüm. Bir gün öyle büyüyecek ki bulutların üstünde beni bekleyen amacıma ulaştıracak.

Gülbeyza Durdu
*Denizli Anadolu İmam Hatip Lisesi,
Merkezefendi/Denizli*

Bulutların Üstünde

Gölbeyza Durdu

“Görevin, Dünya isimli gezegene gidip, yerlileriyle dostluk kurulabilir mi tespit etmek. Sana güveniyorum.” Bu cümle bütün yol boyunca kafasının içinde yankılanmıştı Ufaklık’ın. Böylesi bir görev için çok küçüktü ama kimse cesaret edemediğinden -ona emri veren komutan bile görev yerini öğrenince dikenleri tüy gibi olmuştu- görev Ufaklık’a kalmıştı. Bir düşününce ondan başkası da bunu layığıyla yapamazdı zaten. Ülkelerindeki en meraklı ve dost canlısı olan kişi Ufaklık’tı.

Dünya’ya iniş yaptığında o kadar heyecanlanmıştı ki masasındaki çekirdek suyunu devirmiş, az kalsın kıyafetini giymeden öylece yeryüzüne ayak basacaktı. Yere döktüğü içeceğini temizlemesi için aracın sistemlerini ayarladı ve ardından görünmez bir şekilde etrafta dolaşabilmek için üzerinde ülkesinin milli sembolü olan özel kıyafeti giydi. Yaptığı gözlemleri not almak için mini ekranını da yanına aldı ve artık görev için hazırды.

“İyi ki ayaklık almışım yoksa ayaklarım çok acırdı.” diye düşünürken bir yandan ekranından bulunduğu yerlerin isimlerini hafızasına kaydediyordu. Mini ekranında yazana göre şu an bir tarlada yürüyordu. “Zemin çok düzgün, demek ki insanlar bu toprak parçasına gerçekten değer veriyorlar.” diye geçirdi içinden.

Bir süre daha yürüdü ve kendisinden az ileride, büyük dişli bir tahta parçasını toprağın üstünde çekebilmek için neredeyse bayılacak olan bir adam vardı. Adamın kıyafetleri ufaklığın gelmeden önce araştırdığı gibi güzel değildi, daha eski ve bol duruyordu. Yerinde durup neler olacağını görmek için adamı izlemeye başladı. Beklemeye başlayalı birkaç dakika olmuştu ki yoldan geçen adamlar, tahtayı çekmeye çalışan adamı görüp yanına gelmişlerdi. Ufaklık konuşulanları duymak için ekranının ses arttırıcısını açtı.

— Kolay gelsin komşu. Hayırdır, senin öküz hâlâ hasta mı?

— Maalesef komşum. Veteriner durumunun giderek kötüleştiğini söyledi. Bizim vefasız oğlan da tarla işini duyunca sessiz sedasız çıkmış evden. Ben de tek başıma süreyim dedim ama malum yaşlılık güçten kesiyor insanı.

Konuşulanları duyunca ister istemez şaşırmıştı Ufaklık. Onların gezegeninde böyle bir kural yoktu. Herkes kendi işini yapmalı, yapamıyorsa kraliyet ailesine her köyün sahip olduğu elf ile bildirmeliydi. Gerçi çoğu zaman elfler krala ulaşamadan nöbetçiler tarafından biz söyleriz deyip gönderilir, haber asla kralın kulağına gitmezdi.

Yeni gelen adamlardan diğeri boynunu eğerek ve biraz da mahcup yüklü ses tonuyla konuştu:

— Aşk olsun Ağam, biz ne güne varız. Bizi geç, bütün köy senin durumundan dolayı ağır işler yapmaman gerektiğini biliyor. Ben hemen yoldan birkaç yeğen çevirir yardıma gelirim.

— Sağ ol evladım, siz de olmasanız hanımla çocuklara ek-mek götüremezdim komşu.

Mutluluktan olduğunu tahmin ettiği iris sıvılarını sildi adam. Ufaklık bu durumu ekranına şu şekilde rapor etti:

“Yardımlaşma onlar için çok önemli ve ekranımın dediğine göre iris sınırlarına gözyaşı diyorlar. Ayrıca ağır işler için güçlü hayvanları kullanmayı tercih ediyorlar.”

Tarladan çıkıp kare yuvaların aralarında gezmeye başladı. Ufaklık’ın ülkesinde yuvaları daire şeklindeydi. Bu yüzden buradaki konut farklılığını ilgili bir şekilde incelemişti. O sırada yoluna çıkan taşı göremeyip sesli bir şekilde yere düştü. Düşmesiyle birlikte görünmezlik ayarının bozulduğunu fark etmemişti. Arkasından gelen ses ve omzuna dokunan el ile irkildi:

— İyi misin? Çok kötü düştün.

Ufaklık, insan yavrusunun söylediklerini anlasa da cevap vermek istemedi. Gezegenler arası dostluk ilişkileri belli olmadan buradan birisiyle iletişim kuramazdı. Bu yüzden cevap vermeden kalkıp koşmaya çalıştı ama bacağındaki yara buna engel oldu.

— Sakin ol, seni incitmem. Şey, aslında seni anlıyorum. Ben ne zaman düşsem köyün zorbaları benimle alay edip sonra da döverler.

— Zorba mı?

Ufaklık’ın dediği şey ile insan yavrusu gülmeye başladı.

— Zorba, kendilerinden güçsüz insanlara kötü davrananlara denir.

Yeni öğrendiği bu kelimeyle birlikte hiç zorbaya rastlamadığı için sevindi.

— Tanışalım mı? Adım Ali. Sen de...

— Ufaklık diyorlar. İsmim büyüüp güçlü olduğumda verilecek.

— Pekâlâ, öyle olsun, Ufaklık.

Ali'nin yüzündeki sıcak gülümseme Ufaklık'ın içini ısıtmıştı. Ali güç bela yeni arkadaşını eve götürmeye ikna etmişti, sonuçta yarasına bakılması gerekiyordu. Ailesi cenaze için komşu köye gitmiş, onu ablasıyla yalnız bırakmışlardı. Ablası da sürekli sevgilisiyle buluştuğundan kendisi evde yalnız kalıyordu bu yüzden arkadaşını eve götürmesi sıkıntı olmazdı.

Eve gelmişler ve Ufaklık'ın tam kemik üstüne gelen hafif yarasına krem sürüp bant yapıştırmışlardı. Arkadaşının çöken bakışlarından anlamış olacak ki Ali, Ufaklık'a aç olup olmadığını sordu. Utangaç bir şekilde kafasını sallayan Ufaklık, ilk defa arkadaşına sahip olmanın verdiği mutluluğu yaşıyordu.

— Beyefendiler için mutfağımızın spesiyali kömbemiz ve yanında ev yapımı sıcak bir kahve. Afiyet olsun.

Ali'nin aşırı derecede komik olan ciddi konuşması Ufaklık'ı güldürmüştü. Masa dedikleri yere oturup kömbenin tadına bakmak için sabırsızlanıyordu ki masanın üstüne çıkan kedi ile irkilerek geri kaçtı. Ali, kömbeden uzak durması için kedisini indirmeye çalışırken Ufaklık'ın kahve bardağını döşürmüş ve tahta zemini sıcak sıvı kaplamıştı.

— Çok özür dilerim Ufaklık. Kedi konusunda seni uyarmalıydım. İnsanlarla oynamayı çok sever. Ona verdiğimiz özel ilgiyle bir alakası olduğunu düşünürdük ama herkese karşı aynı. Seninle de oynamak istemiş olmalı.

Ufaklık'ın gözleri, çok konuşan arkadaşının gözleri ile kedinin aşırı uzun bıyıkları arasında gidip geliyordu. Cevap vermeli miyim diye düşünürken burnuna gelen kokuyla dikkat kesildi. Koku yere dökülen kahveden geliyordu.

— Çekirdek suyu bu!

Ali başta anlam veremese de sonradan arkadaşına kahvenin nereden geldiğini açıklamaya başladı.

— Kısacası kahve denilse de aslında kahve çekirdeğiyle yapılan bir içecek. Senin dediğin de doğru oluyor kovboy.

Ali'nin taktığı lakap Ufaklık'ın ilgisini çekmişti. Bunu ülkesindeki herkese söylemeliydi.

Yemeklerini yedikten sonra Ali, Ufaklık'ın ilgisini çekebileceğini düşündüğü için onu, bu mevsimde öten kuşların ve diğer hayvanların sesini dinletmek için ormana götürdü. Yemyeşil ve uzun ağaçlarla kaplı orman kesinlikle insanların yaşamayı tercih ettiği beton yapılardan daha güzeldi.

— Neden burada yaşıyorsunuz ki?

Ali omuzlarını geriye atarak bir bilge edasıyla arkadaşına cevap verdi:

— Çünkü burası hayvanların evi. Eğer biz burayı da işgal edersek o masum canlıların yaşayacağı bir yerleri olamaz. Şimdi sus da kuşların çiftleşme ötüşünü dinle.

Çiftleşme ötüşünün de anlamını sormak istemişti ama daha fazla konuşmaya utandığı için buna daha sonra ekranından bakmaya karar verdi. Doğanın seslerine kendisini kaptırmıştı ki Ali'nin onu durdurmasıyla tüm dikkati dağıldı. Ali konuşmak için ağzını açacakken bu fikrin iyi olmadığı kanaatine varıp eliyle gördüğü şeyi Ufaklık'a işaret etti. Gösterdiği yerde silahlı iki adam vardı. Ufaklık'ın gördüklerinden hiçbir şey anlamadığını fark edince kendisine çekip kulağına fısıldadı:

— Bunlar avcılar. Normalde bu bölgede avlanmak yasaktır ama yasağı çiğneyenler var maalesef. Eğer bizi burada görürlerse çok kötü şeyler yaparlar.

— Ama biz onlardan çok küçüğüz! Bu hiç de uygun bir davranış değil.

— Sana zorbalarla ilgili dediğim şeyi hatırlıyor musun? Bunlar zorba. Eğer şimdi gitmezsek bizi yakalarlar.

Ufaklık kafasını olumlu anlamda salladı ve sessizce oradan ayrılıp evin yolunu tuttular. Evin önüne geldiklerinde ikisi de durup konuşmak için birbirinin yüzüne baktı. Sessizliği ilk bozan Ali oldu:

— Ablam eve gelmiştir ve seni eve aldığımı öğrenirse bana çok kızar. Yanlış anlama lütfen, sadece artık evlerimize gitmeliyiz.

Ufaklık biricik arkadaşından ayrılacağı için çok üzölmüştü ama onun da artık gitmesi gerekiyordu. Ne de olsa uzun bir yolu vardı.

— Seni tanıdığımı çok sevindim Ali. Bir daha görüşemeyiz muhtemelen ama görüşmek üzere.

Ali gözlerini kaçırıp derin bir nefes verdi. Artık itiraf sırasıydı onun için:

— Şey, senin insan olmadığını biliyorum. Hiç kimse düşerken birden ortaya çıkmaz, üstelik kanın da mavi. Merak etme kovboy, sırrın benimle güvende.

Ufaklık şaşırsa da bütün yüzünü kaplayan gülümsemesiyle birlikte arkadaşına sarıldı. Aracına bindiğinde kahvesini yudumlarken sistemleri aktif hale getirip otomatik sürüşe ayarladı. Ali’yi komutanına söylerse eğer görevinde başarısız olarak sayılacağı için onu ufak bir sır olarak saklamaya karar verdi.

Yazardan

Ben Buradayım!

Var olmak, göreceli bir kavramdır. Bir örnek vermek gerekirse Descartes'ın en ünlü sözünü ele alabiliriz: “Düşünüyorum, öyleyse varım.”

Kimine göre resim yapmak, kimine göre bilimsel bir araştırma, kimine göre yemek yapmak ya da biriyle sohbet etmek var olabilmek demektir. Bana göreyse var olabilmek için yazı yazmak gerekir. Yazı yazmak, ben buradayım demektir.

Tüm dünyanın hoşgörü sembolü olarak kabul ettiği Mevlâna'nın Mevlâna oluncaya kadarki mücadelesini bazısı bilmez. Mevlâna'yı Mevlâna yapan kişi Şems'tir. Mevlâna'nın miladı Şems ile tanışmaktır. “Hamdım, piştim, yandım.” sözünü, adı Güneş anlamına gelen Şems için söylemiştir. Burada sorulacak soru, Mevlâna'nın pişmesini sağlayan Şems'in nasıl olur da Mevlâna'dan daha az bilinmesidir.

Bu sorunun hem Şems'e hem de Mevlâna'ya göre birçok cevabı var tabii. Ancak en basit cevabını bana akıl hocam vermişti: “Çünkü Şems, dünyaya Mevlâna kadar yazılı eser bırakmadı.”

Evet, bir çocuğu yetiştirebilir, bir insana düşüncelerimizi gayet rahat aşılayabilir, bir ağaç dikebilir ve onu büyütebiliriz. Ancak yazmak, dünya üzerinde asırlar boyunca bilinecek bir eser bırakmak tüm bunların çok daha ötesindedir. İnsanlar, hayvanlar, bitkiler, kısacası canlılar fanidir. Ancak yazı, bir tek yazı, gerçek ve kalıcıdır bana göre.

Bir inanışa göre insan, onu hatırlamayı bırakan son kişi öldüğünde ölmüş. Benim bu yarışmaya katılma amacım ve

başlıca yazma amacım uzun zaman boyunca var olabilmek. Hep hatırlanmak, hep yaşayabilmek.

Küçük yaşta ailemin desteği ve önerisiyle günlük yazarak nefes almaya başladığım edebiyat denizinde şimdi, özellikle ailem ve öğretmenlerimin desteğiyle, yavaş yavaş yüze biliyorum. Ve şimdi, bugün, bu yarışmada daha iyi anlıyorum ki ben, “Ben buradayım!” diye bağırabiliyorum. Bence herkes böyle bağırabilmeli. 8 milyar insanın hayatını, hayallerini ve kendini haykırması... Ne de güzel şey ama!

Elif Ceyda Ebeş
*Kayseri Kilim Sosyal Bilimler Lisesi,
Melikgazi/Kayseri*

Eve Dönüş

Elif Ceyda Ebeş

O akşamüstü yine Sarıkız ile köyü turlayacaktık. Sarıkız benim ineğim. Zaten tavukları yemledikten sonra ya kitap okuruz ya da köyü gezeriz. Yalnızlığın anca böyle üstesinden geliniyor. Eh, malumunuz, babam harıl harıl çalışıyor; annem ise gün boyu ev işleri ile meşgul. Okuldakilerleyse kavgalıyım. Zaten topu topu altı kişiyiz. Maraz çıkarmanın ne âlemi var?

Mızıkçılık yapıyormuşum diye beni dışladılar. Neymiş, şehirde yaşayan halamın gönderdiği misketleri vermemişim oyunda. Uğurlar ola! O misketleri kaybedeceğime sizi kaybedeyim. Budalalar! Evet, o misketleri benim biricik halam gönderdi ve onları hiç kimselere yâr etmem! Halam kim diye sorarsanız eğer daha beklemeniz gerektiğini söylemeliyim. Şimdilik gezimize dönelim.

Evlerin kısmen daha yukarısına inşa edilmiş büyük ve derin bir havuz vardır. Sarıkız ile buraya geçip her şeye yukarıdan bakarız. Havuzun şaşılası derecede temiz suyu ve birkaç akreple, gün batımının keyfini çıkarırız. Ancak bugün aklımın bir köşesinde sıkıntılı bir soru işareti ayaklanmıştı. Sarıkız ile dertleşmek için havuza kadar çıkmayı bekledim. Sessizliğimi garipsemiş olacak ki derinden sesler çıkardı. Normalde delicesine hoplar zıplar, otları yolar, böcekleri ezerim. Eh, ne yaparsınız, insanım. Şu koskoca dünyada varlığını bilenler, iki elin parmaklarını geçmez ama ben alttakilere üstünlük taslamaktan zevk alırım. Çünkü dedim ya, insanım.

Hazır, Sarıkız ile hedeflediğimiz noktaya vardığımızı göre içimdekileri Sarıkız’a anlatabilirim ve tabii ki sizlere de soluksuz ve nokta atlamadan aktarıyorum:

— Şuraya bak Sarıkız. Hayal et. Aşağıımızda yemyeşil ağaçlar var. Tatlı bir esinti yaprakları hışırdatıyor, oradan gelip yüzümüzü yalıyor. Güneş bugüne sakince veda ediyor değişik renklerle. İnsanlar bugünlük evlerine çekilecekler. Sol tarafımızda durgun havuzun suyu... Değişik böcekler var, çevresinde irili ufaklı. Alışıyorum onlara.

İnsanlar yavaşça toparlanıyorlar, bugünlük evlerine çekilecekler. Sabahtan beri cayır cayır yanmakta olan sobanın iyice ısıttığı evlerde yemeklerini yiyecekler. Sonrasında çay içecekler. Bu sırada düşük kaliteli bir ekranda gündemi, hızlıca akan haberleri izleyecekler. Sonra ne mi olacak? Sonra başlarını yastığa koydukları gibi uyacaklar. Kaygısız, düşüncesiz ve bundan ötürü gelen rahatlıkla... Birer köle olduklarının ve en önemlisi yaşamının farkına varmadan doğdular ve öyle ölecekler.

Mesela, Sarıkız, şehirlerde böyle değil durum. Yani değilmiş. Bugün öğretmen hanım, bize sıkı bir fırça çekince öğrendik biz de. Bu söylediklerim de kısmen onun zııvalıkları. Bir de öğretmenlik kutsal meslek derler! Pöf! Bence meslekler değil insanlar kutsallaştırıyor bazı şeyleri. Bilirsin, ben böyle ukalalara cevap veririm ama takıldı aklıma işte. İnsan düşünmüyor da değil. Ancak baksana halimize! Allah’ın bile unuttuğu -burada, hemen içimden tövbe etmişim- bir köydeyiz. Dünya’nın ücra köşesindeki bir taşradayız. Sonra...

Sonra, tek bildiğimiz şey öldürmek! Elimize bir balta alıp önümüze çıkanı asıyor, kesiyoruz. Seni niye besliyoruz sanıyorsun? Etin var, sütün var. Yoksa basardık tekmeyi! Bak, görüyor musun, anlıyor musun? Biz insanlar, taşranın vahşi insanları sadece kullanmayı, sonra da buruşturup atmayı biliyoruz.

Ah! Artık buradan nefret ediyorum Sarıkız! Ben artık böyle ilkel yaşamak istemiyorum! Keşke halamlar gibi olsak. Onlar şehirde o kadar... Ne denirdi? Hah, medeni! O kadar medeniler ki! Böyle kocaman evleri, genişçe odaları var. Her gün banyo yapıyorlarmış. Hem evlerinde suyu kendiliğinden kaynatan bir makine bile varmış. Bir de bize bak! Çamur, toz, pis, gübür, is sinmiş üzerimize! Üzerimdeki paçavralara bak. Ha bunları giymişim ha senin gibi çırılçıplak gezmışim! İçine tüküreyim ben böyle yaşamın!

O da ne? Kalın ses tellerine sahip birinin çıkarabileceği bir sesle hafifçe boğazın temizleyen babam, hemen arkamdaymış. Eyvah! Şimdi hapı yuttum derken o, gayet sakin ve ifadesizce Sarıkız'ı götürmeye koyuldu. Şaşkınlıkla peşlerine takıldım. Güneşe baktım. Güneş son kızıl ışıklarını yolluyordu. Demek ki eve dönmenin zamanı gelmişti.

Avuç kadar köyde yapılabilecek tek ve en doğru, mantıklı etkinliğimizin sonuna gelmiştik ve ben, şu anda kendimi tanıyamıyordum. Bir çatlak öğretmenin mi gazına gelmişim? Yok, hayır, bu öyle bir şey değildi. Bu benim de içimden geliyordu. Sanki hiç karşılaşmadığım bir yanımın örtüsü açılmıştı da burada yatan bir canavar, beni yavaş yavaş ele geçirecekti. Doğduğum ve büyümekte olduğum yerdeki her şeyi yakıp yıkmak isteyecek kadar büyümüşüm bu canavarı içimde.

Derken babam imdadıma yetişti. Kızgınlıktan çok kırgınlığı belli eden bir sesle, akşam yemeğinde yüzüme bakmadan konuştu. Yarın şehirde işleri varmış. Benim de gelmemi istiyormuş, ters istikamette olsa da halamlara da uğrarmış. Hayır, söylediğim şeylere kızmamış ancak bazı şeyleri yarın görüp anlamamı bekliyormuş. O da zaten anlatacakmış. Ben zekiymişim, idrak edecektim, miş, miş, miş, miş...

Uyandığımda içimde sonsuz bir heyecan vardı. Tekdüze yaşantımdan ve köyden çıkacaktım. Daha önce de şehre gitmiştim ancak şimdi canavarım vardı. Oydu, tüm coşkunun, kalp çarpıntısının nedeni. Kahvaltı bile yapmadan yola koyulduk. Köyden giden iki kişinin arabasına atladık. Yol boyunca köyden kente geçişi seyrettim adım adım. Önce etrafımızdaki tarlalar azaldı, yollar düzeldi. Sonra yavaş yavaş ağaçlar seyrekleşti. Daha pürüzsüz bir yola çıkınca ise lüks gıcır arabaları ve kocaman reklam panolarına rastladık. Biraz daha içlerde ağaçlar tamamen unutulmuştu. Kocaman binalar gökleri deliyordu, büyük ve katlı AVM’lerin arasından sıyrıldık. Etrafta koşuşturup duran insanlarda ve onların aceleci tavırlarında gezindi gözlerimiz. Sonra varış noktamıza geldik. Vedalaşma ve helalleşme faslından sonra arabadan indik ve az kalsın boğuluyordum! Gerçekten! Ciğerlerime derin bir ağırlık çöktü, midem kasıldı ve başım döndü. Babam imalı imalı:

— Taşranın havasına alışınca buraların dumanlı havası kasar ciğerlerini, dedi.

Tempolu bir şekilde yolumuza devam ettik. Çarşı denilen ve hâlâ bir nebze geleneksel davranan insanların olduğu beton yığını ve kasvetli yapı ile çevrilmemiş az katlı yere geldik. Dümdüz “yer” dediğime bakmayın. Bir sürü sokak, dükkân ve insan kaynamaktaydı çarşı. Buradaki insanlar, az öncekilere nispetle daha sakindi. Kıyafetlerinden, davranışlarından ve tavırlarından sosyal konumlarını ve zenginliklerini anlamak zor değildi.

Birkaç yere saptık, birkaç yeri ziyaret ettik. Babam birileyle el sıkıştı ve nihayet kahvaltı yapmak aklına geldi. Çarşıda bir simitçi ve bakkala uğradıktan bir süre sonra meydandaydık. Yumuşacık peynir ve susamları bol, kavruk simit ikilisini hiçbir şeye değişmeyecek kadar çok sevdiğimi belirttiğime

göre bir bankta oturup kahvaltımıza eşlik eden, seyrettiğimiz manzarayı aktarayım. Tam orta yere konulan ve saati olan bir kule, bu orta yerden ayrılan, birçok yola taşan şehir insanları, bağırıp çağırarak ürünlerini daha çekici kılan, ya da öyle olduğunu sanan, tek tük sokak satıcıları buranın temelini oluşturuyor. Kuşlar cıvı cıvı; kedi ve köpekler kıpır kıpır. Bana öyle geliyor ki bu aceleci tavırlar, onlara da bulaşmış. Onların yüzünden bile bir endişe, telaş ve yorgunluk okunuyor. Ah, sapanım olaydı nasıl da kovalardım şu sıpaları şimdi, diye düşünüyorum.

Bugün giydiğim taze elbiselere ve eski sayılmayan ayak-kabılarıma büyük bir özen gösteriyorum. Ne de olsa bir tane var ve onları ilk gerçek şehir gezintimde yıpratmak niyetinde hiç değilim.

Kahvaltımızı yaptıktan sonra son kez çarşıya dalıp kalan işlerimizi hallediyoruz. Sonrasında ise... Şehrin, özellikle de çarşı giriş çıkışlarında yoğunlaşan kalabalığına ve trafiğine dayandıktan sonra benim ve Canavar'ımın delicesine beklediği yere geldik, halamlara!

Oturdukları bina o kadar lüks ki gitmek istediğiniz kata dokunuyorsunuz ve ışık güzelce yanıyor, tuşa basmak bile yok! Yani en beğendiğim şeylerden biri bu olduğu için söylüyorum. Diğerlerini pek anlamlandıramadığım için özellikle de olur olmaz her yere konulan yapay bitkileri, son derece gereksiz bulduğum için bu detayları geçiyorum.

Halamların kısmen samimi karşılaması ile içeri geçiyoruz. Kısmen diyorum çünkü babamla aralarında derinlerden gelen bir soğukluk hissettim sanki. Nasıl izah edilir emin olmamakla birlikte, sanki... Sanki, yuvadan uçmaları için atılan iki yavru kuştan birinin kanadının sert bir taşla çarpması ve incinmesi, diğerinin ise yumuşak zemine düşüp şen şakrak

uçmasına benzettim. Kanadı incinen kuş diğerine büyük bir gıptayla bakarken diğeri, sadece uçmayı ve daha yükseğe ulaşmayı hedeflemiş onu hiç umursamadan. En sonunda da kuş dediğimiz bu iki insan, yaşanabilecek en karmaşık hale gelmişler. Aynı kandan, aynı candan olanların artık hiçbir şey paylaşamaması... Artık geçmişlerinin ve geleceklerinin apayrı olması... Ne acı! Yol dediğimiz şey, köyden şehre bizi getiren yerler değil insanların kalpleri, zihinleri, geçmişleri ve gelecekleri arasındaki köprü olsa gerek. Bu köprüye düzenli bakım, fedakârlık yapılmazsa çürüyor, eriyor ve en sonunda da yok oluyor.

Her neyse... Hazır şehre gelmişken doyasıya yaşayayım günümü bu olayları bir kenara bırakıp. Söylemeyi unutmuşum, halamların bir de evcil kedisi var. Hayvancağızın bacağını kırmışlar yanlışlıkla basıp. Sürekli cam kenarında dolaşıyor zavallı. Bir aşağı bir yukarı bakıp havayı kokluyor derin derin. Acaba dışarı mı çıkmak istiyor garibim? Doğrusu biraz üzüldüm ona. Bizim köydeki kediler onun gibi değil hoplayıp zıplıyorlar, istedikleri yere gidip geliyorlar. Ama o, evde sıkışıp kalmış sırf insanların tehlikeli zevklerini tatmin etmek için.

Bazı şeyleri anlamaya başlamıştım ancak Canavar'ın susması için daha fazla kanıt gerekiyordu. Daha fazla şey görmek, duymak istiyordum Canavarı sonsuza dek susturmak için.

Ben size bunları anlatırken tabii aradan birkaç saat geçmişti. İçeride bir şeyler dönmekteydi. Havadaki gerginliği hissetmemek mümkün değildi. Az sonra eniştem yanıma gelip beni gezmeye çıkaracağını söyledi yapmacık bir neşeyle. Babamla halam konuşacaklarmışmış, büyüklerin zırvalıkları işte. Neyse, benim canıma minnet!

Az önce söz ettiğim AVM'ye girdik. Eniştem bana yeni ayakkabı alacakmış, şu mağazada seçelimmiş. “Oh be! Sonunda

hâlden anlayan biri.” derken girdiğimiz andan itibaren garip-sediğim bir durumu onu aktarmakta gecikmedim:

— Neden insanlar ikişer üçer çift ayakkabı alıyorlar?

Birkaç sene daha giyerlermiş, şimdiden alıyorlarmış.

— Peki, ya bir şey olursa onlara? Ölürlerse mesela? Yani... Bizim köyde bir çocuğu, hiç giyilmemiş ayakkabılarıyla gömmüşlerdi de... Bilmem işte, onu hatırladım.

Duraksadı. Benim de kendimden beklemediğim bir soruydu bu. Ne saçmalamaktaydım? Her neyse... Asıl çıkardığım sonuca, gözlemlerime geliyorum. Ayaklarındaki yepyeni ayakkabıları yenisini almak için eskiten bir insan topluluğuydu karşımdakiler, anlamıştım ve bundan emindim. Çünkü herkesi ve her şeyi en ince ayrıntısına kadar analiz ediyordum, en başından beri. Mesela, yemek yapılan kata sizi kendiliğinden götüren merdivenlerle çıktığımızda da aynı çılgınlıkla karşılaştım. İnsanlar, bizim Sarıkız’ın bir aylık yemeğini bir saatte yiyordu. Gülmeyin, ciddiylim! Doymak bilmiyorlardı buradakiler, madden ve manen.

O gün, anlatmaya hiç değmeyecek benzer manzaralarla karşılaştığımız için dönüş yolumuzu anlatacağım doğruca. Hıçkırarak ağlıyordum ve bunun sebebi, hışımla ezip çöpe attığım yeni ayakkabılarım değildi, hani şu eniştemin aldığı. Bunun sebebini babam ve ben biliyorduk, artık siz de anlamışsınızdır. Babam, eve dönerken yüzümü onun göğsüne bastırıldığı halde asla unutmayacağım, arabanın motor sesine karışan şu sözleri fısıldamaktaydı:

— Biz, yavrucuğum, biz sadece ihtiyacımız kadar doğayı keseriz. İhtiyacımız olduğu için. Onlarsa kendilerini tatmin etmek için tek ağaç kalmayana, tek hayvan yaşamayana dek biçer atarlar.

— Biz, bize lazım olan şeyleri alır, satar, harcar, kazanırız. Onlarsa dünya hırsıyla doldurdukları içlerine, gösteriş merakını da katarlar. Böylece harcar, harcar, harcarlar...

— Biz kestiğimiz ağacın yerine yenisini dikeriz. Onlarsa o boşluğa binalar kondururlar.

— Bizim hayatımız rengârenktir yavrum. Canlıdır, yaşar ve yaşatır. Onlarsa gri, soğuk ve bencil hayatlarında yaşamamanın tadına varmadan toprak olurlar. Sabah uyanınca ciğerlerini tertemiz havayla açmanın, kahvaltını bahçeden henüz kopardığın mis kokulu domatesle, salatalıkla, yeşillikle yapmanın, henüz topladığın ve taze tereyağına kırdığın yumurtalara ekmek banmanın aslında ne büyük bir nimet olduğunu anlıyor musun şimdi?

— Taşra insanları doğayla yaşar, beraberce ve saygı duyarak. Şehir insanları ise doğayla savaşır, ona dehşet saçarak.

— Bunları sana, halana kızdığım için ya da onları ayırıştırmak için söylemiyorum. Eğer ileride koca bir adam olursan benim yavrum ve şehre gidersen, orada herkes gibi kimliğini ve kişiliğini kaybedip seni besleyen, büyüten, var eden anayı, doğayı, unutma diye söylüyorum. Daha iyi bir ev, iş ya da değersiz başka bir şey için ona ihanet edip canını yakma diye. Bil ki senin hayat çeşmendir o. Seni ellerinde yetiştiren-dir. İşte bu sebepten evladım, bu sebepten onu sev ve koru diye söylüyorum. Yazarında da dediği gibi “O pespaye ruhlardan biri olma.” diye.

Yazardan

Öyküme Dair...

“Yazmasam deli olacaktım.” diyor çakısıyla kalemini yontan Sait Faik. Bu öyküyü yazmasam köy özlemi, aldığım her nefeste boğazımda düğümlenecek, yutkunmama izin vermeyecekti. Hasret taze bahar kokusuyla harmanlanıp bir yudum su olacak, boğacaktı beni kendi içinde. Pencereyi aralamaya dahi korkacaktım yıllarca. Çünkü yavaş yavaş unutmaya başladığım köy kokusu, izimi bulup dolacaktı ince çatlaklardan odama. Bırakmayacaktı peşimi. Odamda gezinecek, sandalyeme oturacak, kitaplarımı karıştıracak, kendini keskin hatlarıyla hatırlamam için elinden geleni yapacaktı.

Anadolu’nun unutulmaya yüz tutmuş değerlerini, bir nebze de olsa gün yüzüne kendi hayal gücümle çıkarabilmek için önüme sunulan hazine sandığıydı bu yarışma. Şu zamana kadar yazdıklarını birkaç kişi dışında başkalarıyla paylaşmaktan kaçınan benimse tek dileğim, bu hazine sandığına minicik de olsa birkaç inci tanesi bırakabilmektir. Yaşadığım yerden çok uzakta olan köyüme açılan bir kapıydı belki de. Kilitler kelimelerimdi. Kelime dağarcığımdan eğirdiğim iplere dizeceklerim cümleleri doğuracak, hayal gücümse bu doğuma tatlı bir telaşla tanık olacaktı. Yazmasaydım, ardına bile bakmadan giden insanlara inat köyünü korumaya çalışanların nakışlarındaki iğneler kanatırdı sol yanıma, celladım olurlardı.

Anadolu, sofrasını bir gün bile kaldırmayıp en güzel ikramlıklarını bağrında yetiştirdiklerine sunan misafirperver bir ev sahibi. Ben de bu sofrada doymuş biri olarak memleketinden ayrılmak zorunda kalan, yaşadığı yere alışamayıp doğduğu yerin

özlemiyle kavru lan insanların dili olmaya çalıştım. Çünkü bili-
rim, bazı duygular kolay kolay anlatılamaz çay eşliğinde.

Nurdan abla pişmanlığıyla kıvrandı yerinde, astı sonra ken-
dini. O’na göre başka seçeneği yoktu belki de. Pişmanlıklarımız
darağacı olmadan hâlâ vakit varken özümöze dönmemiz gerek-
tiğine inanıyorum. Tadını özlediklerimizi marketlerin organik
bölümlelerinde değil de köyümüzün tarlalarından toplayalım. Nur-
dan ablanın köyünde kendisini hatırlayacak kimsesi yoktu. Ama
biliyorum ki hepimizin köyünde bizi hatırlayan ve özleyen biri-
leri var. Amcamız, halamız, dayımız, hayatımızda ilk defa gör-
düğümüz ama bizi çok iyi tanıyan komşu...

Hâlâ vakit dolmamışken tramvayları bırakıp belki de yan kol-
tuğumuzda bir tavuğun oturduğu, kekik kokan ve elbet kimler-
den olduğumuzu soran bir amcanın bulunduğu, radyoda bilindik
eski türkülerin çaldığı bir köy minibüsüne binelim. Bizi bekle-
yen Nurdan ablaları ve nicelerini ziyaret edelim. Eğer öykümü
okuduysanız ya da okuyacaksınız ve değmişse cümlelerim yü-
reğinize, avucunuzun içine bir parmak işareti dahi olsa kına ya-
kın ya da balkonunuzda minik bir domates yetiştirmeyi deneyin.

Böyle bir yarışmayı düzenleyip yüzlerce genci aynı konuda
düşündüren, hayatımda belki de ilk defa böyle duygular tat-
mama imkân sağlayanlara teşekkür ederim. Her akşam köy so-
ğuğuna rağmen sohbetleriyle tatlı bir anı bırakanlara, bağırma-
sıyla bu sohbetleri bölüp bizi güldüren eşeğ e, beni kovalayarak
hafızamda komik bir anı kalmasını sağlayan köyümün ineğine
teşekkür ederim. Ama en çok da duygularını yıllardır kâğıda dö-
ken, artık başkalarıyla paylaşma kararı alan, bana yılın en güzel
armağanını veren kendime...

Buse Elmas

Erdemli Borsa İstanbul Fen Lisesi, Erdemli/Mersin

Köyümün Çıngırakları

Buse Elmas

Seninle tanıştığımızda elektrik yeni gelmişti köyünüze. Suyun ise daha bir yılı vardı. Kapılarını bana ilk açtığında Sarı Kız hâlâ otlanıyordu meralarda. Kara Kaçan'ın sesiyle uyanırdı insanlarınız. Size geldiğimde kimdeydi sıra? Hanginizin tarlasındaki buğdaylar biçilecekti o hafta? Çocuklarınız dedelerinin dizinin dibine oturur yarı gerçek, yarı hayal olan hikâyeler dinlerdi. Elde avuçta ne varsa hiç düşünmeden yarısı paylaşılırdı komşuyla. Odun taşırdın kambur belinde, bense usul usul karıştırırdım kaynayan domatesi. Bahçedeki ekşi eriklerini toplamaya gelen çocukların utançlarını andırırdı kırmızılıklar.

İlk sen uyanırdın. Sabah ezanı tüm mahmurluğu ile okunurken testiden döktüğün soğuk suyunla abdestini alırdın. Mırıldandığın duaları ne zaman duysam içim ürpererek kapaşıya siner, sana yetişmeye çalışarak hızla tekrar ederdim ilahi sözleri. Görev bellemiştin testiye boş bırakmamayı. Karanlık sabah ayazında yola düşerdin. Bihaberdin o çeşmenin yıllar sonra kullanılmadığı için yosun tutacağından. Yanık bir türkü dillendirirdin. O türkü ki su gibi akardı şırlı şırlı. O türkü ki ben olurdu, sen olurdu, geçmişim olurdu. Köyüne benzerdi nağmelerin. İnişli çıkışlı yollara, uzanıp giden dağlara...

Kuzuların yolunu gözlerdi benimle birlikte. Kümeden yeni çıkmış olurdum, sen yokuşun başında elinde dolu testinle yavaş yavaş eve yaklaşıırken. Terler süzülürdü kızgın güneşin

esmerleştirdiği teninden. Üzerimde birkaç tavuk tüyü, ellerimde yumurtalar... Acemilikle eline tutuştururdum sıcak yumurtaları kırmaktan ürkerek. En az senin kadar cömert olan ineklerin, misafir olurdu kahvaltıya sütleriyle. Sütün buharı karışırdı taze çayın nefesine. İlk defa o kahvaltıda sütün tadına varmışım gerçekten. Yumurtanın ilk defa o kadar sarı olduğunu görmüştüm. Sabah toplanan salatalıklar, soğanlar, yeşillikler... Domates tüm kırmızılığıyla ağızımda dağılırken, bu tadı ömrüm boyunca unutmayacağımı anlamışım. Şehre döndüğümde aynı tadı en pahalısında dahi bulamayacağımdan habersizdim. Tadı damağımda yediğim ilk domatesin. Ama eğer o kahvaltıda bilseydim daha sonra olacakları, tek lokma dahi koymazdım ağızıma; geçmişte acı bir anı kalmasın diye.

Öğlene doğru peşine takardın keçilerini, koyunlarını ve atını. Tabii ki bir de atın üstündeki beni. Öyle güvenirdim ki sana, bu halde uçuruma sürüklesen bizi bir bildiğin olduğuna inanırdım. Oğlakların sek sek gezer, tek tek yerdı otları. Boyunlarına taktığın çingiraklar, şingır şingır sallanırdı pamuk tüylerin arasında. Yemin ederim ki bu duyduğum en güzel sesti benim için. Unuttururdu bana şehrin araba kornalarını, bağırان insanlarını. Atın, yaradılışının verdiği asillikle uyurken bir köşede, yayık tuzlu ayranını yudumlardık sohbet eşliğinde. Belki de sadece bu zamanlarda böylesine uzun, böylesine derin sohbetler ederdik. Köyün dışındaki hayatı, sürüye katılmış koşuşturan insanları, lunaparkları, sinemaları, tramvayları merak ederdin. Fakat bilmediğin bir şey vardı; köyünün çocukları lunaparktakilerden daha çok eğlenirdi. Köy otobüsü daha samimiydi tramvaylardan ve sen bu köyde en güzel filmi izlerdin her gün. Yaşadığımız yörenin ağızıyla kelimeleri yuvarlayarak konuşur, upuzun cümleler kurardın. Anadolu'nun

büyük bir nimet olduğunu söyledin dönüş yolunda. Bir tas yoğurt, bir avuç buğdaydı bu topraklar sana göre. Avuçlarının daha büyük olmasını dilerdin bu yüzden. Tek dileğin bir buğday tanesini dahi düşürmeden Anadolu'yu içinde yaşatmaktı, ki bana kalırsa memleket senin bağrında büyüyen hür bir güvercindi, öylesine evcil, öylesine barışçıl ve sadık...

İpleri teker teker dizer, büyük bir özenle kilim dokurdun akşamları. Yıldızları izlerdim yanı başında. Ömrümde sadece o köyde, o kadar parlak gördüğümü hatırlıyorum yıldızları. Çünkü geldiğim yıllarda fabrikalar kurulmamıştı henüz. Bacalar gökyüzüne inat yükselmiyordu tüm dumanıyla. Bahar rüzgârı estikçe ruhumu dokurdun sanki. Buram buram memleket kokardı kilimlerinin desenleri. Salça karıştıran, kirmende yün eğiren ellerini hiç beyaz görmedim. Çünkü kına yakardın avuç içlerine her zaman. Kınanın kokusu tüm eve yayılır, içime huzur verirdi. Baharı müjdeler, bahçendeki tüm odunları toplardın. Nevruz ateşini yakardın gençlerle birlikte. Neşen saçılırdı etrafa, toplamak için koşuşurdum dört bir yana.

Anadolu demektin benim için. Eğer memleketim vücut bulup canlansa sen olurdu Nurdan abla. Çünkü en doğru sen yaşırdın buralarda. Kınalı ellerin, örgülü saçların, güler yüzünle... Atın üstündeki nazlı gelinin bohçasıydın. Askere gidenin kazınan saçları, kurulan iftar sofrası, bir demet üzüm yaprağı, mayalanmaya bırakılmış yoğurttun. Her şeydin kıscacı. Bir bardak yayık ayrı, ipe dizilen dolmalık biber, gergeteki nakış...

Ama seni hiçbir zaman affetmedim. Bavulunu toplamaya başladığın gün küstüm sana. Komşularınla vedalaşıp keçilerin boynundaki çıngırağı çıkardığın gün, kaybettim sana güvenimi. İşte o gün tüm kapıları yüzüme kapattın. Madem

karişacaktın kalabalığa, sen de istiyordun beton yığınlarının zincirlerini bileklerine takmayı neden alıştırdın beni köyüne? Neden koklattın taze ekmeğin kokusunu? İçmeseydim ya pınarın soğuk suyunu. Taze keçi peynirin, mis gibi kokan reçellerin... Fakat şimdi geçen onca yıldan sonra bakıyorum da yüzüne, terk etmiş Anadolu seni bilirim ya da geçmişinde eski bir anı olarak bırakmışsın Anadolu’yu, anlarım.

Ah be Nurdan abla! Söylesen ya şimdi nerede unuttun kimliğini? Nasıl oldu da bir an bile aramaya çıkmadın benliğini? Örf ve adetlerini kınalı ellerinle kaynatıp kolye yapmadın mı abla? Nerede, ne zaman düşürdün gururla esmer teninde taşıdığın altın kolyeni? Dün gibi aklımda Ankara’nın verimli topraklarında keçilerini gezdirişin, hâlâ burnumda taze çimenin kokusu. O katlar bir keçi misali en verimli topraklarını yerken teslim ettin ruhunu apartmanlara. Avuçlarına baksana! Kına değmemiş yıllardan beri. Güvercin çoktan uçmuş başka diyarlara. Görüyorum ki teker teker dökülmüş buğdaylar parmaklarının arasından. Damağında yok artık ayrıanın tuzlu tadı. Baharı kutlayacak bir metre yerin dahi kalmamış be ablam! Sana geldiğimde bunalmıştım şehirden ve insanlarından. Soluk almaya, sığınmaya gelmişim köyüne. Yavaş yavaş köy oluverdim. Anadolu oluverdim kaynaya kaynaya. Ama sen yandın o kazanda abla. Merakın daha da harladı seni. Hiçbir beste silemedi kulaklarımdan ağır bavulunun tekerleğinin zeminde bıraktığı sesi. “Keşke!” kullandığım en çok kelime oldu şimdi. Keşke komşuları toplayıp bizi pikniğe götürdüğün gün, seninle o traktöre hiç binmeseydim. Yahut sürseydin tekerlekleri uçuşuma. Ölseydik köyümüzün koynunda.

Nurdan abla dayanamadı daha fazla. Kalktı ayağa. Anadolu’yu süslü bir ip yaptı, astı kendini. Sabaha dek sallandı

şehrin en yüksek binasında yanık bir türkü eşliğinde. O kadar çok korna sesi vardı ki sokaklarda ve o kadar telaşlıydı ki insanlar, bir an bile bakmadılar yorgun ölü bedenine. Seksen ikinci bir il oldu belki memleketime ya da bilmem kaçınıcı köy. Bana kalırsa seksen bir ilin herhangi birine karıştı yaşlı ve pişman ruhuyla. Bir daha gören olmadı onu. Basit bir isimdi işte herkes için. Bense bazen sabah ayazındaki birkaç yıldızda bazense kaynatılan sütün kaymağında görüyorum onu. Ama en çok da uçan kuşlarda. Ha bir de bavulun kulpunda... Yokluğu bile belli olmadı zaten. Ne hatırlayan oldu ne de bir türküyü süsledi hikâyesiyle. Komşuları başsağlığına dahi gelmedi. Ben köylüleştim köylüleşmesine de meğer o, hep taşımış kendi içinde şehir özlemini. Nasıl kızılabilirdi ki şimdi Nurdan ablaya? Köyde onu hatırlayacak kimse de kalmamışsa?

Yazardan

Bizler ve gelecek olanlar...

Hayatın akışında, günümüz algısında, uzak kaldığımız, farkına varmadığımız özümüzün, “asıl” yaşamın, doğanın varlığına önem vererek buna dokunan bir öykü yarışmasına...

Şu anın ötekileştirdiği, metropol adı altında olmayan, sade, yalın, birkaç harften oluşmuş bir kelimenin anlamıydı vurgulamak istediğim. İnsanın kendi huzurunu, bireysel mutluluğunu düşleyerek gökyüzünü doldurmasına, yeşilliğin ve sonsuz maviliğin yerini soğuk, samimiyetsiz binalar arasındaki yaşama bırakarak ezber olan birkaç duyguyu bir sonraya aktarmasına ve bunu kurtuluşu olarak görmesine karşıt düşüncelerimi içtenlikle, kalbimden ve kalemimle aktardım.

Huzurun ve en gerçeğin aslında ötekileştirdiğimiz yahut dışladığımız o küçük mekânlarda kaldığını ve aslen bizi tamamlayacak olanları, hiçbir zaman ahengi olmayan alanlar arasında bulamayacağımızı, köyün “gelişmişlik” halinin bizlerin elinde olduğunu belirtmek istedim. Elimizin tersiyle vazgeçtiğimiz doğayı, toprağı, “geçmiş” hatırlatmak suretiyle ve tüm düşüncelerimle öyküme sarıldım. Hele ki fidanlar... Onları öğrendiğimde huzurum oldular. İnsan ve doğa; birbirimize dairiz. Atladığımız bu hususu görebilmemize ve tüm mektupların yerine ulaşabilmesine...

Azra Ergül

Kalem Vakfı Anadolu Lisesi, Üsküdar/İstanbul

Lacivert Deri Çanta

Azra Ergöl

Onlar da aralarında konuşuyorlardı, arkadaşlarım... Bir şehir gerçeğinin farkındaydılar. Fakat onlarda olmayan bir şey vardı bende. Bu küçük köyün dışında büyük, renkli ve bambaşka bir hayata açılan hayallerim... Her gün odamın penceresinden baktığım elma bahçelerinde koca bir ömrü tüketemedim. Evet, aileme her zaman destek olacağım, bunun aksi söz konusu bile değil. Ama bilmiyorum, ilelebet buraya ait olmadığımı, önünde sonunda buradan gitmem gerektiğini biliyorum. Artık nefes alacağım, yeni yerler göreceğim, yeni insanlarla tanışacağım. Bir yerlere gitmek istiyorum. Öyle komşu köye falan değil. Uzağa, şehre... Hem şehirden gelenler de anlatıyor, orası daha farklı diye. Bir giden bir daha dönmek istemiyor oranın güzelliğinden. Tarihe yön vermiş, bir çağı kapatıp yenisini açmış, her şairin hayatında yer edinmiş, dizelerine sinmiş o güzel şehri, İstanbul'u görmek istiyorum ben. Orada yepyeni bir hayat kurmak ve orada yaşlanmak istiyorum... Bu köydeki geleceği istemiyorum. Bu küçük köyün her şeyden habersiz halıyla yaşamayı, kahvehane toplantılarını, gece eğlencesi dedikleri o saçma sapan avuntuları istemiyorum artık ben. Şehri ve yaşamı görmek istiyorum...

Elimde babamın günlüğü... Şimdi, onun kaçarcasına terk ettiği, sıkılıp bunaldığı, lanetler okuduğu o köye gidiyorum. Otobüsteyim, Amasra'ya giden birkaç kişiden biriyim. Babamın

lacivert deri çantası yamacımda. Babam benim, iyilik nedir öğrendiğim, şefkatini gördüğüm babam, güvencim... Neden bunca zaman sakladın benden köyde bir ailem olduğunu, neden? Kendi toprağımı neden anlatmadın bana. Halamı, baba-annemi, dedemi, köydeki evimizi... Ya elma bahçelerini! Yazıp gönderemediğin sayısız mektupla mı öğrenmeliydim bütün bunları. Merak içerisinde, kafamda bunca soru ve henüz hiçbirini soramamışken sana ve henüz hiçbir şey anlatmamışken bana, ismen tanıdığım ve fakat hiç görmediklerimin yanına, köyüme, böyle mi gitmeliydim baba?

26 Mayıs

Köy meydanından yazıyorum, bugün üniversite sonuçları açıklandı. Nihayet İstanbul'a gidiyorum. Birazdan annelere açıklayacağım bu güzel haberi, bilmem sevinecekler mi? Sahi, İstanbul nasıl bir yer? Yahya Kemal'in anlattığı gibi mi? Seni hangi tepeden seyretmeliyim ilk önce? Sevgili günlüğüm, de hele, İstanbul nasıl bir yer? Pek çok insanla tanışıp birçok imkâna sahip olabileceğim bir yer, biliyorum. Eşsiz manzarası, güzel sahilleri var onu da biliyorum. Birçok güzel anı biriktireceğim bir yer İstanbul, hissediyorum.

Babam köyden neden bu kadar çok gitmek istedi şimdi aynı fikirlere sahip değilken. O zaman neden böyle yazmış? Ah babacığım! Merak ederek fakat hiçbir şey bilmeyerek yazdıklarına sarılarak gidiyorum köyüme.

27 Mayıs

Hiçbir şey istediğim, beklediğim gibi olmadı, olmuyor. Ben her konuda onlara destek olurken onlar karşı çıkıyor şehre gitmeme.

Ama niçin? Çok kalabalık ve tehlikeliymiş şehir! Köyde, bahçelerin başında kalmalıyım. O lanet elma bahçelerinin arasında her gün biraz daha çürütmeliymişim ömrümü öyle mi! Liseyi okumuşum yeterliymiş bu! Hayır, gideceğim. Üstelik bir daha dönmeyeceğim bu berbat köye. Orada İstanbul'da yaşayacağım.

Birkaç saat kaldı varmamıza ve okumam gereken birkaç sayfam. Aslında babamın çocukluğunu, ilk gençliğini merak ediyorum. O zaman yaşadıklarını gün gün not etmiş ve sonrasında her bayramda, her özel günde ya da köyle ilgili önemli bir haber aldığında mektup yazmış. Ne var ki alıcısını yazmış, gönderen kısmını hep boş bırakmış! Peki, neden göndermemiş bunları?

28 Mayıs

En sevdiğim eşyalarımın birkaç parça ve bir iki küçük anı parçasını alarak yanıma, ayrılıyorum buradan. Amasra şehir merkezindeyim işte. Birazdan hareket edeceğiz. Otobüsün penceresinden baktığım şu dakikalarda küçük kız kardeşimin gözlerindeki yaşlar içimi daraltıyor günlüğüm. Ama artık dönemem! Ailemin bana böyle bir tepki vereceğini hayal etmemiştim. Onlar her zaman arkamda dururlar diye düşlemiştim. Öyle aslında, her zaman yanımdalar ama şehre gitme fikrine tepki gösterdiler. Bilmiyorum, İstanbul'a gidince bir ara düşüneneğim bunu. Ama şimdi orada bir iş bulup kendime, hayata tutunmalı ve üniversiteye kaydımı yaptırmalıyım. Belki birkaç günüm oldukça yoğun geçecek. Ziyarı yok, heyecanlıyım, işte otobüs hareket ediyor...

Babamın bu duygularla ayrıldığı yere ve bir daha dönmediği o küçük köye, ben şimdi plakası farklı, rotası ters bir

otobüsle ve bambaşka duygular içinde gidiyorum. Köy, benim için hiç olmamıştı, yoktu. Ancak içinde bulunduğum şu dakikada kalbim yerinden çıkacak gibi atıyor. Hem ailemi hem de köyümü merak ediyorum delice.

12 Haziran

En son şehre gelirken yazmışım sana günlüğüm. Neredeyse on beş gün olmuş. Seni bu kadar ihmal ettiğimi hatırlamıyorum hiç. Ancak şimdi zaman ayırabiliyorum sana ve kendime. Şehre geldim, İstanbul'a... Özlem doluyum köyüme, aileme. Şehir hayal ettiğimiz gibi değilmiş, zorluklarından kendine vakit ayıramadığın, yorulduğun bir yermiş. Kafamda kurduğum şehir hayalinden kalbim oldukça kırık. Evet, Yahya Kemal'in anlattığı kadar büyüleyici, yalan yok. Ama bu betonarme binalar içinde kendimi uzak ve soğuk hissediyorum, kimsesiz hissediyorum. Dönüp arkana baktığında ahenkli olmayan birçok bina var burada ve anlaşılan ileride daha da artacak bu yapılar. Şehir doğaya hasret kalmış burada günlüğüm. Burada huzuru bu beton binaların biraz en üst katında arıyorlar. Ben, ben şehre ait değilim.

Elimde son bir mektup tutuyorum. Bu lacivert deri çantanın içerisinden çıkan okumadığım son parça. Bu mektup benim doğumumdan birkaç saat sonra yazılmış. Alıcı kısmında Kumru ailesi, gönderen kısmındaysa Bülent Kumru ve Zeynep Kumru yazıyor. Babam... Doğum günümde büyük aileme mektup yazmış. Ama mektupta, bir başka mektupla haber verdiğini söylüyor doğumumu! Neden bu mektubu göndermedi babam? Ve biz bunca yıldır babam “Bir daha oraya dönmeyeceğim.” dediği için mi köyümüzden habersiz kaldık?

Kızgın değilim babama ama kırgınım. Doğa ve yaşamı bu kadar severken, hep hayalini kurarken bunları, buraları benimle paylaşmamasına kırgınım. Ama o da haklı kendi fikirlerince. Çünkü o da kırılmış. Babam benim, çok istemiş köye gitmeyi, her mektubun sonunda yazmış gitmek istediğini ama yollayamamış mektupları. Bu lacivert deri çantasında birikmiş özlemi, köye dönme hayalleri. Bundanmış gözünden sakınması bu çantayı. Bütün yaşadıkları burada, bütün duygu-ları ve hisleri...

Kızım Zeynep dünyaya geldi. Ellerinizden öper. İçine birkaç fotoğrafını koyacağım. Büyüdükçe yine koyacağım fotoğraflarını mektupların içine. Annem, burnu aynı sen. Babam, elleri küçük ve tombul tombul. Senin ellerine benziyor. Meldacığım, kardeşim, sen de ilk doğduğunda Zeynep gibiydi saçların; saç-ları da sana benziyor kardeşçiğim. Zeynep Kumru...

Babam, bu sebeptendir ki çok severmiş burnumu, ellerimi ve kısacık saçlarımı. Şimdi babamın içindeki o gizli kapıyı ge-çiyorum ve onu artık daha iyi anlıyorum.

Ben bunları okurken, şehir merkezine geldim. Köşedeki amcaya Bostanlar Köyü'nü sorduğumda önümde 9 kilometre olduğunu söyledi. Oraya giden minibüslerden birisiyle köye gi-diyorum şimdi. Yollar o kadar güzel ki... Mevsim ilkbahar... Çiçekler açmış, köy halkı ovalara hayvanlarını otlatmaya çıkar-mış, her birini minik karıncalar gibi küçük küçük görüyorum.

Ve ben şimdi babamın yıllar önce yazdığı köy meydanın-dayım işte. Sağ tarafta bir kahvehane, sol tarafta küçük bir bakkal dükkânı. Şehirden o kadar uzağım ki... Şehrin ruhsuz, donuk ve kibirli betonarme binaların üst katlarında arayıp bu-lamadığım huzur, burada, yanı başımda. Şu kuşun ötüşünde,

bahçedeki ağacın dalında, alnı kırış kırış olmuş nenenin alın terine... Huzur burada her yerde. Kendimden geçmiş bir hâlde dolaşırken bir ses işitiyorum:

— Merhaba, diyor. Yardımcı olabilir miyim size? Sanıyorum buranın yabancısısınız? Kimi aramıştınız?

Hiç irkilmiyorum. Sanki öteden beridir tanıdığım bir ses kucaklıyor beni:

— Merhabalar, diyorum. Ben Kumru ailesinin evini arıyordum. 13 numaralı hane olduğunu biliyorum. Lâkin ne taraftan gitmeliyim bilmiyorum.

— Hoş geldiniz, isminiz nedir? diyor, aynı ses.

— Zeynep Kumru, diyorum, ben...

Yardımcı olmak isteyen kadının gözleri gözlerimde büyüyor. Gözleri doluyor...

— Ben de Melda, diyor.

Sarıyorum, sımsıkı kucaklıyor beni... Halam olduğunu anlıyorum. Ben de onu sımsıkı sarıyorum. Ağlaşıyoruz...

Sonrasında Halam, koluma giriverdi. Beni hemen evimize götürdü. Dedemlerin ellerinden öptüm, dizlerinin dibinde oturdum biraz ve sonra babaannemle birlikte babamın odasına geçtik. O da babamın lacivert deri çantası gibi koca bir sandıkta biriktirmişti her şeyi. Babamın çok sevdiğini sürekli söylediği bir kazağı vardı. Kışları o olsa hiç üşümem derdi bana. Onunla birlikte en sevdiği taze reçellere kadar her şey vardı sandıkta.

Halamla sabaha kadar oturduk, dertleştik. Babamla çocukluk yıllarında yaptıklarından bahsetti uzun uzun. Bir ara babamı aradık. Köyde olduğumu söyledim. Beni göremeyince

aklı kalmasın diye. Bu vesileyle halam da yıllar sonra ağabeyinin sesini duymuş oldu. O sesin mutluluğu vardı yüzünde.

Sabah güneş doğana kadar hasbihal ettik durduk. Sabahın ilk ışıklarında köyde etrafta gezinen horozlar ötmeye başladı. Yüzümü yıkamak için bahçeye çıktım. Bahçenin orta yerinde bir musluk vardı. Buz gibi serin suyla ovdum yüzümü. Derin bir nefes aldım içime. Çoban hayvanları otlatmak için dağın yamacına doğru gidiyordu. Tarlalarda başaklar sarı sarı, dolu dolu... Köy halkı için hayat başlamış oldu böylelikle.

Gece boyunca uyumadığım için biraz uzanmak istedim. Babaannem babamın odasını, onun yatağını hazırlamış benim için. Yatağa uzandım ve babamın bahsettiği bahçeleri, elma ağaçlarını başımı koyduğum yerden seyrettim uzun uzun.

Birkaç saat orada, öyle kendi düş dünyama daldım. Sonra halamla birlikte bahçeye çıktık. Bana kendi giydiği kıyafetlerden ve bir çift sarı ayakkabı verdi. O gün, gün boyu köy hayatını gördüm, deneyimledim ve köyü daha çok sevmeye başladığımı fark ettim. Şehirdeki o binaların sıkışıklığından ve yüksekliğinden unuttuğum gökyüzünün rengine hayran kaldım. Ellerimle dokunabileceğim uzaklıktaki koca beyaz bulutlara ve elma bahçelerindeki o kırmızı elmalara da. Gördüm ki köy, sanıldığı gibi geri kalmışlık değildi. Köy, imkânsızlık değil imkânın ta kendisiydi. Köy, insanın kendi tabiatına en uygun yaşaması için tasarlanmış en güzel mekândı.

Köyün benim için üç harften ibaret olmadığını, kendime de bana inanmayan herkese de kanıtladım işte. Ziraat okumak istediğimi söylediğimde şaşırınlara bir cevaptı bu. İşte buradaydım, kendimi gerçekleştireceğim yerde. Kendimi

adayacağım ve mutlu olacağım işi yapacağım köyümdeyim. Hayli duygulanmıştım.

Birkaç günümüz böyle geçti. Halama, öğrendiğim ziraat yöntemlerine dair faydalı şeylerden bahsettim kısaca. Mezun olmama bir sene vardı. Okulu tamamlayınca buraya geleceğimi de söyledim. Babamın ne diyeceğini bilemediği için olacak “Güzel olur her şey, merak etme sen.” diyebildi sadece. İçten içe bunu yapmamı çok istediğini biliyordum.

Birkaç gün sonra İstanbul’a döndüm. Babam döneceğimden habersizdi bu süreçte. Eve girip boynuna sımsıkı sarıldıktan sonra:

— Gönderemediğin mektupları teslim ettim babacığım, dedim.

Ailesine ve köyüne olan özlem birkaç gözyaşı olarak süzüldü yanaklarından...

— Bir karar aldım babacığım, okuduğum ziraat bölümünü tamamlayınca köyümüzde yaşamak, mesleğimi orada yapmak istiyorum. Oradaki halka yardımcı olmak, elma bahçelerine bakmak istiyorum, dedim.

Küçük bir gülümseme oluştu süzülen yaşlarının arasında. Başımı okşayarak:

— O zaman beni de beraberinde götür, diyebildi, lacivert deri çantasının yanında duran sandığa bakarak...

Yazardan

Yarışmaya katılmamdaki önemli etkenlerden birisi konu başlığının güncel ve önemli sorunlara, konulara bir yerden değinmesi oldu. Bir şekilde küresel konulara herkesin elinden geleni yapması gerektiğini düşünüyorum. Bu sebeple ben de bir öykü yazarak küresel sorunlara dikkat çekmeye çalıştım.

Yarışmanın Kapadokya Üniversitesi bünyesinde olması hikâyelerimizin ulaşabileceği kişi sayısını artırdı ve bu sayede küresel sorunları yani hayatımızı, hayallerimizi etkileyebilecek sorunları daha çok kişinin görmesini sağlamış olduk. Bu yarışma aslında benim için anlamı büyük olan bir şeyi başardı. Başardığı şey geçmişle, umutla, emekle vb. duygularla bağlantısı kopmaya başlayan kişileri geçmişle, umuda ve başarıma isteğine yeniden döndürmesi oldu benim açımdan.

Ben ve benimle beraber yarışmaya katılan herkes “Çevre – İnsan ve Geleneksel Yaşam” konusu üzerinden hayallerimizi yazdık. Görmek istediğimiz, yaşamak istediğimiz dünyayı yazdık. Bize kalacak olan bu dünyayı, daha güzel bir hale getirmek için yazdık. Bizden sonra yaşayacak olan herkese daha güzel bir dünya bırakmak için yazdık. Şu anın gençleri olarak geleceğin gençlerine bir nevi mektup, not bıraktık. Şu an bu notlarımızı kimler okuyacak bilemiyoruz ama olur da eğer sen okursan bir yerde, birilerinin bir şeyler yapmaya çalıştığını unutma. “Ben tek başıma ne başarabilirim!” deme çünkü sen tek değilsin ve bir şeyler başarabilirsin.

Bu yarışma, birçok öğrenciye hem kendi eserlerinin ölüm-süzleştigiğini hatırlatacak hem bu gururla yaşamasını sağlayacak.

Yani Kapadokya Üniversitesi tarafından yapılan bu yarışma, bir yarışmadan fazlasını ifade edecektir sanırım. Bu yarışma için emek veren herkese teşekkür ediyorum. Bu yarışmaya katılan her arkadaşına, bir şeyler değiştirmek için gösterdiği çabaya teşekkür ediyorum. Her ne kadar şu an için fiziksel olarak bir arada olamasak da ortak bir amaç için çalıştığımız sürece manevi olarak bir ve güçlü oluruz. Ve şu an buna yani “Çevre – İnsan ve Geleneksel Yaşam” konusuyla fikirlerimizi ortaya koymamıza vesile olan Kapadokya Üniversitesi Rektörlüğüne ve emeği geçen hocalarımıza tekrar teşekkürü borç bilirim. Saygı ve sevgilerimle hepinizi en içten dileklerle selamlıyor; iyi, huzurlu, mutlu, sağlıklı ve güzel günler diliyorum.

İmran Gazel

*Uluslararası Prof. Dr. Muhammed Hamidullah Anadolu
İmam Hatip Lisesi, Yenimahalle/Ankara*

Çınarlar Tepesi

İmran Gazel

İki dost düşünün. Hayatın her evresinde en ücra köşeden en kalabalık uca kadar ayrılmayan, aralarına mesafeler, ormanlar, kasabalar girse de ayrılmayan iki dost... Her sene anıların biriktirildiği meşhur tepeye giderlerdi. İlk önce anılardan sonra hayallerden, umutlardan bahsederler, en son hayatın kendisinden konuşarak zaman geçirirlerdi.

O yıl da malum gün gelip çatmıştı. Mayıs'ın 23'ünde meşhur tepeye, Çınarlar Tepesi'ne, gitmek üzere yola çıkmıştı Efesus. Dostunun evine doğru yola çıkmıştı. Yolda düşüncelere dalmıştı. "Oraya ekeceğim çınarların haddi hesabı yok aslında ama böyle giderse bize oturacak yer kalmayacak." diyerek kendi kendine konuşmaya devam etti. Dostuna ulaşınca kadar çünkü kara haberi düşünmek istemiyordu.

Bekliyordu çünkü geleceğini biliyordu. O zamana kadar ettikleri ağaçları düşündü. Hangi hatıranın kurduğunu, hangi hatıranın yeşerdiğini hatırlamaya çalıştı. Dile kolay tam yirmi dokuz senelik dostluk vardı o tepede. Her hatıranın nişanesi bir çınar ağacı, her ağacın eşlik ettiği bir hatıra, her hatıranın bir ömrü vardı o tepede. "Doğa da sanki bizimle yaşıyor. Güzelliği burada gibi. Doğanın da canlı olması... Yalnız kalmıyoruz, beton yığınları gibi bizi yalnız bırakmıyorlar. Her olayı

bizimle yaşıyorlar. Betonlarsa bir şeylerin yaşanmasına engel gibi duruyor ortada, öylece hiçbir şey yapmadan mezar taşı gibi ruhsuz ve aynılar. Tiksiniyorum onlardan!” diye bahçe-sindeki ağaca söylendi, dostu Efsun’u bekleyen Ömer. Ah şu insanlar, para için her şeyi ve her yeri işgal ediyorlardı ve buna modernleşme, şehirleşme diye isim koyuyorlardı. Şef Seattle, Kızılderili lider ne güzel söylemiş: “Son ırmak kurduğunda, son ağaç yok olduğunda, son balık tutulduğunda; beyaz adam paranın yenmeyen bir şey olduğunu anlayacak.”

— Ömer, hatırlar mısın şu ilk çınarı ekerken bir şeyler de-ğiştireceğimize en azından uğraşacağımıza dair yemin etmiştik.

— Hatırlıyorum.

— Bense kendimi bile değiştirmedim. Kendimle savaşma-dan, kendimi yenmeden ben nasıl insanlığa yararlı olabilirim ki? Hayatımı boşa yaşadığımı hissediyorum.

— Peki, sen bizim ektiğimiz şu ulu çınarları nasıl unut-tun? Bu çınarlar insanlara nefes, kuşlara yuva, toprağa can ve böceklerle aş oluyor. Bundaki faydaları görmüyor musun?

— Görüyorum ama ben ve sen, iki kişi, en fazla buraya faydalı oluruz. Ben daha büyük şeylere hizmet etmek istiyorum. Evrensel bir hareket başlatmak istiyorum. Ben bu be-tonlarla savaşmak istiyorum. Sen bana yardım edecek misin?

— Savaş belki biraz iddialı olacak ama kabul.

— Sıkıntı yok direniş diyelim, haykırış, çırpınış diyelim adı ne olursa olsun ama olsun. Çünkü dili olmasa bile dünya şu an haykırıyor. Duymak lazım.

— Vakfımızı kuralı bir ay oldu. Ama ilk bildirimizi global bir kanal kabul etti. İnanamıyorum, nasıl oldu hâlâ aklım almıyor. Demek ki bu konuyu düşünen tek biz değiliz; hatıraları kurtarmak isteyen. Ya hâlâ aklım almıyor! Yayınlayacak on dakika sonra. Ben kafayı yiyeceğim! Sen nasıl hissediyorsun?

— Mutluyum, heyecanlı ve istekliyim Ömer. Eğer bildiriyle beraber başlayacak imza kampanyası da tutarsa bu iş oldu demektir. Çok uğraştık bunun için Ömer. Hayatımızın amacını gerçekleştirmek için son dakikalar... Bugünden sonra dünyada hiçbir şey aynı olmayacak. Fabrikatörler pisliklerini nehirlerle karıştıramayacaklar. Bacalarından zehir kusamayacaklar. Petrol keşleri artık istedikleri gibi hortumlayamayacaklar petrolü. Ne insanlar artık umursamaz kalacak bu duruma ne de devletler.

— Elbette, Efsun. Ama unutma ki kurulu bir düzeni değiştirmek istersen kaosa hazırlıklı olmalısın. Şu an sadece kendi hayatımızın değil insanlığın en büyük işini yapıyoruz. Eğer insanlar fark ederse dünya felaketin eşiğinden döner. Yok umursamazlarsa o zaman ozon tabakası delinmeye, nehirler zehirlenmeye, dünya plastik kusmaya devam ederken, insanlar da yok olmanın eşiğine gelecek.

— Amacımız da insanlara bunu fark ettirmek değil mi zaten? Savaşın, bomba ve mermilerden, geçim sıkıntısından korkan insanlar asıl sorunun daha büyük olduğunu görmeli. Zaten bunu fark ettikten sonra her kötülük son bulacaktır. Hah, işte başlıyor.

— Haydi bismillah!

Muhabir başladı “Çınarlar Bildirisi” adlı bildiriye okumaya. Öncelikle insanları sonra hükûmetleri duyarlı olmaya davet

edip, eğer olmazlarsa ne anıların ne de hayatın artık olmaya-
cağının altını iyice çizdi. Hükümetler bunu tabii ki biliyordu,
amaç zaten halka anlatmaktı. İnsanlara, topluma hitap ettik-
ten sonra zaten hükümetler dinlemek zorunda kalıyorlardı.
Yani, en azından öyle olmalıydı.

— İşte bu! Gel de şuna bak bir Efsun. Tam iki milyar yedi
yüz milyon kişi oldu imza kampanyamız. Bu ne demek bili-
yorsun değil mi?

— Biliyorum, biliyorum. Çınarlar Tepesi’nin ve dünyanın
artık kurtulacağı anlamına geliyor. Kim bilir kimlerin ne çı-
narlar tepesi vardır. Bu insanlar hatıralarını ve torunlarının
torunlarını yaşatmak istiyorlar, bu insanlar yaşamak istiyor-
lar Ömer. İşte tam da bu anlama geliyor. Bildirimizin ama-
cına ulaşacağı anlamına geliyor.

— Aynen öyle dostum. Ne demiştik bildirimizde?: “Çınar
ağaçları gibi olacağız. Kökleri sağlam, dalları gökyüzüne uza-
nan bir çınar ağacı gibi olacağız.” demiştik. Olduk da. Hemen
bir bildiri daha yayımlamalıyız. Bu sefer isteklerimizi hükû-
metlere kabul ettirmek kolay olacaktır.

— Haklısın. Halk istedikten sonra hangi güç karşı çıka-
cakmış. Çok iyi oldu bu. İnsanların anlaması çok iyi oldu.
Haydi bildiriyi yazalım.

— Beyefendi, konunun ciddiyetini anlamadınız galiba.
Biz burada sizin rahat yaşayacağınız elli yıl, daha sonra in-
sanların yaşayacağı binlerce yıla mâl olacak diyoruz. Bakın,
sizin desteğiniz çok önemli bizim için. Dünya üzerindeki en
büyük inşaat şirketisiniz. Sizin ne kadar duyarlı olduğunuzu

biliyoruz. Elinizde bulunan çöpü bile yere atmıyorsunuz. Bu duyarlılığı gösteren bir insan olarak neden yardım etmediğinizi anlamış değilim.

— Bakın, benden istediğiniz şeyin sadece benimle olacak bir şey olmadığını siz de biliyorsunuzdur. Benim bu işte büyük yük rakiplerim var. Eğer ben çekilirsem onlar büyümeye, sizin tabirinizle mezar taşlarını dikmeye devam edecekler. Üstelik itibarım zedelenir. Yapamam, kusura bakmayın.

— Beyefendi, rica ediyorum. Sizin desteğiniz bu yüzden önemli. Siz öncü olursanız kısa sürede uzun yol alırız. Biz çok büyük bir işe başladık takdir edersiniz ki. Kısa sürede hiç ummadığımız işler başardık. Aklımızın ucundan geçmeyen şeyler başardık. Ancak mucize ile başarabiliriz dediğimiz işleri başardık. Bu mucize içinde sizinle görüşmek de vardı. Lütfen, bu mucizeyi tamamlamamıza yardımcı olun. Hiç kimsenin insanlık için yapacağınız bu işi küçümseyeceğini sanmıyorum. Siz tabii ki daha iyi bilirsiniz benden ama dünya üzerinde evsiz insandan çok daha fazla boş ev var. İhtiyaç fazlası evlerin sayısını neden arttıralım? Neden daha fazla bu utanca ortak olabilirsiniz? Lütfen düşünün. Tekrar uğrayacağız efendim.

— Tamam, bekleyin bir dakika. Sizin için bir süre yeni işler almayacağım. Ama inşaatlara devam etmek zorundayım. Onları bırakamam.

— Çok teşekkür ederim. Emin olun bu kararlarınızın boşa olmadığını göreceksiniz. Az önce büyük bir işe öncü oldunuz.

— Madem bu dünya bizim o zaman bir şeyler yapalım.

Oradan ayrılırken Efsun, neler başardıkları hakkında şaşkınlık üstüne şaşkınlık yaşıyordu. İlk önce iki arkadaşın kurucusu olduğu bir vakıf kurdular. Fon aradılar, hiç ummadıkları

yerlerden ufak ufak gelmeye başladı fonlar. Sonra ulusal sempozyumlar düzenlediler. Öncelikle şehir içinde ardından ülkede büyük bir ünleri oldu. Burada durmadılar ve uluslararası kongreler, sempozyumlar düzenlediler. Yurtdışından yeni fonlar edindiler. Çok çalıştılar, süresiz strese ve yorgunluğa dayandılar. Kendi servetlerini de bu iş için harcadılar. Herkes evine, yani dünyaya, bir şeyler kattı. Kimi temizledi, kimi kirletmedi, kimi yeniden can verdi çınarlarla gezegene. Artık son bir iş kalmıştı yapmaları gereken ve onun için çalışıyorlardı.

— Ömer, sana ne kadar teşekkür etsem azdır. Hayatını zorlaştırdım senin. Hakkını helal et.

— Ne demek, memnuniyetle çalıştım. Dünya hepimizin korumak hepimizin görevi. Asıl vesile olduğun için ben teşekkür ederim. Adın gibisin, büyülüsün vallahi.

— Eyvallah. Son olarak, bir arkadaşım var... Meclise bir öneri sunacağız hep beraber. Her yapılacak bina için bir dönüm araziye ağaç dikimi yapılacak. Artık dünya nefes alacak. Dünya bize nefes olacak.

Yazardan

Öncelikle bu yarışmayı düzenleyen Kapadokya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne teşekkür ediyorum.

Yarışmanız, ülkemiz çapında katıldığım ilk yarışmaydı. Yarışmaya Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenimin yönlendirmesiyle katıldım. Yarışmanın konusu ilgili olduğum ve üzerinde düşündüğüm bir konuydu. Özellikle bereketli toprakların korunması ve doğaya gereken değerin verilmesi için yapılabilecekler çok dikkatimi çekti. Yaşamın kökü doğaya bağlı ve doğa da toprağa. Toprağa verilen zarar ise her geçen gün artmakta. Tüm bunlar, üzerine zaten kafa yorduğum konulardı. Bu sırada bu konularla ilgili olan yarışmanız düşüncelerimi ve fikirlerimi anlatabileceğim bir fırsat sundu bana. Ben de sahip olduğum düşüncelerimi hikâyeleştirerek kâğıda döktüm.

Sonuçları heyecanla bekledim. Öğrendiğimde ziyadesiyle mutlu oldum. Dereceye giren öykülerin kitaplaştırılacak olması ve öyküler için fidan dikilecek olması, fikir yorduğum konularda somut bir adım atmamı sağlayacağı için bu yarışmayı ve hikâyemi daha da unutulmaz ve değerli hale getirdi. Ayrıca düşüncelerimi aktardığım öykümün dereceye girmesi, beni bu çeşit yarışmalara artık daha fazla katılım gösterme yönünde motive etti.

Dereceye giren tüm arkadaşlarımı gönülden tebrik ediyorum. Tekrar teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

Birsen Harbi

Şehit Erhan Dural Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Rize

Doğa da Konuşur

Birsen Harbi

Her daim güzelliğini anlattığı doğanın öfkesini görmesini istemedi küçük kızının. Yoksa şimdi diz çöktüğü bu öfkeli güçten çok korkardı. Bu nedenle bağrına basmıştı kızının başını. Sıkıca sarılmıştı ona. Çünkü bu son olacaktı.

Korkuyla büyümüş gözbebeklerinin içinden devasa boyutlara ulaşmak üzere olan su yavaşça büyüyordu. Yanından ılgınlıklar atarak deliler gibi koşturan insanları görmüyordu, artık duymuyordu. Tüm zihni suya odaklanmıştı. Son kez olanları düşünmek istiyordu. Son kez...

Otuz sene önce iklim değişmeye, sıcaklıklar artmaya başlamıştı. Daha öncesi de vardı esasen. Ama başlangıç noktası, otuz sene önceki çalışmalara göre dünya sıcaklık ortalamasının 1,5 derece yükseldiğinin açıklanmasına dayanıyordu. Ses getirmişti ama çabuk unutulmuştu. Evet, bu rakamlar tehlikeliydi. Fakat bu önlem alınamayacağı anlamına gelmezdi.

Kendisi doğanın gönüllü sözcüsü olmak için çalışmıştı hep. Arkadaşlarıyla anketler, konuşmalar, dergiler hazırlamıştı. Tezlerinde hep insanları bekleyen korkunç gelecekten bahsetmişti. Kendisinin dikkate alınmadığını görünce eleştirinin dozunu artırmıştı. Evet, kalem bazen savaştan da güçlü oluyordu. Fakat onun kalemi yılların emeğini elinden almıştı.

Dünya büyüklerine karşı hadsiz eleştirisinden dolayı hemen hemen bir sene önce istifası istenmişti.

“Doğaya karşı vereceğiniz savaşta, hunharca tahrip ettiğiniz doğanın sırtından kazandığınız deste deste paralar sizi kurtarmayacaktır. Çünkü hevesle hesapladığınız paralarınızın da kökü topraktır.”

Tam olarak bunu yazmıştı. Asla inkâr etmiyordu yazdığını. İstifasını verirken de söylemişti. Doğa adına konuşmak paradan çok daha kıymetliydi. İnsanlığının varoluşundan beri sayesinde ayakta kaldıkları doğa için bir şeylerden feragat etmeliydiler.

Açacakları birkaç nükleer santrali iptal edebilirlerdi mesela. Mesela, roket ve füze denemelerini tarım alanına dönüştürülebilecek güzelim toprağın üzerinde yapmaya bir son verebilirlerdi. Yüz binlerce araba satmak yerine toplu taşımaya yönlendirebilirlerdi. Kan emer gibi petrolü emmeyi bırakabilirlerdi. Güneş enerjisi veya rüzgâr enerjisine daha çok yatırım yapıp insanları bu tür yenilenebilir enerji kaynaklarına teşvik edebilirlerdi. Kendilerini fosilleştirecek fosil yakıtlarla atmosferi zehirlemeyi bırakabilirlerdi.

Farklı mimari tasarımlarla güzel gösterdikleri lâkin aslında beton yığınınından başka bir şey olmayan binalar dikmek yerine ağaçlar dikebilirlerdi. Atom bombaları, füzeler, fabrikalar, kimyasal silahlar, kömür, sera gazı... Hayır, kesinlikle zor değildi bunları yapmak. Sadece bizim için çok fedakârlık yapmış yaşlı dünyamız için enerji verimliliği konusunda gece gündüz çalışmalıydık. Verimli olmalıydık. Dengeyi bu denli bozmamalıydık. Dengesizliği dengelemeliydik. “Enerji, enerji!” diye nalar atarak dört bir yanına saldırdığımız dünyada otuz sene

içinde sıcaklık kontrol edilemeyecek bir biçimde artmıştı. 1,5 derece, 2,7 derece, 3,9 derece, 4,2 derece... Her kitabın yazdığı ama hikâye gibi okunan küresel ısınma, gün geçtikçe yeryüzünü hâkimiyeti altına almıştı. 2033'te deniz seviyesi ansızın bir metre yükselmişti. Ertesi hafta ise iki metre... Kıyı kesimleri korkunç günler yaşamıştı. Asıl korkunç olay ise 2042'de bir pazartesi günü saat 13.38'de Güney Kutbu'ndan kopup Avusturalya'nın en güney sınırına yerleşen 289 metre karelik buzul parçasıydı.

Kulaklarını çınlatan su sesiyle düşüncelerinden sıyrıldı. Boyu on iki metreyi aşan dalgayla burun burunaydı. Belki de sadece on saniye kadar. Gözlerini kapatıp kızına daha da sıkı sarıldı.

“Korkma kızım.” diye kulağına fısıldadı son kez “Doğa bizimle konuşuyor.”

Yazardan

Merhaba, benim adım Kübra. 17 yaşındayım. Aslında artık benim için kim olduğumun ve nereden katıldığımın pek önemi yok. Öykümü yazmadan önce Anadolu hakkında bilgili olduğumu düşünüyordum fakat detaylı bir araştırmanın ardından yeterince bilgi sahibi olmadığımı fark ettim. Merak ettim, daha çok araştırdım ve sanki ben dünyanın başka bir yerinden kalkıp gelmiş gibi hissettim.

Birden yurdumun dört bir yanını dolaşmak; burada yaşamış olan her insanı tanımak istedim. Kafamda yüzlerce soru oluştu. “Belki atladığım bir kısım vardır.” diye okuduğum kitaplara tekrar baktım ve sonra anladım ki aslında ben, bu zamana kadar okuduğum kitapları sadece okumak için okumuşum. Dünyaca ünlü filozofların, ateşe atılıp yanmayan bir peygamberin, geleceğe ışık tutan dâhilerin, yenilmez kahramanların, ilk insanların yetiştği bu topraklarda bilinmesi gereken bir tarih yatıyor. Her çeşit dini, dili, geleneği hoşgörü ve saygıyla bir araya toplayan kültüre, dünya üzerinde başka örneği olmayan doğal güzelliklere sahip.

Yüzyıllar önce gezginlerin cennet diye bahsettiği, uğruna savaşlar yapılmış bu bereketli topraklar üzerinde destanlar, efsaneler, mucizeler tıpkı bir kitap gibi toplanmış. Her sayfası bizi anlatır. Sanki annemizin bize küçükken söylediği bir ninni gibi hâlâ tanıdık bir ezgisi vardır kulağımızda. Her rüzgâr estiğinde bize seslenir. Anadolu, herkesin kendinden bir parça taşıdığı, okuyup gördükçe kendinde hissedeceği bir ruhtur. Yani bir anne gibi şefkatle kucaklar. Sevgisiyle, merhametiyle, güzelliğiyle sarıp sarmalar her yanımızı. Bir baba

gibi koruyup kollar, kimseyi çaresiz bırakmaz. Kendini buraya ait hissedenden herkesin evidir. Zemini verimli topraktan, çatısı mavi gökyüzünden oluşur. İsteyen herkes kendini evinde hissedebilsin diye de duvarları yoktur. Ne zaman ki insanlar aynı gökyüzünün altında hep birlikte kardeşlik içinde yaşamamanın mümkün olduğunu anladı, işte o zaman tüm dünya Anadolu olur. Bu yüzdendir işte Anadolu’nun sadece bir yerleşim yeri değil de bir fikir olduğu.

Tüm insanlık bu kitabı okusun, aynı çatının altında yaşasın, hep birlikte bir aile olsun istedim. Kitaplığıma bir daha baktım. Belki de Yaşar Kemal’in anlattığı Anadolu, bu idi. Tanpınar’ın da Beş Şehir’i bunun bir parçası. Sonra tekrar dinledim Barış Manço’yu, Neşet Ertaş’ı, Âşık Veysel’i. Her satırını tekrar okudum Nazım Hikmet’in. Demek ki Asya’dan buraya göç eden atalarımız sadece bir yurt değil gelecek nesillere bir hazine bırakmak istemiş. Bizlere de bu toprakların değerini bilmek ve kültürümüzü unutmamak düşüyor.

Ben de bu şekilde başladım öykümü yazmaya. Tabii ki öykümü, benim önceden kitap okuduğum gibi okursanız sadece küçük bir çocuğun maceralarını okursunuz. Ancak başka bir bakışla okursanız kendi benliğinizi ararken bulursunuz. İşte o zaman kulağınıza tanıdık bir ses, “Anadolu’ya hoş geldin.” der. Bu toprağın, bize anlatacak çok hikâyesi var. Esen rüzgârın bize mırıldanacağı ezgileri var. Bizden sonraki nesiller Anadolu’yu kitaplardan değil yaşayarak öğrenmesi için “Özden” gibi yılmadan çalışalım ve geleceğe bir Anadolu bırakalım.

Kübra Köse
TOBB Anadolu Lisesi, Burdur

Öze Dönüş

Kübra Köse

Zaman zaman içinde, insanların kalbi yere döktükleri beton kadar soğuk, kendileri de bir o kadar bencilken gökdelenler gökyüzüne dokunur, renkler insanların hafızalarından silinirken duygusuz, aksi, mutsuz insanların arasında mutluluğu, sevgiyi, heyecanı hâlâ kalbinde taşıyabilen, yaşı çocuk ama yüreği olgun olan küçük bir kızdır Özden.

Yine bir gün şehrin dar ve kasvetli sokaklarında yürüyordu. Giderken bir yandan sessizce şarkı mırıldanıyor, bir yandan da minik ayakları ile ritim tutuyordu. Şehri avucunun içi gibi bilmesine rağmen neşesini korumaya çalışıyordu. Fakat artık ritim tutan ayakları yorulmuştu. Aslında o küçük ayakları, şehrin çirkinliğini fark etmesiyle ağrımaya başladı.

Hastalıklar, savaşlar, ailesi ile yeterince vakit geçirememesi çok yoruyordu onu. “Keşke kitaplardaki gibi bir bahçem, temiz bir gökyüzüm olsa.” diye iç çekerek yürümeye devam ederken raflarında çeşit çeşit kitapların bulunduğu bir dükkâna girdi. Kapıdaki zilin çalmasıyla arkasına dönen sahaf:

— Hayrola çocuk kayıp mı oldun? diye sordu.

Raflardaki kitaplar ve antikalar Özden’in aklını almıştı sanki. Merakla inceliyordu her şeyi. Sahaf çocuğun yanına gelip:

— Merhaba, ben Seyyah, dedi.

Özden, şaşkınlıkla:

— Senin adın çok gezdiğin için mi Seyyah? diye sorunca Seyyah gülerek cevap verdi:

— Okurken gezdiğim için bana seyyah derler. Peki, senin adın nedir?

— Ben Özden, özünden gelen demekmiş, dedi.

Seyyah sordu:

— Peki, sen biliyor musun özünü? Bu ismi hak ediyor musun? diye sorunca Özden düşündü.

Bir isim nasıl hak edilebilir ki? Seyyah bir kalem ve bir defter verdi Özden’e ve şunları yazmasını söyledi:

— Bir varmış bir yokmuş, ağaçlar varmış gökdelenler yokmuş, sağlık varmış hastalık yokmuş, neşe varmış keder yokmuş.

Özden, yazdıktan sonra büyük bir sessizlik başladı. Ardından ise bir fırtına koptu, yer sallandı. Özden, korkudan durup yaslanıp gözlerini kapattı. Seyyah her ne kadar yanına gelmesini ve cesur olmasını, söylese de korkusuna yenik düşüp saklandı.

Oluşan depremin ve kopan fırtınanın ardından Seyyah’ın sesiyle uyanan Özden, şaşkınlıkla bakındı etrafına. Nereye gelmişti? Karşıda gördüğü yeşillikler de neydi? Gökyüzü nasıl bu kadar mavi idi? Toprağın üstündeki böcekler, etrafta uçan kuşlar da neyin nesi idi?

Kafasındaki sorulara cevap ararken Seyyah’ın yanına koştu ve onunla beraber tepenin aşağısındaki evlere baktı. “Burası neresi, nereye getirdin beni?” gibi sorulara boğulan Seyyah:

— Ne çok uzaktayız ne de çok yakında. Kendine, topraklarına, köklerine döndürdüm seni Özden. Bak burası Anadolu. Bereketin, sevginin, fedakârlığın toprağıdır. Medeniyetin

beşiğidir burası. Uğruna savaşlar yapılmış, devletler kurulup yıkılmıştır. Nice destanlar, efsaneler ve şiirler yazılmıştır burada. Yiğitlerin, âşıkların, dervişlerin toprağıdır. Bir yanına Akdeniz; bir yanına da Karadeniz uzanmıştır. Burası da Anadolu'da bir kasaba. Gel beraber gezip görelim, diye karşılık verdi ona.

Özden tuttu Seyyah'ın elini, başladılar patikayı adımlamaya. Özden, yine hiç durmadan yolda da sorular soruyordu Seyyah'a. Kasabaya yaklaştıklarında Özden, ne zaman geri döneceklerini sorunca Seyyah:

— Özünü bulduğunda, cevabını verdi.

Geldiklerinde ise Seyyah'ın herkese selam verdiğini görünce yine çok şaşırmıştı. Davet edildikleri bir tatlı dükkânında Seyyah'a:

— Sen daha önce de geldin mi buraya? Herkese selam verdin, diye sorunca Seyyah burada Ahilik geleneğinin, selamlaşmanın, hâl-hatır sormanın, misafirperverliğin önemini anlattı.

Biraz sonra ise tatlıcı yanlarına gelip:

— Uzun yoldan gelmişsiniz, bizim eve götüreyim sizleri. Dinlenirsiniz, yemek yersiniz, çay içeriz hep beraber, dedi.

Özden, zahmet etmemelerini söylese de tatlıcı:

— Misafir bizim başımızın tacıdır. Siz buyurun gelin, dediğinde ikili tatlıcının peşinden yola koyuldu.

Eve vardıklarında ev ahalisi, onları büyük bir sevinç ve memnuniyet içinde ağırladı. Seyyah ile Özden biraz dinlendikten sonra evin bahçesine çıktılar. Bahçede dolaşırken ağaçların arasında tatlıcının annesine rastladılar ve başladılar sohbete. Tatlıcının annesi:

— Bana Şefika Ana derler. Çocuklarımla beraber her yıl, bu toprağı ekip biçeriz. Toprağıımız temizdir, bereketlidir. Havalar soğuyunca karımız, yağmurumuz; ısınınca da güneşimiz eksik olmaz. Ekinlerin birazını kullanırız. Birazını ambarda saklarız kışın yemek için. Birazını da komşularımıza, dostlarımıza, yardıma muhtaçlara dağıtırız. Çünkü biz dağıttıkça Allah'ın bize daha çok verdiğine inanırız. Her meyveyi ve sebzeyi zamanında tüketiriz. Artan olursa da konservele-
riz ya da kuruturuz. Bazen yetişen otları toplar, onlardan ilaç yaparız. Yani bu topraklarda biten her şey şifadır. En kurak yazlarda bile çiftçimizin alın teri ile ıslanır bu topraklar. Bereketi de şifası da bu yüzdendir işte.

Hayret etmişti Özden. Ayakkabılarını çıkarıp bastığı bu toprak, saçlarını savuran bu rüzgâr, sesini duyduğu bu ırmak... Sanki doğa ona “Burası senin evin.” diyordu. Şefika Ana'nın eline verdiği sepete doldurdu ne varsa bahçede. Ardından tıpkı yıllar sonra gurbetten dönmüş biri gibi anlattı bütün neşesini, özlemini, heyecanını Seyyah'a. Seyyah küçük kızın ellerinden tutup ona:

— Anadolu'ya hoş geldin, dedi.

Eve gittiklerinde hep beraber el ele verip yemek hazırladılar. Ne güzel bir duyguydu, çorbada herkesin tuzunun olması. Paylaşmanın ve yardımlaşmanın da önemini anlamıştı Özden. Yemekten sonra sohbetin sonuna gelindiğinde Seyyah artık gitmeleri gerektiğini söylediğinde ev ahalisi ve Özden'in üzüldüğünü görünce:

— Üzülmeyin biz yine geleceğiz buraya, diyerek teselli etti.

Kapının önünde herkesle vedalaşan Özden ve Seyyah'a Şefika Ana:

— Yolunuz, bahtınız açık olsun. Siz bizim başımızın tacı-sınız. Kapımız her zaman açık. Buyurun gelin yine, dedi ve arkalarından bir tas su döktü.

Özden'in şaşkın ifadesine gülen Seyyah:

— Gidenin ardından su dökmek gelenektir. Sağ salim git gel demektir, dedi.

Özden sevinçle:

— Yani bir daha geleceğiz değil mi? diye sordu.

Seyyah:

— Sen Anadolu'da kendini buldun, tanıdın. Yuvana, yur-duna, toprağına geri döndün. Şimdi sıra bu yaşadıklarını, öğ-rendiklerini insanlara anlatmakta. Anlat ki onlar da dönsün özüne, tanısinlar doğayı yeniden. Unutma, sen bu toprağın in-sanısın, her şeyi başarabilirsin.

Özden sordu:

— Peki sen gelecek misin benimle?

Seyyah küçük kızın saçlarını okşarken:

— Ben senin hikâyende yalnızca bir karakterim. Şimdi uykundan uyan ve başla hikâyeni yazmaya, dedi ve yine bir fırtına koptu.

Özden, bu sefer saklanmayıp tüm cesareti ile dikildi fırtı-nanın karşısına ve sabırla bekledi dinmesini.

Seyyah'ın söylediklerinden sonra irkilerek uyanan Özden, hastanede olduğunu fark edince korkuya kapıldı. Ne olmuştu ona? Yanında bir doktor beliriverdi. Kafasını sahafta bir yere çarpmış ve bayılmıştı. Ailesi nasıl olduğunu sorarken hemen ayağa fırladı. Ailesi ve doktoru her ne kadar dinlenmesi ge-rektiğini söylese de Özden:

— Vaktimiz yok! Neler olduğunu size yolda anlatacağım, dedi ve eve gittiler.

Her şeyi tek tek anlattı Özden. Seyyah'ı, kasabayı, fırtınayı, konuşmaları... Ailesi ise bunların bir rüyadan ibaret olduğunu kızlarına inandırmaya çalışıyorlardı. Ancak inanmıyordu, inanmayacaktı Özden. Rüya da olsa o hayali gerçekleştirmeliydi. İşe koyuldu; bıkmadan, çekinmeden, vazgeçmeyi düşünmeden uğraştı. Arkadaşlarına, öğretmenlerine ve makamlara anlattı projesini. Yazılar yazdılar, resimler çizdiler, film çektiler. Karış karış gezdiler, “Olmaz.” diyenlere meydan okudular. Medyada büyük bir yankı uyandırdılar. Sanatçılarından, derneklerden, bilim insanlarından, iş adamlarından destek aldılar. Az zamanda çok şey başardılar. Artık uluslararası bir proje olmuştu “Anadolu.” İnsanlar mavi bir gökyüzünün, temiz havanın, cömertliğin, sevginin ve saygının hep beraber mümkün olacağına inanmıştı. Ve bunların hepsi küçük bir kızın, Özden'in, hayali ile gerçekleşiyordu. Ama sadece Özden'in hayali değil herkesin hayali idi artık. Hastalıklardan, savaşlardan uzak, doğanın tüm renklerine sahip, mucizelerle dolu bir “Anadolu” bırakmışlardı geleceğe.

Yazardan

Çocukluğumdan beri konuşmayı seven, sorgulayan, her zaman hayal kuran, kurmaya teşvik edilen bir çocuk olarak yetiştirdi annem beni. İlk yazmaya beni o teşvik etti. Bunları yazmayı gerekli görüyorum çünkü o benim ilham perim. Daha ufacak bir çocukken, ki şimdi hâlâ büyümüş olduğum söylene-
mez, ilk şiirimi, şiirimizi birlikte yazdık. Özgürce, korkmadan istediğimizi yazdık. Sonuçtan o kadar memnun kalmıştım ki birinci sınıfa giden bir çocuğun eciş bücüş, başına buyruk el yazısı gözüme biraz çirkin gözükmüş olacak ki kâğıdımın etrafındaki boşluklara balonları, çiçekleri, güneşi ekleyip renklendirmeyi akıl etmiştim. Özür dilerim. Annem akıl etmişti. Okuluma şiirimi götürüp öğretmenime gösterdim. En güzel olan şiir, okulun sitesinde yayınlanacaktı. Kâğıdımı aldı, okudu ve çok beğendiğini söyledi. Okurken ara ara gülümsüyordu sanırım şiirimin içindeki kuzuların “meee, meee!” melemesine takılmıştı. Okul müdürüne şiirimi götürecek ve siteye yayınlatacaktı ama bir sorun vardı. Yazım okunmuyordu. Kendi güzel el yazısıyla yazdı ve bana üzerinden geçmemi, yeni bir kâğıt vererek söyledi. Ben bunu yaptım. Ama aklım hâlâ o balonlarla süslediğim bir yukarı bir aşağı inilerek yazılan ilk kâğıdımda. En son onu, o gün bundan 11 yıl önce katlanmış bir şekilde öğretmenimin kilitli dolabında görmüştüm. Onu tekrar almaya elim gitmemişi.

Şimdilerdeyse ne yazsam ne yayınlanacak olsa benim elimin değdiği ilk halini, ilk ve belki de en kötü, en çirkin hali olsa bile onu kendime saklıyorum. Çünkü o ilklerde heyecanım, çocukluğum, aklım fikrim var. Her hikâyenin, her yazının

etrafı benim için balonlarla dolu. Değerlerime, eski eşyalara, anılara yazılarımda yer vermeyi seviyorum. Örneğin bir kilimden, bir çamurlu ayakkabıdan, eli yüzü kirden gözükmeyeceği halde oyun oynamaktan vazgeçmeyen, yüzündeki tebessümle sizi aydınlatan bir çocuk benim için yazılmaya değer, sayfalarca anlatılabilecek şeylerden. Yaşadığım Kapadokya ise bana güç veren bir başka güzellik. Herkes için yaşadığı yer özel ve en güzelidir ama ben bir ayrı güzelliğin, masalın içindiyim. Küçükken peri kızı olduğuma inanırdım. Evimizin her açısından tüfleri, peri bacalarını görebilirdim. Annemse benim ilham perim...

Beni yazmaya teşvik eden şey bu özel güçlerdir. Lise edebiyat öğretmenim Sinan Bütün'e selam ve sevgilerimle.

Hacer Sarıca

15 Temmuz Şehitleri Anadolu Lisesi/Nevşehir

Tohum ve Hayat

Hacer Sarıca

Gecenin sessizliğinde tüm yeryüzünü selamlayan hilal, çocuğa yarım ağız gülümsüyordu. Çocuk başını, kırılmış iki diz üzerine koyar koymaz gözlerini kapadı. Sabahtan beri neler yaptığını düşünüyordu. Hele bir de saçları arasında gezintiye çıkan hafif rüzgâra ahenkli eller eşlik edince büsbütün hayale daldı. Henüz küçüktü. Altı, belki yedi yaşlarında olduğunu söylüyorlardı. Evin tek erkek torunu olması nedeniyle bir köşeye kurulus, etrafında dönüp dolaşan, eli daha bir işe girmeden diğerinin hakkından gelen tüm kadınları, işe yol gitmek için hazırlanan amcalarını, babasını görürdü. Kendine iş yaptıracakları korkusuyla her zaman “Ben daha küçüğüm!” derdi kendi kendine.

O sabah da erkenden kalkmıştı. Annesinin hamurlu elleri, demir kuşaneye hızla inip kalkıyordu. İleride kara ocak hazır, çöreklerin sürülmesini bekliyordu. Ateşi o kadar parlaktı ki daha doğmamış güneşin yerini alıyordu. Çocuksa, hemen yaz ayları tepesinde uyumayı sevdiği teras damından aşağı sıyrıldı. Avlu işte! Burası evin önü, her yere en hâkim, en ferah, en geniş noktasıydı. Böylesine erken kalkmasının her daim tek sebebi vardı. Avludan babaannesinin söyleyişiyle “Hayat”tan yukarıya bakabilmektir. O, daha küçük yaşlarında bunu anlamlandırmanın peşindeydi. Düşündü. Oraya neden hayat diyordu? Biraz yürüdü. Kısa bir anlık duraksamanın ardından

“Haydi bakalım, kaybedecek vakit yok! Hem ben daha küçüğüm! Anlamam!” dedi ve gece boyu sivrisineklerin ısırdığı kolunu tatlı tatlı kaşıdı ve gözlerini kapayarak başını gökyüzüne çevirdi. Mutlulukla “Hissediyorum, şimdi. Şimdi, şimdi. İşte şimdi tam zamanı!” diye bağırarak açtı gözlerini.

İşte, tam tepesinde rengârenk koskocaman bir hava balonu geçiyordu. O kadar yakınındaydı ki avluyu dolduruyordu. Nesheden açık kalan kocaman gülümsemesinde ağzının içindeki sıra sıra dişleri, parıl parıl gözleri, beyaz teni, kumral saç, rengârenk olmuş balondaki ateşten nasibini almıştı. Tüm renkler şimdi onun yüzüne aksediyor, cıvıltıyla dans ediyordu. Tepe-deki turistlere doğru kollarını bir yıldıza uzanır gibi kaldırdı. Ellerini tüm kuvvetiyle salladı. Kahkahaları ona eşlik etmeye başladı, gittikçe daha da pekleşiyordu cıvıltılı sesi.

Balon tepesinden ayrılırken o da avlunun mavi demir kapısını iteleyerek bu davetkâr balonun peşi sıra, son hızla koşmaya başladı. Köyün güneş doğarken en güzel olan yerine, kaleye çıktı. Şimdi göz alabildiğine her yer renk renk, desen desen balondur. Güneş yükseliyordu. Çocuğun yüzü de bir o kadar parlıyordu. Çocuk bulunduğu andan aldığı hazla, “Peri masallarının güzel perilerinin ancak iyi insanların yaşayabileceği bu ana şahit olduğum için benden şanslısı yok. Ya o peri bacalarına ne demeli? Farklı şekiller almış şapkaları ile beni selamlıyor. Güvercinler de beni gördükleri için mutlular. Nasıl da taklalar atıyorlar havada! Bir masalda yaşıyorum.” diye düşündü.

O, köye tepeden bakadursun her yere hâkim. Şimdi de güneş, ona tam tepeden bakıyordu. Kendini öylesine kaptırmıştı ki vaktin epeyce ilerlediğini fark edememişti. Ortada balon kalmamıştı. Sadece vadiler ona göz kırpyordu. Koşarak eve

geldi. Kimse yokluğunu fark etmemiş görünüyordu. Annesinin çöreklerinden alıp dama çıktı. Bu sefer sırada, gelip geçen kocaman turist otobüslerini izlemek vardı. Bu sefer ablası da ona katılırdı. Araçlar, peş peşe üç, dört, beş derken başındaki gece serinliği yerine düşünüyorduk yarıda kesen de neydi? Esintiler içinde okşanan başının itelenmesini şimdi de çimdikler takip ediyordu. Gözlerini açtı.

— Hey! Sana diyorum evladım. Duymuyor musun babaanneni?

— Babaanneciğim! Öylesine tatlı tatlı dolaşıyordu ki ellerin başımda, hayale dalmışım. Peki, ne oldu da o eller şimdi beni çimdikliyor?

— Seninle olan anlaşmamızı çabuk unuttun bakıyorum da. Deden öldüğünden beri sohbet edeceğim, derdimi dökeceğim birisine ihtiyacım var. Sen de bana söz vermiştin ya, benim güzel yüzlü torunum. Hadi kalk, beni dinle.

Çocuk babaannesinin ak saçları üstündeki beyaz yemenisinin ve onun ucundaki güzel işlemelerin arasındaki o ak, bembeyaz, sevecen, bazen de bir çocuk kadar aksi yüze samimiyetle bakıp boynuna sarıldı. Bu onun, “Dinliyorum, benim canım nenem.” demesiydi.

— Peki, benim güzelim. Dinle bakalım. Sen de duyuyor musun bu karanlık içinde havadaki kuş çığırtısını?

— Evet, nene. Karga ya da baykuş mu?

— Ne karga ne baykuş. Sana bu gece Molla Murat kuşunun hikâyesini anlatacağım. Derler ki bu kuş, bir zamanlar peri padişahının yaşadığı kalenin altındaki yer altı şehirlerinden kimsenin giremediği bin bir kat yerin altından haberler getiren padişahın en yaver, en sadık kuşuymuş. Her haber

alışında padişah, neticeden memnun kalırmış. Ne yazık ki bu kuş bir gün kötü haber getirmiş. Demiş ki “Padişahım, bu yıl vadiler de verim olmayacak. Bir ektiğiniz, bir daha verim vermeyecek. Açlık, kıtlık ve en önemlisi de sizin ölümünüz gerçekleşecek.” Buna sinirlenen padişah, kuşunun tüylerini yoldurtmuş, kanatlarını kırdırmış ve onu bir peribacasına hapsettirmiş. Kuş hiç yakınmamış. Sabretmiş, acısını içine atmış. Kuşun söylediği her şey, bir bir gerçekleşmiş. Tek bir şey hariç. Yılın son gecesine gelinmiş ki o da padişahın ölümümüştü. O geceye kadar susan kuşun kanatları iyileşmiş, tüyleri parlamış, ibiği keskinleşmiş ve feryat edencesine ötmeye başlamış. Kaldığı bacanın kayasını oymuş. Tepesinde tüneli yapıp tam da karşısında duran kaleye doğru ötmeye devam etmiş. Sonunda kuşun sesi kesilmiş. Bu seferde padişahın kalesinden acı feryatlar yükselmiş. O günden sonra bu kuşu bir daha gören olmamış. O zamanlardan bu zamanlara geldiğimizde, güzel torunum, bu kuş ne zaman ki böyle acı acı ötse herkes başına gelecek felaketlerden korkar. Ben de seni hem bu hikâyeyi anlatmak hem de bu suratsız kuşla göz göze olmamak için uyandırdım. Baksana şuna. Nasıl da tünemiş Hatice Hanım’ın evinin çatısına. Sanki alacaklı gibi ötüp duruyor menem şey. O sırada köşesinde türküler eşliğinde halı dokuyan çocuğun annesi bir kakhaha koparmış.

— Anne. Ne o, yoksa korkuyor musun kendi halinde ufaklık kuştan?

— Yok, canım! Çocuk bilgilensin diye anlattım. Hem ben neden korkacaktım? Asıl sen kork. Kaç zamandır bir halıyı dokuyup bitiremedin!

— Sabahları güneş ışığında, bir de gecenin bu saatleri ancak vaktim kalabiliyor. Hem ben bu haliya mutluluğumu

döküyorum. Ne dert kalıyor ne keder. Çok şükür, baktıkça içi açılıyor insanın. Halbuki geçenler de evladını kaybeden komşumuzun halısına bakanların ruhu, kalbi pare pare oluyor. Hem hadi bakayım, ninenin dizleri, omzu çürüdü. Kalk, hemen ablanı çağır, banyo vakti. Biraz da beni dinleyin. Size banyo yaptırırken yarınki işlerimi anlatacağım.

Anne de nine de bu olayı hatırlayınca dolan gözlerini, oyalı yemenilerinin ucuyla sildi. O sırada çocuk istemeye istemeye ablasını çağırmaya gider; çünkü birlikte yıkanmak istemez. “Olur mu öyle şey!” der, “Ben büyüdüm artık.” Duraksar, sonra kendine güler. Ablasını çağırır. Anne, çoktan sıcak su ile soğuk suyu hazırlamıştır. Geniş leğenin içinde bir kap sabunla beklemektedir. Bu sırada anne çoktan söylenmeye başlamıştır:

— Bu ufaklıkları hemen aradan çıkarmalı. Birkaç saat uyku belki. Sabah erkenden komşu Hatice uyandırılmalı. Biraz ağırkanlı kadındır ama onunla keşikleşmek iyi oldu, dü-rüst kadındır. Vadiye inip üzümler bağlardan toplanmalı. Beyaz üzümler pekmez olmak; siyah üzümlerse kurutulmak üzere ayrılmalı. Koca kara emektar kazanımla, tandırda üzüm şiresi kaynatılmalı. Kazanda köpüren coşkun köpükleri, değ-neğimin ucundaki çalı süpürgesi ile taşmadan zabt etmeli. İş biten kızgın küllerin arasına testi yemeğimi koyarım. Komşu Hatice’nin kışlık yufkası için tandır evi kurulmalı. Yardıma gelen komşu kadınların eli boş gönderilmez. Onlar için kü-mesteki yumurtaları biriktirmeli. Çömlek peynirimi ortaya çıkarmalıyım. Emektar dokuma tezgâhım, boynu bükük bakar bana uzaktan yine.

Çocukların başında dikilip kendini dinlediğinden yeni haberi olan kadın, suyun soğumuş olmasından korkarak ikisini de birden kollarından tutup leğene oturtmuş. Çocuğun ablası:

— Anne, hatırlıyor musun? Ben daha küçükken eski bağlarımızın olduğu Karşıbağ vardı. Ne zamandır gidemiyoruz. Ne zaman beni o ördekli yoldan geçireceksin? Hem biliyor-sun ben o yolu çok seviyorum.

— Sabahtan gittiğim o bağda, işim bitince bağda şöyle bir doğrulur, alnımdaki terleri siler, gururla bakardım seki seki ayrılmış parça bağlara, içinden su akan arklara, neşeyle suda yüzen ördeklere. Yemyeşil, her yer karşında. Peribacaları ve günün son kalkan balonlarını görürdüm akşam serinliğinde. Artık eskisi gibi değil orası. Çorak, kurak. Sular ne olduysa akıyor. Senin o ördekli yolun var ya güzel kızım ne ördek kaldı ne yol. Köyümüzün muhtarı Hasan Emmi, o ördekleri bir güzel toplattırdı ve köyün şenliklerinde afiyetle yedi. Akan öz kurudu. Artık o bağ tarafına giden kimse kalmadı.

Anne, sözlerini bitirince fark etti ki artık soğumuş olan sudan daha sıcak olan kızının ve oğlunun gözyaşları, birer alev topu gibi sıcacık yanaklarından süzülüp tıpkı o kuruyan özün yolları gibi yarık yollar oluşturuyordu. Abla-kardeş durulanıp yataklarına yol aldılar. Çocuk gökyüzündeki yıldızlara bakarak uyumaya çalışırken Molla Murat kuşu bir bağırıtı kopardı. Sanki çocukla dalga geçiyordu. Çocuk sinirle kalkıp gecenin karanlığına bir taş fırlattı. Gece bitmiş, sabah olmuş, gün annenin akışına göre ilerlemişti. Yine bir geceydi ve herkes kendi köşesinde düşünmeye dalmıştı. Anne, dokuma tezgâhının başında ihmal ettiği bir arkadaşından özür diler gibiydi. Çocuk babaannesinin yanında soluğu aldı:

— Nene Karşıbağ'ın kuruduğunu söylüyorlar doğrumu?

Nenesi sanki bir sırrı açığa çıkmış gibi:

— Şişşt! Sakın, sesiz ol! Kurudu diyorlar. Ama ben onlara inanmıyorum. Beni de götürmüyorlar oraya. Gözümle görmeden inanmam. Deden öldüğünden beri beni deli sanıyorlar.

Babanne cepkeninin yenine sıkıştırdığı koca bir keseyi çıkarttı. Çocuk bu keseyi hep merak etmiştir. Torununu dibine çekerek:

— Bak, bunlar deden zamanından bana kalan tek hatıra. Bunlar “tohum” evladım. Tohum. Anlıyor musun? Yeşerdiğinde umutlarla, nimetlerle beraber dedenin zamanını da yeşertir. Bu tohumlar benim sana vasiyetimdir. Onlara sahip çık, koru. Bana, dedene, eski zamanlara özlem duyarsan yeşert bu tohumları. Yeşert ki bizi de unutma, geleceğini de. Kesenin içinde, kırmızı çıkında iğde ağcı tohumu var. Bunu da dedenin ve benim mezarımın tam ortasına dik. Baharda açan çiçeğinin kokusunu ikimizde çok severiz. Rüzgâr bize yardımcı olacaktır. Söylediklerimi unutma torunum. Haydi, uyumaya çalış. Bir de şu menem kuş ötmese, alacaklı mıdır nedir!

Çıkını torunun eline bastırdı. Sıcak bir gülümsemeyle torununun gözlerinin içine bakıp odasına gitti.

Sabah oldu. Çocuk her zamanki ritüelini gerçekleştirmek için, çıkını da gökyüzüne tanıtmak üzere onunla birlikte hayata indi. Neden “Hayat”? Bu sefer düşünmekten kaçmadı. Hayatın döndüğü nokta tamda burasıydı; acı, hüznün, öfke, ilkler, sonlar, mutluluklar, hepsi. Bundan daha güzel bir söylem olamazdı. Balonlara çıkını tanıtmak için bekliyordu. Gözlerini kapattı, gülümsedi.

— İşte! İşte! Evet, geliyor! Geldi! Hoş geldi! Bakın, bakın! Bu elimdeki var ya işte benim hayatım. Tohumlarıma bakın!

Yine yüzünde tüm renkler hayat bulmuş, dönüyordu. Tam bu sırada evden gelen çığlık, acı ve feryatlar duyuldu:

— Ölmüş! Ne! Ölmüş mü?

Öğle sonunda evlerine dağılan köy ahalisi, son görevini yapmıştı. Küçük çocuk, geceden beri elinden düşmeyen çıkının göğsüne bastırıyordu. Mezarın başında durdu. Toprağa iğde ağacını dikti.

— Babanne, belki bu bahar değil ama diğer baharlarda iğde ağacının kokusu alacaksın. Söz veriyorum. Ben artık büyüdüm.

Yine gece karanlığıydı. Anne, bu sefer halı tezgâhının başında türkü yerine ağıtlar yakıyordu. Halısının mutlu dokumalarından iz kalmamış, halı bozulmuş ve yerine hüznün dokunmuştu. Çocuk, komşunun çatısına baktı. Kuş yerinde yoktu. Çocuk, elindeki keseye bakıp:

— Sen benim hayatım, sen benim tohumlarım... dedi.

Yazardan

Yarışmaya katılma amacım aslında en başta kendimi denemektir. Uzun süredir edebiyata ilgi duymama ve şiir, deneme ve makale alanlarında çokça yazmama rağmen öykü alanında çok az çalışmam olmuştu. Öykü yazmaya önyargılıydım ve bu alanda yazmanın bana zevk vermeyeceği kanaatindeydim.

Yazarak kendimi deneyebileceğim yarışmalar ararken Kapadokya Üniversitesinin “Liseliler Öykü Yarışması”yla karşılaştım. Dediğim gibi, öykü yazmak benim için pek mutlu edici değildi fakat öykü yazarak bu alanda da gelişmemin benim için güzel olacağını düşünerek yarışma için yazmaya başladım. Birkaç günümü aldı ve kurgularken öykümü en güzel şekilde ortaya koymak için çokça emek sarf ettim. Çıkan sonuç beni memnun etmişti çünkü ilk öykülerimden biriydi ama buna rağmen yazarken kendim de öykümü yaşamış ve karakterlerin her birine çokça sempati duymuştum. Profesyonel olarak yazılmamış olsa bile okuma sırasında geçirilen zamanın kayıp olarak görülmemesi ve okuyanların içini ısıtması gayesiyle çalıştım.

Çıkan sonuç beni oldukça memnun etti çünkü benim zihnimden satırlara dökülen bir dünyanın okurlara ulaşabilmesini sağlayan birer araçtı cümlelerim. Kendimi denemek için başladığım öykümün sonunda, zihnimden satırlara dökülmüş dünyamın somut bir şekilde okunduğunu, bu dünyayı yaşatmanın mümkün olduğunu gördüm ve güzel bir sonuç elde ettiğim için büyük kıvanç duydum.

Yarışmanın ifade ettiklerine gelecek olursam, bir genç olarak benim için bu yarışma çok değerli. Çünkü geleceğin yetişkinleri olan biz gençler için çalışmanın ve onlara kendilerini geliştirmek için yeni kapılar açmanın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bizi yazmaya teşvik eden bu yarışma gibi alanlar oluşturan Kapadokya Üniversitesi gibi, gençlere güvendiklerini ve onların farkında olduğunu gösteren kuruluşlar, bize inanan ve bizden bir şeyler bekleyen yetişkinlerin var olduğunu gösteriyor.

Bu ülkenin ve dilin bize emanet edildiğine ve her alanda en güzel şekilde temsil edilmesi gerektiğine inanıyorum. Çünkü bir ülkenin iyileşmesi ancak düşünen, okuyan ve yazan gençlerin varlığıyla mümkündür, bu sebeple çalışmanın gücüne inanılmalıdır. Gençleri keşfedip değerlendirmek, geleceğe yapılabilecek en büyük yatırımdır. Bu yarışma da edebiyat alanına ilgi duyan gençlere kendilerini gösterme fırsatı vermesi bakımından, sadece öykü yazmaya değil de gençleri düşünmeye, okumaya, yazmaya teşvik etmesi ve onların kendilerini keşfetmelerini sağlaması bakımından gençler için çok önemlidir ve bu doğrultuda atılmış büyük bir adımdır. Bir genç olarak bu fırsatı değerlendirmenin mutluluğu içindeyim, ayrıca verilen fırsat için de Kapadokya Üniversitesine teşekkür ederim.

Dilara Şinforoğlu

*İstanbul Göztepe İhsan Kurşunoğlu Anadolu Lisesi,
Kadıköy/İstanbul*

Kırmızı Ayakkabılar

Dilara Şinoforoğlu

Günüşiği, ağır yorganın altındaki küçük bedenini sıcaktan boğana dek yatağından çıkmayı reddetti. Fakat aniden aklına üşüşen düşünceleriyle beyni uyandı ve ondan beklenmeyecek bir çeviklikle yatağın içinden fırlayarak koridora çıktı. Mutfaka doğru seğirtti ve aniden içeriye girince ağzından ufak bir çığlık kaçan komşularını, Bahar teyzesini, gördü. Demek yanlış hatırlamıyordu. Cidden o gün gelmişti. Bahar teyzesinin siemlerine aldırmadan aynı hızla mutfaktan çıktı ve bahçe kapısına koştu.

Babasının kapı önündeki terliklerini aceleyle ayağına geçirdi ve terliklerin kendisine oldukça büyük olmalarına aldırmadan seke seke evin arkasındaki kümese yöneldi. Tavukların bağrıışmalarından annesinin kümeste olduğunu anladı ve içeriye daldı.

Annesi, “Aman Kemal, aman be oğlum! Kaç defa diyeceğim şöyle çıkma bir yerlerden diye. Kalpten götürecek beni bu çocuk!” diyerek biraz kendi kendine biraz da Kemal’e söylenedursun Kemal az kaldı kümesten kaçacak olan çilli tavuğunu kaptı. Çilli’yi okşarken fazla vakti olmadığını hatırlayarak annesinin sözünü kesti:

— Anne, kahvaltıyı hazırlayacağımıza gelmiş oyalanıyoruz burada. Birkaç bir şey yiyeğim de gideceğiz biz, şehre ineceğiz

babamla. Misafirler gelecek ya, hatırlamıyor musun? Ben bir koşu gidip babamı uyandırayım. Gerçi Bahar teyzenin sesine uyanmıştır ya, diyerek kümes kapısına yöneldiği anda annesi omuzlarından tutup çevirdi onu.

— Yok öyle bir şey Kemal Efendi, bize yardım edeceksin sen. Daha Büyük Ev temizlenecek. Hem kim taşıyacak o kadar yemeği, kap kacağı evlerden. Tüm köylüyü doyuracak kadar yemek çıkartacağız bugün Elif teyzenin evinde toplanıp. Al şu yumurtaları da bırak mutfağa. Babanlar çıktı zaten az evvel Ekrem Efendi’yle, dedi.

Köyün büyük tek göz odalı bir evi vardı, tam muhtarlığın karşısında. Büyük Ev denen bu boş ev, köylü ne zaman toplanıp eğlence yapacak olsa o zaman açılırdı ve Kemal’in hasat vaktinden dolayı en son bir ay önce temizlenmiş o evi temizlemeye hiç de niyeti yoktu.

Kemal, hiçbir şey söylemeden aldı yumurtaları annesinin elinden. Annesi bu uysallığına şaşırsa da halinden memnun bıraktı yumurtaları oğluna. Çocuk yavaşça çıktı kümeden ve az ötede bağlı duran ineğe göz kırptı sinsice,

— Bak gör şimdi Sütlü, nasıl yetiyeceğim babamlara, dedi ve yumurtalardan kurtulur kurtulmaz toprak yollardan koşarak gözden kayboldu.

— Kemal bak, yaşıtmışsınız siz Süreyya’yla. Bu geceki eğlencede diğer çocuklarla da tanıştırsın Süreyya’yı. Ne de olsa iki gün daha misafirimiz babasıyla, diyerek gülümsedi Ekrem Efendi.

Genelde köye yaşça büyük insanlar misafir gelirdi ama yine de onları karşılamak için büyük bir heyecan duyardı Kemal.

Oysa şimdi kendi gibi sekiz yaşındaki Süreyya ve babası Ali Bey ile köye dönüyorlardı. Bu sevimli kızın iri kahve gözleri ve çilli bir burnu vardı. Omuzlarından dökülen kıvrırcık saçları, kafası eğik yürüdüğünden olsa gerek yüzünü örtüyordu. Üzerindeki kıyafetler gayet sade ve hatta biraz solgun olduğundan olsa gerek ona bakıldığında ilk ayakkabıları göze çarpıyordu. Kırmızı ve parlak, önlerinden bantlı ayakkabılar.

Köye vardıklarını artan çocuk seslerinden anlamıştı Kemal. Onlar dönene kadar çoktan akşamüstü olmuştu. Hasat vakti geceleri tarladan dönerken kullandıkları fenerler, şimdi Büyük Ev'in bahçesine konmuş, koşuşturan çocukları aydınlatıyordu. Çok geçmeden yemeğe oturuldu. Neler yoktu ki masalarda; köyün ağaçlarından toplanmış meyvelerden yapılan hoşaf, testilerdeki buz gibi ayranlar, mis gibi kokan çorba, yemekler, tatlılar ve daha niceleri...

İlerleyen saatlerde köy ahalisi büyük gruplar halinde oturmuş sohbet ediyorlardı. Saz çalan Ekrem Efendi arada türküler söylüyor, ahali de can kulağıyla onu dinliyordu. O sırada birkaç çocuk Büyük Ev'den az ötede duran erik ağacının altında oturuyorlardı. Süreyya heyecanlı heyecanlı geldiği şehirden bahsediyordu:

— Ne yani, şehirli misin sen? Konuşmanda hiç benzemiyor onlara, şaştım doğrusu, dedi Kemal'in yakın arkadaşlarından Çınar.

— Hayır, şehirli değilim zaten. Babamdan dolayı iş neredeyse orada yaşıyoruz biz. Köy olsun şehir olsun dolaşıyoruz uzun zamandır. Annemin yanına gideceğiz buradan sonra. Babam nihayet yeterli parayı topladı. Annemin de biraz birikmiş

varmış. Düzenli bir hayat kuracağız annemin yanında, derken gözleri ıslıl ıslıldı Süreyya'nın.

Belli ki çok özlemişti annesini. Ortamın hüzünlenmesinden rahatsızlık duyan Gül, lafa girdi ve:

— İyi ya, güle oynaya gidersin annenin yanına. Çok eğleneceğiz burada. Çok güzeldir bu köy. Ağaçlara çıkarız, oyunlar oynarız hatta bir göl var biraz uzaklarda. Oralara gideriz, annem bize azık hazırlar, kendi pişirdiği ekmekle köy peyniri koyar. Kemal bahçelerinden domates; Çınar da ayran getirir, dedi.

Onlar neler yapacaklarını konuşadursunlar, Kemal'in annesi çocuklara seslendi:

— Geç oldu saat, gelin artık. Herkes evlerine dağılıyor.

Ayaklanan çocukların her biri ailelerinin yanına yollandı, Süreyya ve babası, Muhtar Sami'nin evinde kalacaklardı. Kemal halinden memnun fakat sabah izinsiz gittiği için annesinin söyleyeceklerinden tedirgin bir şekilde ailesiyle eve doğru yürüdü.

Ertesi sabah Kemal önceki gün söyleştikleri gibi sabahın erken saatlerinde kalktı ve erik ağacının altında Çınar ve Gül ile buluştu. Hep beraber kaldığı evin merdivenlerine oturmuş onları bekleyen Süreyya'yı aldılar ve tekrar Büyük Ev'in ötesindeki ağaca gittiler. Çınar omzundaki halatı indirdi ve:

— Bugün salıncak kurmak istedik. Her yıl hasat zamanından sonra böyle salıncak kurar sallanırız. Bu dönemler akşamüstleri hafif meltemler eser. Arkanda o meltemi hissederek gökyüzüne doğru yükselmek nasıl güzel hissettirir insana, dedi.

Öğleye kadar salıncakla uğraştılar. Kemal çıktı ağaca; Çınar attı halatı, Gül sıktı düğümleri. İşleri bitince salıncığı

bıraktılar orada, yürümeye başladılar evlerine. Süreyya salıncağa bakakalmıştı öylece.

— Haydi gelsene! Azığımızı almaya gidelim, ısınmıştır gölün suyu, dediler.

— Binmeyecek miyiz yani? diye sordu Süreyya.

— Akşamüstü geleceğiz tekrar, diyerek güldü Kemal.

Dördü beraber evlere yollandılar. Çınar ve Gül ayrıldı kendi paylarına düşen şeyleri almak için. Süreyya, Kemal’le kaldı. Kemal kapıyı çaldığında annesi çıktı kapıya:

— Anne dün akşamdan ne kaldıysa koy bir poşete, gölün oraya gideceğiz. Bahçeden de birkaç domates alacağım, haberin olsun, dedi.

Kemal evin arkalarına doğru uzanan bahçeden domates toplarken annesi elinde büyük bir poşetle yanlarına döndü:

— Aman dikkat edin kızım. Bizim Kemal haşarıdır biraz, göz kulak olun birbirinize, dedi. Süreyya’ya ve avucuna birkaç şeker bırakıp göz kırptı:

— Koy cebine, yersiniz yolda.

Büyük torbayı ve domatesleri alan çocuklar arkadaşlarıyla buluştu ve göle doğru yol aldılar.

Elbiseleri kurumuş fakat saçları hâlâ nemli dört çocuk, gölün kenarında oturuyorlardı şimdi. Konuşmuyordu kimse, kendiyle baş başaydı her biri. Sularda oynamışlardı, kahkahalara boğulmuşlardı o gün. Hiçbirinin eğlenmek için başka şeylere ihtiyacı yoktu. Bu köy kendi özel dünyalarıydı. Maddi olarak olamasa da manevi olarak doyuyorlardı. Kendilerini iyi hissetmek için bir şeylerden vazgeçmelerine gerek yoktu. O sevgiyi aramak yersizdi. Çünkü bu küçük dünyalarında büyük küçük

herkes, o sevgiyi koşulsuz veriyordu onlara. Küçük şeylere benim deyip yalnızlaşmaktansa her şeylerini paylaşarak büyük bir servete sahiplerdi ve hiçbir teknoloji onlara bunu sağlayamazdı. İşte bunları düşündü Kemal o an.

— Haydi kalkalım artık, karanlığa kalmayalım, dedi Gül.

Süreyya hafif bir meltemle sallanıyordu şimdi. Söz verdikleri gibi salıncağa bindirmiş sırayla sallıyorlardı onu. Saçlarının bukleleri meltemle dans ederken hiç olmadığı kadar iyi hissetti kendini. Nasıl olur da bu toz toprak içindeki küçük köy ve bu çocuklar ona mutluluğu verebilirdi? Geldiği şehirde sadece çok şeye sahip olanların mutlu olduğunu düşünürdü ama onlar bile mutlu değillerdi. Hep daha çok istenirdi, herkesin gözü kendinde olmayandaydı. Süreyya da böyle düşünürdü. Başta geldiği bu köyü de güzellik ve mutluluktan yoksun görmüştü. Oysa şimdi yüzüne vuran meltem, damağındaki leziz yöresel tatlar ve bu çocuklar buraya aitti. Farkında olmadan aradığı şeyleri bu küçük yer vermişti ona ve o beğenmediği yere minnettardı şimdi. Hava iyice kararıp evlerine dönünceye kadar sallandılar durdular.

Ertesi gün camdan gelen bir sesle uyandı Süreyya. Cama tık tık vuran şey, her neyse onu görmek için perdeyi araladı ve elinde bir taşla camı hizalamış Kemal'i gördü. Kemal'in arkasındaki Gül, neşeli bir ifadeyle el salladı. Süreyya da gülmüseddi ve karşılık verdi. Kemal eliyle aşağıya gelmesini işaret etti ve perde tekrar kapandı.

Beraber yine erik ağacının altına oturdular.

— Çınar nerede? diye sordu Süreyya.

Salıncakta oturmuş usulca kendini sallayan Kemal:

— Durumları pek iyi değil galiba. Hasat zamanı pek verimli geçmedi. Babasına işinde yardım etmeye gitti, dedi.

Süreyya üzüntüyle dinledi ve bir süre düşündü:

— Köylülerden birinde iplik tarzı bir şeyler var mıdır? diye sordu.

— Vardır Emine ninede ama ne yapacaksın ki? diye sordu Gül.

— Göstereceğim ama önce iplikleri almamız lazım, dedi Süreyya ve Emine Nine'nin evine yollandılar.

Kemal ve Gül ortaya çıkan sonuca şaşkınlıkla bakıyordu şimdi.

— Sen bunu nereden öğrendin böyle? diyerek bilekliği eline alıp inceledi Gül.

— Geldiğim şehirde bir komşumuz vardı, Pembe teyzem. Çok severdi beni, o öğretmişti bunu da. Çok özleyeceğim onu, diyerek buğulu gözleriyle gülümsedi Süreyya.

Üç farklı renkte ipliği el çabukluğuyla bir güzel örmüş, bir bileklik çıkarmıştı ortaya:

— Bunu size de öğreteceğim şimdi, öğleye kadar ne kadar örersek o kadar iyi. Aşağıdaki şehirde gördük babamla, bizi karşılayacak kişileri beklerken. Bir sürü tezgâh açmış diğer köylerdeki insanlar. Çok fazla kazanamayız belki ama yine de işe yarar, dedi Süreyya.

Bu fikir çocuklara mantıklı gelmiş olacak ki çok geçmeden harıl harıl örmeye daldılar. Gün boyu süren satışın ardından yorgun düşen Süreyya, tam bir köşeye ilişmişti ki babası,

— Süreyya, haydi kızım gitme vaktidir artık. Aracı kaçırırsak gidemeyiz annenin yanına, dedi ve küçük kız da oturduğu yerden kalktı böylece.

— Görüşürüz Süreyya. Tekrar gel, bekleyeceğiz seni, dedi Kemal.

Süreyya Kemal’in gözlerine buğulu gözleriyle bakarak gülümsedi:

— Görüşürüz Kemal. İnan ben de çok özleyeceğim sizi. Keşke daha uzun kalsaydım, keşke daha fazla vakit geçirebilseydik. Aslında size bir teşekkür borcum da var benim. Buraya geldiğime pek memnun olmamıştım başta ben. Şehirden ayrılıp iki gün dahi olsa burada kalmak zorunda olmak, hiç hoşuma gitmemişti. İhtişamlı şehir yaşamının yanında öyle sönüktü ki burası. Aslında hiç de öyle değilmiş, nereden bilebilirdim? En çok burada eğlendim ben. En güzel yemeklerimi burada yedim. Salıncak kurduk sonra gökyüzüne sallandım. Köy yaşamını burada tattım. Hiçbir yerde görmediğim şefkat ve sevgiyi kısa süre kalmış da olsam burada gördüm. Başta beğenmediğim bu yerde yaşamayı öyle istiyorum ki şimdi. Lütfen birbirinizin ve buranın değerini iyi bilin. Çünkü buradan iyi gösterilen neresi varsa o yerdekiler aslında sizin şu an sahip olduğunuz şeyleri arıyor: Mutluluğu, sevgiyi, şefkati. Çok teşekkür ederim bunlar için. Çok özleyeceğim sizi.

Kemal sıkı sıkı sarıldı ona. Dolu doluydu gözleri. Süreyya satış tezgâhındaki Gül’e de sarıldı ve vedalaştılar. Çınar’a da selam söylemeyi unutmadı. Babasıyla beraber bir araca bindiler. Kemal ve Gül araç kaybolana kadar arkalarından baktılar.

O akşam geç saatlerde bir haber geldi köye. Kemal olan binenin farkında değildi, günün yorgunluğu ile uyuyakalmıştı.

— Neler olmuş Sinan, duydun mu? dedi Kemal'in annesi kocasına.

— Hayırdır inşallah? diye cevap verdi Sinan Bey.

— Muhtar Sami'ye haber gelmiş. Ali Beylerin bindiği araç kaza yapmış diyorlar. Melek olmuş Süreyya. Annesini bile görememiş yavrucak, dedi dolu gözlerle kadın.

Onlar bu haberin verdiği üzüntüyle oldukları yerde sessizce otururlarken Kemal uykusunda Gül, Süreyya ve Çınar'la yine göl kenarına gitmiş, batan güneşi izliyordu.

Adam elindeki broşürü kapadı ve okuduğu öykünün etkisinden çıkmaya çalıştı bir süre. Sipariş ettiği çayı önündeydi ve de çoktan soğumuştur. Kafasını kaldırdığında kasanın arkasındaki raflardan birinde bir çift ayakkabı gördü. Kırmızı ve parlak, önlerinden bantlı ayakkabılar... Usulca içinde bulunduğu kafenin giriş kapısına döndü sonra. Bir köpeği besleyen yaşlı kafe sahibine baktı.

— Bakar mısınız? dedi.

Yaşlı adam döndü,

— Buyurun? dedi, gülümseyerek.

— Bu öykü, dedi adam ama devamını getiremedi. Yalnızca kasa arkasındaki rafta duran ayakkabıları gösterdi.

Yaşlı adam duraksadı bir süre, gülümsedi buğulu gözlerle,

— Kızımın ayakkabıları. Uzun zaman önce kaybettim onu. Okuduğunuz öykü gerçek ve o araca bindiğimiz şehir burası. Kemal oğlum yazdı onu. Anıları da kızım da ölümsüz olsun diye. Terk edemedim burayı. Kızım da çok sevmiştii zaten.

Broşürlere bastırdım öyküyü, koydum her bir masaya. Onu yanımda hissediyorum böylece, dedi.

Adam karşısındaki sandalyeyi işaret etti,

— Buyurun lütfen, sizi dinlemek isterim, dedi.

Yaşlı adam garsona iki çay söyledi ve sohbete daldılar.

İşte bir gün siz de Ürgüp’e gelir ve tabelasında kırmızı ayakkabılar olan bir kafe görürseniz çekinmeyin ve yaşlı sahibiyle sohbet edin. Köylerini gezmeyi, köylüleriyle sohbet etmeyi ve yöresel yemeklerini tatmayı unutmayın. Belki siz de Süreyya gibi karmaşık şehir düzeninde bulamadığınız mutluluğu ve huzuru Anadolu’da bulursunuz.

Yazardan

Yazı yazmak, geçmişten bugüne insanların kendilerini ifade edebilmeleri için kullandıkları en etkili yollardan biri olmuştur. İnsanlar konuşarak anlatamadığı hislerini, fikirlerini yazarak anlatmıştır. Benim için de yazı yazmak, lisede edebiyatla tanıştığım günden beri kendini ifade etme biçimi ve duygularımın dışavurumu için bir araç haline geldi. Muhteşem gücü, kalıcılığı, beni her zaman cezbedti ve kendine doğru çekti.

Bu yarışmaya katılırken amacım, yazma konusunda tecrübe kazanmak ve kendimi denemektir. Ama yarışmanın konusu da isteğimi arttıran önemli unsurlardan biri oldu. Çünkü çevre sorunlarına gerçekten yeteri kadar dikkat edilmiyor. Duyarlı insanlar, sürekli farklı yollardan insanların dikkatini bu konuya çekmek, onlara da farkındalık kazandırmak istiyor. Ancak bu kadar çalışma olmasına karşın insanların hâlâ yeteri kadar ilgileri çekilemiyor. Zor bir konu yani! Bu yüzden büyük bir istekle katılmaya karar verdim. Ne yazacağımı düşündüğümde ise epey zorlandım. Dediğim gibi bu konuyla ilgili birçok şey yazıldı, çizildi ancak gereken ilgiyi çekemedi. Daha farklı bir şey ortaya koymalıydım.

Sonunda bir şey bulabildiğimi düşündüm. Daha doğrusu kendimi buna inandırdım. Çünkü yaklaşık bir hafta bu konuyu düşündüm ama iyi bir sonuca ulaşamamıştım. Yazdığım ilk metin, daha önce birçok kişi tarafından defalarca tekrarlanan bir olay örgüsüne sahipti. Bundan dolayı onu yazmaktan vazgeçtim. Tekrar düşünmeye başladım. Farklı bir şeyler düşünmeye çalıştım ve sonunda bulduğumu düşündüm. Hemen yazmaya başladım. Zaman zaman akışı sağlamakta zorlansam

da vaktinde bitirmeyi başardım. Başarılı olacağına inanmıştım ve çok şükür öyle de oldu.

Kendimi denemek ve tecrübe kazanmak için bu yarışma iyi bir fırsattı. Türkiye genelinde olduğu için ülkenin her yerinden farklı kültürlerle yetişmiş insanlarla yarışacaktım. Ayrıca sadece liseliler arasında olduğu için yaşıma göre neler yapabildiğimi de görecektim. Nitekim bu amacıma da ulaştım.

Herkes yazdıklarının okunmasını ister. Hikâyeler, romanlar, şiirler, ticari kaygılar olsun ya da olmasın hep daha çok okunmak için yazılmıştır. Hatta tüm samimiyetimizle yazdığımız, insanlardan titizlikle uzak tuttuğumuz günlükleri bile içten içe bazı insanların, sevdiklerimizin, ailemizin okumasını isteriz. Çünkü yazı okunup anlaşılınca ve duygu aktarımını gerçekleştirebildiği zaman görevini tamamlar. Ben de Türkiye’nin farklı yerlerine dağılacak olan bu kitapta yer alacak ve beni hiç tanımayan insanlara dahi ulaşabilecek olduğum için çok mutluyum.

Ayrıca üzerimde emeği olan tüm öğretmenlerime, bizlere bu imkânı sağlayan Kapadokya Üniversitesine ve yarışmada görev alan hocalarıma teşekkürü borç bilirim.

Hüseyin Toprak

Şahinbey Bilim ve Sanat Merkezi, Şahinbey/Gaziantep

Dönüşüm

Hüseyin Toprak

- Duydun mu haberleri?
- Ne haberi?
- Devlet karar aldı. İki mahalle tamamen dönüştürülecek. Eğer deneme başarılı olursa dönüşüm birçok yerde uygulanacak.
- Ne dönüşümü? Ne mahallesi?
- Ohoo, senin hiçbir şeyden haberin yok! Ülkede doğal alan namına hiçbir şey kalmadı. Tarım çöktü. Her şey yapay... Memleketteki son köy de üç yıl önce yok oldu. Şehirler yuttu götürdü her şeyi. Devlet de karar verdi. Buradan iki mahalleyi tamamen dönüştürüp köy haline getirecek.
- Sonra da gülerek ekledi:
- Mahallelileri de köylü yapacak.
- Doldurduğu kolayı uzatırken:
- Dönüştürülecek mahalleler güneş alabilsin diye kıyı civarından seçilecekmiş. Allah'tan bizim ev kıyıya uzak da seçilme ihtimali yok.

Selim kolasını alıp yürümeye başladı. Günlerdir o kadar yoğun çalışıyordu ki ülkede olan biteni takip edecek fırsat bulamamıştı. Böyle ciddi bir haberi, bir kola satıcısından öğrenmek kendisini kötü hissettirmişti. Ayrıca ne kadar da çok konuşmuştu adam! Kola satıcıları geveze olurdu. Onlara alışmıştı aslında. Her iş çıkışı kolasını alırken böyle gevezeliklere katlanırdı. Ama bu kez adamın konuştukları canını sıkıyordu. Evi kıyıya çok yakındı. Üstelik çevredeki diğer mahallelere bakıldığında

nispeten daha mütevazı bir mahalledeydi. Devlet en kısası altmış katlı gökdelenlerle veya lüks yalılarla dolu mahalleleri dönüştürmek yerine altışar, yedişer katlı apartmanları dönüştürecekti herhalde. Böyle bir durumu hayal etmek bile kötüydü. Eğer evi dönüştürülürse işi elinden alınacak ve bambaşka bir hayata mahkûm edilecekti. Ne demişti şu adam? “Mahallelileri de köylü yapacak.” Hep beraber köyde yaşamak zorunda kalacaklardı.

Eve vardığında tebligat gelmişti bile. Kapıyı bitkin bir ziyarette açan karısı, tek kelime söylemeden kâğıdı Selim’e verdi. Selim ne olduğunu tahmin ettiğinden korkuyla kâğıda baktı.

Eflatun Mahallesi Fesleğen Apartmanı No. 9 Sakinleri,

Dönüşüm Projesi kapsamında binanızın da içinde bulunduğu Eflatun Mahallesi’nin öncelikli olarak dönüştürme kapsamına alınmasına karar verilmiştir. En geç sabah saat 06.00’ya kadar evinizden yalnızca kimlik kartlarınızı alarak zarfın üstünde belirtilen adreste sizin için tahsis edilen eve yerleşmeniz gerekmektedir. Yanınıza kimlik kartlarınız dışında her ne olursa olsun almanız yasaktır. Yeni yaşamınızda gerekli olacak her şey size verilecektir. Saat 06.00’ya kadar evinden ayrılmayan vatandaşlar zorla çıkarılacaktır. Daha ayrıntılı bilgi ilerleyen zamanlarda verilecektir.

Selim şaşkınlığını bastıran bir üzüntü yaşıyordu. Elinde kâğıtla birlikte içeri girip güçlkle bir kanepeye oturdu. Artık bambaşka bir hayatı olacaktı. Artık köylü olacaktı. Köylünün ne demek olduğunu düşündü. Şu anda ülkesinde hatta neredeyse dünyada hiç köylü yoktu. Birden dedesi aklına geldi. Ondan hatırladığı kadarıyla köyde yaşamak zordu. Televizyon, internet, alışveriş merkezleri yoktu. Hatta telefon bile çok sonradan kullanılmaya başlanmıştı. İnsanların bir kısmı tarlalarda çalışır, bir kısmı da hayvanları beslerdi.

Karısına ve oğluna baktı. Karısı da iyi bir şeyler olmadığının farkındaydı. Oğlu ise hiçbir şeyin farkında olmadan bilgisayarının

başında oyun oynuyordu. Bu yeni hayata alışmaları hiç de kolay olmayacaktı.

Sabah tam zamanında kendilerine verilen adrese gittiler. Burası bir polis lojmanıydı. Genç bir hizmetli onlara geçici olarak kalacakları yeri göstermek için bir üst kata çıkardı.

— Mahalleler tamamen dönüştürülene kadar burada kalacaksınız. Sabah onda ve akşam yedide iki öğün yemek verilecek. Telefon, bilgisayar, televizyon falan yok. Yemekleriniz de özel hazırlanan köy usulü ürünlerden olacak. Suyunuz da kuyu suyu olacak. Tüm bunlar köy hayatına daha kolay alışmanız için. Anlattıklarımın dışında herhangi bir şey lazım olursa çocuğu gönderin. Elimizden geldiğince yardımcı oluruz.

— Yeni evimize ne zaman geçeceğiz? diye sordu Selim.

— Bir, bilemedin bir buçuk ayda geçersiniz diye tahmin ediyorum. Devlet bu işin üstüne düşüyor. Hiç vakit kaybetmeden dönüşümden sonuç almak isteyecektir.

Genç lojman görevlisi lafını tamamlar tamamlamaz arkasını dönerek uzaklaşmaya başladı. Selim ve ailesinin bu yeni hayatlarına alışmaları kolay olmayacaktı. İlk birkaç gün çocuklarının huysuzluğu dışında pek sorun yoktu. Şimdiye kadar bilgisayar ve televizyonla oyalanmış olan çocukları, bunlardan yoksun kalınca ortalığı birbirine katıyor, sağa sola saldırıyorlardı. Zamanla bu sorunlar daha da arttı. Selim'in eşi de artık birçok şeyden şikâyet ediyordu. Tüm çamaşırları ve bulaşıkları elde yıkamaya başlamıştı. Hiçbir özel eşyası kalmamıştı. Parfümleri, takıları, kıyafetleri, ayakkabıları ve her şeyi elinden almamıştı. Sonuçta sürekli sinirli ve saldırgan birine dönüşmüştü. Selim de aynı şekilde mutsuzdu ama sorunlarını gizliyor, ailesine yansıtılmamaya çalışıyordu.

Bir ay bu şekilde geçti. Nihayet yeni evleri hazır hale geldi. Selim ve ailesi de onlarca aileyle beraber köyde kendileri için hazırlanan evlerine yerleşti. Eve geçtikleri ilk gün görevliler her

evden bir kişiyi köy meydanına çağırdı. Selim de meydana geldi. Görevlilerden biri meydanın ortasına geçti. Sessizliği sağladık-tan sonra elindeki kâğıttan okumaya başladı:

— Bundan sonra bu evlerde yaşayacaksınız. Suyunuzu ku-yulardan çekeceksiniz. Her şeyinizi doğadan, topraktan ala-caksınız. Dış dünyayla olan tek bağınız biziz. Tüm ticaretinizi kendi içinde yapacaksınız. Sizin ve aile üyelerinizin yapacağı işler evlerinize gönderdiğimiz bildirilerde yazıyor. Her eve bir inek, bir öküz, on küçükbaş hayvan, küçük bir kümes ve gerekli tohumlar verildi. Herkesin tarlası da evinin arka tarafında çit-lerle çevrilmiş olan alan olacak. Şimdi evinize gidin ve güneş tepeye varınca işlerinize başlayın.

Selim evine döndü. Tek katlı bir köy eviydi bu. Hemen ar-kasında da kendileri için ayrılan tarla vardı. Selim’in işi buğday yetiştirmektir. Bu buğdaylarla ekmek yapıp satacaktı. Karısı ev işleriyle ilgilenecek, buğdayı öğütecek ve kocasına tarlada yar-dım edecekti. Oğlu da hayvanlarla ilgilenecekti.

Günler bu şekilde geçmeye başladı. Masa başında çalışmaya alışmış olan Selim için tarlada çalışmak epey yorucu geliyordu. Fiziki olarak güçsüz bir yapısı vardı. Eline kazmayı alıp toprağa vurmaya kalksa dördüncü-beşinci seferden sonra kasma ağırla-şıyordu. Ama yine de işini aksatmıyor, tarlada gerektiğinde ça-lışmadan evine dönmüyordu.

Görevlerini eksiksiz yerine getiriyordu getirmesine ama yeni yaşamını hâlâ sevememişti. İlk hafta sonu köyde devlet tarafın-dan özel olarak görevlendirilmiş muhtarın yanına gitti ve köy hayatına ayak uyduramadıklarını, şehre geri dönmek istedikle-rini, söyledi. Muhtar ona, bunun mümkün olmadığını, bu pro-jenin ülkenin geleceği açısından çok önemli olduğunu ve şehre dönmesinin kesinlikle mümkün olmadığını, uzun uzun anlattı. Selim hayal kırıklığıyla evine döndü.

Günlerce aynı şekilde tarlada çalıştı. Nihayet hasat vakti geldi. Selim tarlasını şöyle bir süzdü. Altın sarısı başaklar onu bekliyordu. Uzun zamandır bu toprağa emek veriyordu. Şimdi emeklerinin karşılığını alacaktı. Bir an için mutsuzluğunu düşünmedi. Toprağın ona çalışması karşılığında verdiği ödül tüm sıkıntılarını unutturmuştu. Bir gün bu tarlanın ona ürün vereceğini biliyordu ama bu kadar mutlu edeceğini düşünmemişti. Büyük bir iştahla işini sürdürdü. Artık yorgunluk hissetse de çalıştıkça çalışası geliyor, emeklerinin karşılığını aldığı için işini zevkle yapıyordu. Topladığı buğday başaklarını depoluyorlar, ihtiyaçları olduğu kadarını öğüterek ekmek yapıyorlardı. Yaptıkları ekmekleri köy meydanında sattıktan sonra kazandıkları parayla aynı pazardan diğer köylülerin ürettiği şeylerden ihtiyaçları olduğu kadar alıyorlardı. Tamamen doğal olan meyveler, sebzeler, el işi kıyafetler ve daha birçok şeyle birlikte evlerine dönüyorlardı.

Karısı ve çocuğu da alışmaya başlamışlardı yeni hayatlarına. Karısı artık birçok şeye ihtiyaç duymadığını anlamıştı. Doğa ruhunu rahatlatmıştı. Çocuğu da hayvanlarla dost olmuş, onlarla birlikte yaşamayı çok sevmişti. Hayvanlar da toprak gibi hem ihtiyaçlarını karşılıyorlar hem de onlara arkadaşlık ediyorlardı. Burada her şeyin bir ruhu vardı. Önceki yaşamları böyle bir tattan mahrum bırakmıştı onları.

Dönüşüm Projesi başarılı oluyordu. Köylüler yeni yaşamlarına alışmıştı. Selim ve ailesi de yeni hayatlarıyla bütünleşmişti âdeta. Artık tüm yapaylıklardan uzaklardı. Sularını kuyudan çekiyorlar, yemeklerini marketten aldıkları ürünler yerine tamamen doğal yetişmiş ürünlerle yapıyorlardı. Burada yedikleri her şeyden sanki ilk defa yemiş gibi tat alıyorlardı. Meyveler, sebzeler, yumurtalar, içtikleri sütler öncekilere hiç benzemiyordu. Lojmanda onlara köy usulü diye verilen yiyecekler dahi bu kadar lezzetli değildi. Aslında şimdi yediklerinin başarısız

birer kopyalarıydı. Oysa şimdikiler inanılmazdı. Tatları bambaşka ve çok lezzetliydi. Giydikleri kıyafetler diğer köylülerden satın aldıkları tamamen doğal ve el işi kıyafetlerdi. Ayrıca yeni yaşamlarında birbirlerine daha çok vakit ayırabiliyorlardı. Çünkü gündelik işleri onları strese sokmuyor aksine ruhlarını canlandırıyordu.

Selim bir gün yine tarlada çalışırken diz çöktü ve toprağı avuçlarının arasına aldı. Bir an için Tolstoy’un Pahom’u gibi düşündü. Sonra korkuyla toprağı yere attı. İnsanın başına ne gelirse açgözlülüğünden gelir diye geçirdi aklından. Kanaat etmesini bilmeliydi. Tarih boyunca birçok savaş bu yüzden yapılmış, binlerce insan bu yüzden ölmüştü. Daha fazla toprak, daha fazla güç, daha fazla para... Sonu gelmeyen bir doyumsuzluk... Bu istekler insanlara hep felaket getirmişti. Önceki yaşamını düşündü. Eski köyler bu yüzden yok olmamış mıydı? Daha lüks daha kolay yaşam köylüleri şehre taşımıştı. Bu yüzden köyler yok olmuş ve doğal olan her şey yapaylaşmıştı. Şehirdeyken çoğu insan sürekli istiyor, sürekli harcıyordu. Markalar her yıl ürünlerini yeniliyor ve insanlara eskimemiş ürünlerini her yıl yeniletmelerini söylüyordu. Sürekli harcayan insanlar zamanla bu hayata yetişemiyor ve mutsuz oluyordu. Kendisi de önceden böyleydi. Ama artık toprağı tanıyordu. Bu kahverengi kuru yığının emek verince neler verdiğini gözleriyle görmüştü. Ona su oluyor, ekmek oluyor, barınak oluyordu. Dedesinin yıllar önce söylediği sözün ne anlama geldiğini şimdi daha iyi anlıyordu. Toprak gerçekten onların anasıydı. Bir annenin çocuğuna bakması gibi insana hizmet ediyordu.

Büyük bir hayranlıkla toprağı seyretti. Sonra ayağı kalkıp etrafta biri var mı diye iyice baktı. Kimse yoktu. Yalnız olduğundan emin olunca tekrar yere çöktü ve toprağı saygıyla öptü.

Yazardan

Karanlığın aydınlanması için ufak bir “mum”un tutuşturulması yeterlidir. Sonra tutuşturulan mum, ateşin etkisiyle içindeki aydınlatma ve paylaşma duygusunu en uzak yerlere taşımayı arzular ve bunun için gerekirse yanar yakılır. Tüklenme pahasına da olsa bu sevdadan asla vazgeçmez. Önce kendi çevresini aydınlatır, daha sonra bu aydınlık “hale”ler şeklinde etrafa yayılmaya başlar. Halelerin yaydığı parıltı, etrafında dönüp durmakta olan pervanelerin kuluçka dönemi, yaşama belirtisidir adeta. Genç yazarlar, bu yaşantının belirtisi olan kuluçka evresindeki “pervane”lerdir. Bu öykü yarışması, Edirne’den Kars’a, Rize’den Antalya’ya kadar söyleyecek sözü olan bütün pervaneleri bu ateşin etrafında dönmeye davet eden bir sestir benim için. Kısaca karanlıkta yok olmaya yüz tutmuş, baktığımız şeyleri aslında görmemiz gerektiğini söyleyen, insana ve edebiyata bir de buradan bakın diyen edebiyat sevdalılarına çağrıydı. Benim yaptığım da tam bu sese kulak vermek ve bu ateşin etrafında en azından ısınmak oldu.

Size yeni bir dünya sunmak yerine var olan dünyanın karanlıkta kalan yüzünü, yazdığım öyküyle aydınlatmaya çalıştım. Olayların varlığını kurguladığım ışıklarla göstermek için uğraştım. İstedim ki satırlarımı okuyan herkes, doğaya ve hayata dair bir duyarlılık geliştirsin, zorbalığın, insanoğlunun ezeli düşmanı olduğunu, yerküreyi itaatın değil, sorgulamanın değiştireceğini hissetsin. Gücü silahta, cazibeyi markada arayanlar, gerçek kudretin bilgide, asıl cazibenin bilgide olduğunu fark etsin. Güçlü olmanın değil güçlüyken iyi kalmanın esas olduğunu, haksızlık karşısında boyun eğmeyip tevazu

karşısında eğilmenin erdem sayıldığını yüreğinde hissetsin. Davası olanın derdi olduğunu, idealleri olanın iddiaları olacağını bilsin. Kalemın kılıçtan keskin, merhametin öfkeden baskın olduğunu ve dünyayı kelimelerin yönettiğini fark etsin. Doğa sevgisinin de aşk kadar sonsuz olduğunu ve bunun bir ömür boyu süreceğini, tabiatı tanımanın, insanlığı anlamının önkoşulu olduğunu kavrasın.

Memnuniyetle ifade etmeliyim ki bu ideallerle çıktığım bu yolculukta, ülkenin farklı şehirlerinden yazarlarla kelimelerin birleştiriciliğiyle başlayan tanışıklığımız, bu öykü bahçesinde biraz daha perçinleşerek büyüdü ve şimdi bir kitaba dönüştü. “Yeryüzünde söylenmemiş söz yoktur.” sözüne inat, yeni sözler söyleyebilmek ümidiyle yazmaya ısrarla devam etmeli. Cahit Sıtkı’nın, dostu Ziya Osman Saba’ya mektuplarında dediği gibi “Kaleme dört elle sarılmalı.”

Emine Turan

Ardeşen Şehit Ömer Halisdemir Fen Lisesi, Ardeşen/Rize

Karayemiş

Emine Turan

Bir ilkbahar g n y d . Güneş havayı ısıtmış, göçmen kuşlar çoktan dönmüştü. Karşıdaki ovanın üstünden dumanlar y k-seliyordu. Aşağıda akan derenin şırlıtısı içimi huzurla doldu-ruyordu. Bunları düşünürken iki kişinin bana doğru yaklaştı-ğını gördüm. Onları tanım ıyordum. Aralarında konuşuyorlar, fidanlara rastgele işaret koyuyorlardı. Az sonra karşıma geçip durdular. Zayıf a olanı ellerini ceplerinden çıkararak beni yu-karıdan aşağıya süzdü:

— Evet, bu da olur, dedi.

Diğeri fırça ile g vdeme  arpıya benzer kırmızı bir işaret koydu. Sonra birlikte yanımdan sessizce uzaklaştılar. Bir anda içimi bir korku sardı. D şlerim ne olacaktı? Kısacık hayatı-mın sonuna mı gelmiştim? G z kırpan şu güneşe, huzur veren ormana, akıp giden derenin şırlıtısına, tatlı tatlı esen rüzgâra henüz doyamadan... Az sonra omuzlarında kazma kürekle iki adam yanıma yaklaştı. Işaretledikleri diğer fidanlar gibi beni de topraktan s keceklerdi. Bugüne kadar bana analık eden top-rağın kucağından ayrılacaktım. Oysa ben uzun bir ömür ha-yal ediyordum. Boyum yıldızlara kadar uzanacak, her bahar göçmen kuşlar yorgunluğunu benim dallarımda atacaktı.  r-kek ceylanlar hiçbir şeyden korkmadan gölgemde mışıl mışıl uyuyacaktı. Minik serçeler k  k yüreklere çarptığında benim

dallarımda soluklanacak, arılara en lezzetli balları yapmaları için bin bir çiçek sunacaktım.

En sonunda sıra bana geldi. Buz gibi soğuk demir incecik köklerimi topraktan ayırdı. Ardından diğer fidanlarla beraber beni mazot kokan bir kamyonun kasasına yüklediler. Kamyonun homurtuları kesildiğinde kalabalık bir yere geldiğimizi anladım. Bizi indirip topraktan koparılmış onlarca fidanın arasına yerleştirdiler. Akşama doğru kısa boylu, esmer bir adam yanımıza geldi. Toprakla uğraşmaktan yarık yarık olmuş elleri vardı. Gövdemden tutup beni yukarı kaldırdı, iyice inceledi. Yaşlı satıcıya dönerek:

— Tamam, bu olsun, dedi.

Umutum yeniden canlandı. Artık tekrar toprağa kavuşacağımı hissediyordum. Adamın omzundaki yolculuğum uzun sürmedi. Hava kararırken kendimi tek katlı bir evin bahçesinde buldum. İki zayıf çocuk, kapıdan fırlayıp dışarı çıktı. Babalarının gelmesine çok sevindikleri gözlerinden okunuyordu.

— Bize ne getirdin baba?

— Karayemiş. Karayemiş fidanı.

İsmimi çok sevmiştim, “karayemiş fidanı.”

— Bu mevsimde karayemiş olur mu?

Adam, nasırlı elleriyle beni tutup yukarı kaldırarak:

— Bu, yettiğinde karayemiş verecek.

Büyük oğlan biraz bozuldu, yüzü düştü. Küçüğü sevinçle atılıp:

— Hemen dikelim o zaman.

Allah’a şükür ki yeniden toprakla buluşmuştum. Küçük oğlanın evin bahçesindeki kuyudan çekerek köklerime yavaşça döktüğü su, can suyum olmuştu. Babası büyük bir mutlulukla:

— Bu ağaç senin Hasan. Bakımını sen yapacak, sen yetiştireceksin onu. Ona sevgiyle bakar ve suyunu eksik etmezsen erkenden meyve verir.

Demek ki adı Hasan’dı. Onunla arkadaş olacaktık... Hasan çok sevinçliydi. Gözleri kendisine cennet müjdelenmiş gibi parlıyordu. Bana hayranlıkla bakıp:

— Elbette, yetiştiririm baba. Söz, onu her gün sulayacağım.

Hasan’ı şimdiden toprak kadar sevmiştim. Ağacın pek olmadığı bu çorak köyde ona her yaz meyve verip gölgelik etme düşüncesi, beni şimdiden heyecanlandırıyordu. Yaşadığım onca korkuya rağmen o gece toprağa huzurla köklerimi salıp çoktan uykuya dalmıştım bile.

O günden sonra Hasan’la dost olmuştum. Okula gitmeden önce eline gözlemesini alır, gölgemde yerd. İncecik kollarıyla kovayı kuyuya sarktır, köklerime su verirdi. Her gün okul dönüşü mutlaka bana uğrardı. Kırılan dalım olup olmadığına, uzayıp uzamadığıma bakardı. Sırtını bana yaslar, gölgemde kitap okurdu. Okulda öğrendiklerini her gün bana da anlatırdı.

— Karayemiş fidanım, seni arkadaşlarıma anlattım. Onlar da seneye fidan dikecekler.

— Karayemiş fidanım bugün uyudun mu?

— Karayemiş fidanım, matematik dersinde öğretmenimin sorduğu soruyu bildim. Beni tebrik etti.

— Biliyor musun bugün, ağaçların bizim için oksijen ürettiklerini öğrendim.

— Büyüyünce ziraat mühendisi olacağım karayemiş fidanı-
m. Sakın üzülme, senden ayrılmam, okulu bitirince burada
kocaman bir bahçe yaparım.

Bende gördüğü her değişikliği koşup heyecanla evdeki-
lere anlatıyordu.

— Karayemiş çiçek açtı!

— Karayemiş fidanının boyu beni çoktan geçmiş!

— Böyle devam ederse önümüzdeki yaz kesin meyve verir!

Onun bu heyecanını gördükçe bir an önce büyümek isti-
yordum. Hasan’a meyve vereceğim gün, dünyanın en mutlu
ağacı olacaktım. Bende olan, onun damarlarında da dolaşıp
kalbine ulaşacak ve böylece can yoldaşı olacaktık.

Bir sabah, beni görünce bir sevinç çığlığı kopardı:

— Anne, baba! Karayemiş ağacı çiçek açmış! Ağabey! Koş,
bak! Karayemiş ağacı çiçek açmış! Kesin bu yaz meyve vere-
cek! Baba, bak! Çiçek açmış, çiçek açmış! Yetişsin, koşun! Çi-
çek açmış! Ben demedim mi size? Çiçek açmış! Meyve vere-
cek! Hey! Gelin, bakın! Çiçek açmış!

Bir benim yanıma geliyor; dayanamıyor, bir eve kadar ko-
şup sesleniyor; sevinçten yerinde duramıyordu. Evdekiler de
gelip baktı. Gülümsediler. Hepsi de mutluydu. Hasan’ın mut-
luluğu günlerce sürdü. İki hafta geçmeden çiçeklerimin yerini
küçük küçük yemişler aldı. Hasan’ın koparıp yemesini çok is-
tiyordum. Ama o henüz koparmaya kıyamıyordu.

Yaz yağmurunun dallarımı ıslattığı bir akşam evde bir ga-
riplik oldu. Önce Hasan’ın annesi ağlamaya başladı. Köylü-
ler evin bahçesine toplandı. Hasan burada olsa bana ne olup
bittiğini anlatırdı. Ama ortalıkta gözükmüyordu. Babası da

ortalıkta yoktu. Derken uzaktan homurtulu sesler çıkaran bir kamyon yaklaştı. Köylülerin de yardımıyla ev aceleyle boşalıtdı. Eşyalar hep beraber kamyonu yüklendi ve ben bu ıssız bahçede tek başıma kalakaldım.

Sabahleyin köyün muhtarı birkaç köylüyle erkenden çıkageldi. Evin içine girip sağa sola baktılar. Konuşmalarından “lösemi” sözü dışında hiçbir şey duymadım. Hasan nereye gitmişti? Hiçbir şey bilmiyordum. Onlar gidince köyün yaramaz çocukları hep beraber başıma şştler. Hasan için hazırladığım yemişlerimi, dallarımı kıra kıra toplayıp gittiler. Bir zaman sonra bakımsızlıktan dalım, budağım kurudu. Ama ben hâlâ umudumu koruyordum.

Yıllar geçse de bir gün Hasan gelecek... Belki de bir gün, şu kırılmış dalıma oyalansın diye çocuğu için bir salıncak yapacaktı... Yazlar, kışlar geçti. Soğuk, sıcak iyice belimi bükmeye başladı. Artık ayakta durabilecek gücüm kalmamıştı.

Bir sabah, kuş cıvıltıları arasında gvdemde bir sıcaklık hissettim. Gözlerimi zar zor açtım. Hasan’ı fark ettim, dönmüştü. Sırtını bana yaslamış, elinde kitabıyla gölgemde uyuyakalmıştı.

Yazardan

Hayrettin Uçmak Anısına...

Küçüklüğümden beri bana hep bir adam anlatıldı. En başta babamdan olmak üzere çokça anısını dinledim bu adamın. Babamla uzun uzun otururduk. Mesela geceleri, ben sorardım o yanıtlardı. Sadece dokuz sene tanıdığı bu adamı öyle bir sevgi, hasret, hayranlıkla anlatırdı ki ne kadar uykum gelirse gelsin gözlerim açık kalmakta, ne kadar zorlanırsam zorlanayım al-dırmadan onu dinlerdim ve dinledikçe babamın hissettiği sevgiye, hasrete ve hayranlığa ortak olmaya başladım.

Mezarına gittim birkaç kez, yalnız. Hiç tanımadığımı birinin ardından yas tutamayacağımı bile bile gittim. Konuşacak tek şeyimiz babam olduğundan ona hep babamdan bahsettım. Şayet dinleyebiliyorsa umarım tanımıştır beni.

Bu ufak tefek adamın, tarlada çalıştığı vakitler hariç, hiç üstünden eksik etmediği takım elbisesi ve cilalı iskarpinle-riyle karşında dikildiğini ve hali hazırda özenle taranmış saç-larını muhtemelen alışkanlık gereği cebindeki tarakla yokla-dığını düşledim.

Hani “Eski köye yeni adet” deyimi vardır ya, çok güzel açıklıyor aslında onu. Bu devasa Anadolu’nun herhangi bir il-çesine bağlı, olabildiğince sıradan bir köyünde, muhtemelen o küçük yerleşkenin ulaştığı en büyük şeref onun evi olmak-tır, en büyük üstatların öykülerine konu olmaya yaraşır bir hayat yaşamış çünkü bu adam. Kayda değer bir hayat bahse-dilmemiş olmasına rağmen yine de yaşamış. Babama sorsa-nız soyumuza işlemiş ve peşini hiç bırakmamış bahtsızlığına

rağmen yine de yaşamış. Küçük bir köyde bir büyük eylem adamı. Lâkin onun hayatını anlatmadım ben. İstesem de babam kadar tatlı anlatamam zaten. Bana aşıladığı fikirden ilham alarak bir küçük Çoraklar, bir küçük Kızıl Orman, bir küçük Sakarya yarattım.

Hikâyeleriyle büyütüldüğüm ve bana “yapmak” adına ilk örnek teşkil etmiş adamdan ilham alarak kaleme aldığım bu kısa öykü, dedem Hayrettin Uçmak’ın anısına yazılmıştır.

Çağan Uçmak

Necmettin Erbakan Fen Lisesi, Arifiye/Sakarya

Çorakların Nazım

Çağan Uçmak

Yıl 1949, Ankara ufuklarında güneşin ilk ışıkları görüldü. Başkent yavaş yavaş uyanıyor, sokaktan geçen insan ve araç sayısı yavaş yavaş artıyor. Kızıl Orman'daysa köylü çoktan uyanık, Ankara'dan güneş bekleniyor. Kahvaltı yapacaklar.

Süleyman, Ankara Garı'nda elinde piposu, bir banka oturmuş, gözlerinin altı şişmiş, uyanalı yirmi sekiz dakika oluyor. Konya istikametinden gelen tren gara girdi. Yolcular ağır ağır çıkıyorlar dışarı. Daha sabah, daha şehir sakin, daha gar boş. Süleyman'ın gözü yolcularda; kırmızı entarisiyle endamlı, gebe bir kadın önünden geçiyor. Adımları şaşılacak kadar zarif, elinde çantaları, parlak iskarpinleri, siyah bıyıkları ve ütülenememiş gömlekleriyle bekâr memurlar önünden geçiyorlar. Memlekete dönmüş, ağlamaklı gözler, sıkılmış dudaklarla yeri öpmemek için zor duran Ankaralı önünden geçiyor.

On iki dakika geçti, Kızıl Orman'da güneş doğdu. Bir çocuk sersem adımlar, zor açık duran gözler ve çıplak ayaklarıyla -üstünde bir don, bir atlet- bir hayalet gibi evden eve koşuyor. Anam kahvaltıya bekler, dediği gibi sıradaki eve süzülüyor.

Ankara Garı'nın gişesinde üniformalı, esmer bir kadın ojeli parmağıyla bir tuşa basıp konuşuyor:

— Sayın yolcularımızın dikkatine! İstanbul-Ankara treni kalkmak üzeredir. Lütfen yolcu kalmasın.

Bunu mükemmel bir Türkçeyle söyledikten sonra ağzına sakınızı geri atıp geviş getiriyor.

Rıza Bey'in evde köylü sofraya kurulmaya başladı. Yanlarında bahçelerinden meyve-sebze, ineklerinden süt, tavuklarından yumurta getirmişler. Şehirli Anadolu halkının özlemini çok çektiği bir sofraya kuruluyor; tamamen doğal, tamamen Anadolu'dan.

Ankara Garı'nın boşken yankısı bir ayrı güzeldir, Süleyman bilir bunu. İstanbul trenine yetişmeye çalışırken, topuklarını yere vurup ritim tutturuyor. Garın yüksekteki camlarından, sabahın sert ışıkları gözlerini yeni ağrıtmaya başladı. Keyfi yerinde Süleyman'ın. Haberi yoktur daha -siz de söylemeyiniz- on iki yılı kaldı ömrünün.

Köylünün karnı tok, sabah çaylarını yudumluyorlar. Kalılacak birazdan, Rıza Beylerin tarlaya gidilecek, akşama kadar tarla sürülecek. Ardından beyler kıraathaneye; hanımlar Rıza Bey'in evine akşam çaylarını içmeye ve sohbet etmeye gidecek. Kendilerine tatil bellemedikleri zamanlar haricinde sıradan günlerini yaşar şimdi Kızıl Orman köylüsü.

Tren Ankara'dan çıktı çıkacak, son binalar gözüksü. Süleyman, hayran hayran bakıyor başkentini modern tarlalarına. Sulama sistemleri ve traktörleri var, ilaç kullanılıyor. Tarlalar geçilince, dışarı bakmaya lüzum kalmadı -üç saatlik uykuyla ayaktaıdı- gözünü ufak ufak kıstı, Eskişehir'e bir saat kala uykuya daldı.

Yıl 1944, Süleyman eline bir tüfek, yanına bir Hamdi alarak tarlaya bekçiliğe gitti. Yaban domuzları dadanmış tarlaya. Aylardan Ocak, hava kuru ve soğuk. Köyün gecesi sonsuz... Oğluna yemek hazırlarken Süleyman'ın karısı üç el ateş sesi duydu.

—İyi, geberttiler o domuzu, dedi.

Sabahın ilk ışıklarıyla, ezandan sonra, tarlada yığılmış, karnından ve sağ bacağından oluk oluk akan kan, kurumuş, donmuş bir insan cesedi görüldü. Süleyman oğlu Süleyman, babasını toprağa verdi. Daha o zamanlar tıp kedere bir çare bulamamış, beş gün dayanabildi Süleyman'ın anası. Mihriban oğlu Süleyman, anasını toprağa verdi.

Yıl 1961 Ekim 13. Küçük Nazım, Kızıl Orman'ın çalılı bir tepesinde yukarıdan babasını izliyor. Güneşin son ışıkları var gökte, bir kırmızı, bir mor... Süleyman traktör tepesinde, terli ve yorgun, tarla sürüyor. Nazım daha habersiz -siz de söylemeyiniz- altı saati kalmış ömrünün. Düşüncelerde şimdi kafası, soluk mavi gözleri dalgın, al dudakları buruşuk, bir yandan eliyle toprağı eşelerken bir tırtılla sohbet ediyor:

— İstanbul'da okuyacağım ben! Ama babam gibi çiftçilik okumayacağım, babam sever işini ama bence sıkıcı. Hayır. Ben bir lokomotifim olsun isterim. Bütün Türkiye gezilirmiş

bir trenle. Tabii ya. Doya doya gezerim her yeri. Hem babam gibi Ankara’da yaşarım belki bir süre. Trenci olmak için ne okumak gerekiyor acaba?

Yirmi sekiz gün boyunca yas tuttu, evden çıkamadı. Dışarıda kimsesi yoktu. Halası, amcası, dayısı, teyzesi hepsi ya çocuk yaşta vefat etmiş ya da hiç doğmamıştı. On yedisinde öksüz kaldı Süleyman. Tarlada pek iyi bir işçi olsa da evde beceriksiz; bir tek yumurta kırmayı bilirdi, bir de ekmeğe tereyağı sürebilirdi. Köylü, Süleyman’ın haline üzgün, aralarında konuşular:

— Ne yapsak Süleyman’ı?

— Ne demek ne yapsak, sahip çıkacağız elbette. Bize emanet o.

— İyi, tamam sahip çıkacağız zaten. Ama... Yalnız kaldı Süleyman, yalnızlık zor iştir.

— Ne diyorsun yani?

— Ben derim ki Süleyman’ı evlendirelim. Evine neşe olsun çocuğun.

Süleyman ise uzak bu hayallerden. Çünkü yas tuttuğunun yirmi dokuzuncu sabahı, bir şey fark etti:

— Babamın bütün tarlaları, anamın bütün bilezikleri benim...

Nazım etrafına bakındı, tırtıl kabaca konuşma esnasında terk etmişti Nazım’ı. Nazım gereksiz, sebepsiz bir merakla çalıları eşelemeye başladı -hala en ufak bir fikri yok, beş saat kırk beş dakika kaldı ölümüne -tırtılı bulamadı ama işaret

parmağında ufak bir sızı hissetti. Çekti elini hemen, yokladı. Ufak bir şişkinlik vardı o kadar. Bir de biraz ağrı yapıyordu ama Nazım en ufak acıda ağlamayacak kadar büyüktü. Keşke olmasaydı... Süleyman bastı traktör kornasına, Nazım'da tepeden inmeye başladı.

Yıl 1960. Süleyman -ölümüne on bir ay kaldığından habersiz- ta İstanbul'dan, bol paralarla, yeni ilaçlar getirtti. İlk denemek isteyen Boşnak Orhan oldu, bahçesindeki domateslerde kullandı ilacı.

Orhan'ın bir de kızı vardı ki altı yaşında, dünyalar tatlısı Zeynep. Saçlarını hep iki yandan toplatır, tek renk pembe elbiselerini giymeye hep özen gösterir. "K" harfini söylemediğinden öyle tatlı konuşur ki bağırınıza basmak istersiniz. İlaçlamanın ardından bir hafta ya geçti ya geçmedi Zeynep hastalanmaya başladı. Çok hızlı bir şekilde ardı ardına, başı dönmeye, midesi bulanmaya, halsiz hissetmeye başladı. Hemen doktora götürüldü. Hastanede kırmızı yanıkları yerini bir beyazlığa bırakmaya, dudakları morarmaya, gözlerinin ferisi sönmeye başladı.

Süleyman'a evlenme fikri söylendiğinde o, çoktan anasının bileziklerini, tek bir tanesini bile anı kalsın demeden satmıştı. Her hafta en az bir kez Adapazarı'na iner, sabahları şehri gezerdi. Şehir dendiğine bakmayın. Sakarya daha il bile değildir o zamanlar. Hâlâ İzmit'e bağlıdır. Adapazarı ise görünüşüyle bir şehri andırırsa da daha çok bir kasabadır. Kocaman bir kasaba, herkesin ya birbirini ya da bir tanıdığını tanıdığı, sokaklarda "İyi günler" laflarının dolaştığı, mütevazı...

Köylünün gözündeysen Süleyman mirasını har vurup harman savuruyor, sorumsuz davranıyordu. Köylünün gözünde Süleyman'ın evlenmesi gerekti. Her hafta yeni bir adayla eve giderler, her hafta da reddedilirlerdi. Hâl böyle olunca köylü yine arasında konuştu:

— Tamam, genç, delikanlı, canı gezmek istiyor. Evet, aynı zamanda bize emanet ama daha ne kadar uğraşacağız biz bununla?

— Aman deme öyle! Emanete ihanet olur mu?

— Bir ders vermekten de zarar gelmez ya?

— Nasıl bir ders?

— Gitmeyelim Çorakların tarlasına. O da bizimkine gelmesin. Azıcık burnu sürtsün fark eder hatasını.

Süleyman ise hiç beklemedikleri bir şekilde tepki verdi. Sattı bütün tarlaları “Adapazarı bana dar geldi.” dediği gibi de Ankara'ya bir tren bileti aldı. Yıl 1945 -ölümüne on altı yıl kaldı. Hukuk okumak için gittiği Ankara'ya tesadüfen Berlin'in düştüğü gün vardı.

Nazım kendini tepenin yokuşundan saldı, hızlı adımlarla babasının yanına vardı. Hava artık serin, havada artık koyu kırmızı hâkim -bir de ufukta biraz mor var- baba oğul traktör tepesinde şimdi. Köy yolu uzun ve taşlı, kenarında kilometrelerce uzanan tarlalar var. Traktör motoru, evet gürültücü ama susturamıyor rüzgârın buğdayları dans ettirerek sunduğu şarkıyı. Nazım biraz hasta hissediyor şimdi. Döndü babasına:

— Başım dönüyor baba.

— Tepeden öyle hızlı inerse olacağı bu.

— Midem tuhaf biraz.

— Acıttık tabii. Anan bize bir tavuk keser şimdi hiçbir şeyimiz kalmaz Nazım'ım.

Sonra eve varıldı -ölümlerine dört buçuk saat kala- bir tavuk kesildi ve afiyetle yendi.

Ankara'ya vardığı gün bir ekmek yedi Süleyman. Köydekinin aksine tatlı, şekerli, içi boş geldi. Aynı gün bir tereyağı yedi. Köydekinin aksine sararmış ve kokan. İçinden geçirdi: “Alışmak lazım, gelir.”

Altıncı günüydü, artık iyice garipsemeye başladı başkenti. Döndü arkadaşına:

— Bu nasıl güneş! Güneş dediğin yakar, acımasızdır. Güneş dediğin kızartır vücudunu, şayet üstünde atletin varsa bembeyaz izi kalır. Acısı geçsin diye yoğurt sürersin, daha da perişan eder seni. Güneş dediğin zalimdir, kapkara eder yüzünü özellikle de burnunu. En ufak bir yukarı bakma çabanda kör eder seni, güneş öyle bir şeydir. Güneş, sevgilim, dostum, benim köyümdedir, dedi.

Yedinci gününde, başkent gözünde daha da yabancı bir hâl aldı. Döndü arkadaşına:

— Bu nasıl toprak! Toprak dediğin özgürdür, böyle beton altına hapsedilmez. Toprak dediğin yaşamdır, hayattır. Toprak dediğin anadır besler, doyurur, bakar sana. Sever seni ama bazen de kızar, yakar yıkar ortalığı. Toprak, sevgilim, dostum, benim köyümdedir, dedi.

Sonra da -belki de erken yaşta ölümüne sebep olacak şekilde- sekizinci gününde karar verdi. Hukuk değil ziraat mühendisliği okuyacaktı. Köyünü özledi Süleyman. Ankara'da

anladı köyü olmadan yapamayacağını. Okuyup adam olup köye geri dönecekti.

Eve varılınca istenildiği gibi tavuk kesildi ve yanına pilav yapıldı. Çoraklar oturmuş yemek yerken Aslı, Nazım’ın anası, söze girdi:

— Biri daha hasta olmuş.

— Ne hastası?

— Zeynep’te olanların aynısı olmuş.

— Kim hasta?

— Kıraathanenin oradan geçerken duydum. Köylü seni suçluyor Süleyman.

— Biz de yiyoruz aynı ilaçtan, bize bir şey olmuyorsa başka bir şey var demek ki.

— İyi de köylü de öyle diyor. Sen zehirlermişsin çocukları. Süleyman, Nazım konuşulanları duysun istemedi:

— Odana git, dedi.

Nazım şimdi odasındadır -ölümüne üç saat kalmış- halsiz hissettiğinden sırtını dönüp yatmıştır.

Süleyman trende deliksiz, derin bir uyku çekti. Adapazarı’na varıldığında bir görevli uyandırmak zorunda kaldı. Gardan çıkıp ilk Adapazarı’na baktığında çok istedi eski günlerdeki gibi en azından birkaç saat şehirde başı boş dolanmayı. Ama yapacak işler vardı ve derhal başlanması gerekti.

Derhal bir traktör buldu. Kırmızı seçti özellikle. Tepesine atladığı gibi de Kızıl Orman’a yola çıktı.

Süleyman köyde ilk traktör sahibi, Süleyman köyde ilk okumuş, Süleyman köyde ilk mühendis. Köylü hürmet etti

Süleyman'ın bilgisine. 1950'de Süleyman sonunda kabul etti evliliği; Aslıyla evlendi. 1951'de bir oğlu oldu. Kucağına verdiklerinde içinden geçirdi: "Sen, yavrum acizsin. Sen, yavrum bana muhtaçsın. Oğlumsun sen benim. Ben seni beslemeyeceksem, doyuramayacaksam ne işim var dünyada! Sana iyi bakmalı, sana güzel bir gelecek vermeli. Sana şahane bir köy bahşetmeli."

Süleyman oğluna daha iyi bir dünya vermek isteyen bir baba. Uğraştı yıllarca. Doğumun ardından dört yeni traktör daha aldı. Birini 1951'de, ikisini 1952'de ve küçük Süleyman ateşli bir rahatsızlık nedeniyle ölmeden önce, bir diğerini 1953'te. Süleyman öldüğünde Aslı hamileydi. Nazım 1953'te dünyaya geldi. Babası aynı ismi vermeye gönlü el vermediğinden bozdu adeti. Nazım'a dayısının ismi verildi.

1954'te ilk kez ilaç getirtti köye. Kendi denedi ilk. Sonra köylü zor da olsa ikna oldu, kendileri de kullandı. 1955'te sulama sistemi yaptırtmak için çok çaba harcadı. Belediyeye anlaşılamadı ilk ama 1956'da -her tarlaya olmasa da- yaptırtmayı başardı. 1957'de Nazım, geceleri dışarı çıkmaya korkar diye sokak lambaları getirtti. Nazım ise bu durumdan hiç memnun değildi. Yıldızlar birkaç ılık yılı daha uzaklaştılar; geceleri yıldızların sayısı azaldı. "Keşke babama demeseydim" diye geçirdi içinden. En son 1959'da hasat az olduğundan ilaçların yetersiz kaldığını fark ederek Süleyman, yeni ilaç getirtme kararı aldı.

Nazım bir buçuk saattir -bir o kadar da ömrü kalmıştır- sırtı dönük yatıyor. O sırada dışardan bir sesler duydu Süleyman ve Aslı. Dışarı bakmaya çıktılar. Aslı'nın sözünü ettiği ikinci çocuk apar topar hastaneye yetiştirilmeye çalışılıyor. Anası, kapı önünde yıkıldı yıkılacak dururken Süleyman'a sesleniyor:

— Süleyman!

— Efendim abla.

— Oğlumu sen mi soktun bu hale? Doğruyu söyle Süleyman! Yalan büyük günah.

— Benim bir suçum yok abla, dedi Süleyman ve Aslıyla birlikte eve girdi.

Nazım'ın hayattaki son beş dakikası. Dışarıdan bir kamyon sesi duyuldu, ardından sinirli ve sağlam adımlar. Boşnak Orhan elinde bir kazmayla kapıdaydı:

— Süleyman! Süleyman! Aç ulan kapıyı! Adamsan aç, namusun varsa aç! Zeynep'im gitti bu dünyadan senin yüzünden! Nazım'ı senden almazsam şerefsizim!

Süleyman tam bir hamle yaptı, Nazım'ı uyandırıp pencereden kaçtıracaktı. Bütün Kızıl Orman kapıya abandı. Kapı kırılınca ilk Aslı attı kendini öne. Oğlunu kurtarmak için var gücüyle itişse de bir kenara atıldı. Süleyman'ı tuttu birkaç kişi. Orhan dikildi Nazım'ın odasında bir cellat gibi. Sırtı dönük yattığını gördü. Bunca gürültüye halen uyanmaması tuhafına gitti. Nazım'ın bedenini kendine doğru çevirince gördüğü, Zeynep'in ölüm döşeğindekiyle tıpatıp aynıydı. Orhan, üzgün ve şaşkın Süleyman'a baktı. Süleyman bu bakışı çok iyi bilirdi. Babası, annesi ve oğlunun ölümünü haber aldığı anda da Kızıl Orman köylüsü ona aynı böyle bakmıştı. Ama Süleyman bu sefer kaldıramadı, bir kalp krizi yalnızca. Az önce oğlunu öldürmeye çalışmış dostları omuzladılar onu, hastaneye götürdüler. Hastaneye yetişilse de Süleyman otuz dördünde, daha genç, daha kırkı çıkmamışken babasına, annesine ve iki oğluna kavuşmuştur.

Yazardan

Mevzuya Dair Bir Perspektif

Her mefhumun temelinin bin katlı olduğu inancı, yarışma süresince dökülen kelâmların bizatihi harikulâde güzellikler inşa edeceğinin teminatıdır.

Firdevs Sena Yazar

Başkent Anadolu Lisesi, Mamak/Ankara

Sahne

Firdevs Sena Yarar

Dünyanın en ücra köşesinde kibriyle mevcudiyetini koruyan bir harabe... Mühim meselelere vesile olacak bir ağaçtan dahi mahrum kalmış; rüzgârda raks edecek yapraklar, dallarına konarak en güzel bestelerini söyleyecek ardıc kuşları, gölgesinde tatlı düşlere dalacak çobanlar, üzerine şiirler yazacak şairler... Ve en mühimi, sonbaharın solgun ve bitkin zerrelerinde gelecek ilkbaharın renkli telaşını ümit ederek yanıp tutuşacak tek bir ağaç göremiyorum. Buralara uğrayanın elinden gelen tek hissiyat, kanının son damlasına kadar acıyarak tekrar tekrar bakmak olacaktır. Tıpkı boylu boyuna uzanmış ve kirpiklerini kaldırmaya mecali olmayan hasta bir çocuğa ilişen gözler gibi.

Harabenin yollarına gözümü çeviriyor ve sadece seyretmekle yetiniyorum. Oysa yollar emeklenmek, yürünmek hatta ve hatta koşulmak içindir. Fakat bu yol bir adım ileri gitsem gerinin hatırı kalırcasına kurşunî. Sanki hiç kimse seksek oynamamış, hiç kimse evine ekmek götürmemiş ve hiç kimse te-laşlanmamış bir yere geç kalırım kaygısıyla buralarda. İncecik bir kirpi darı otunun dahi bitmeye tenezzül etmediği bu yolun haricinde altı tepeden harabeye doğru uzanan altışar şose yol daha görünüyor. İnsan, gözlerini bir mih edasıyla süzer inceliklerle resmedilmiş bir tabloyu gördü mü, telkin çekiciyle gönül duvarına çiviler.

Bense bakmayı tasvip etmediğim bu kurşunî manzarayı alaşağı ederek etrafta görebileceğim tek renk olan kirli ayaklarımdaki mavi-yeşil damarlara gözlerimi dikmekte buldum çareyi. Sanki bir oteldeyim ve beni neyin karşılayacağını bilmediğim bir odaya girmemek için holde tabanlarım zonklarcasına dimdik ayakta duruyorum. Sırtımdaki yüküm, başımın ağrısı ve ağzımdaki keyifsizliğin bıraktığı o kekremsi tat... Hepsi birden ayaklarıma yükleniyor. Birden önceleri dinlemekten haşatını çıkardığım bir şarkının plağı zihnimde kılmıdayıverdi. Ah, bu şarkıların ocağına incir ağacı dikilsin! Ne hakkınız var beni bir şeyler yapmaya mecbur etmeye! Bir tıngırtı, iki sözün her şeye kadir olması ne cüretle!

Naçar, uyacağız iki tıngırtının sözüne. İlerlenecek bu yoldan ama önce tökezlenmesin diye yüklerin eşit bir şekilde dağıtılması gerekir. Onun için aklımı başıma, keyifsizliğin tadı ağzımda, bir de sırtımdaki yükü paylaşıverdi mi gövdeyle bacaklar, geriye tek bir merhale kalmakta: Bu gri yola hayalî bir zeytin dalı uzatmak fakat yeşil renkli yapraklarla donatılmış, kahverengi bir dalın üzerine serpilmiş acı zeytinlerin hayaline yakışmayacak kadar tatsız, tuzsuz, gri bu yol.

Gözlerimi açmadan önce güneş, sımsıcak ellerini yeni doğan çocuğunun taze ve soğuk şakaklarında gezdiren bir anne gibi yüzümü okşuyordu. Sırf bu sıcaklığı hissetmek için annemin derin bir sahip olma arzusuyla dolup taşarak aldığı yeşil, canfez kumaşından iki kanatlı perdeyi birbirine kavuşturmu-yordum. Güneşin yüzümü terk etmesiyle gözlerim tereddütle açıldı. Akşam okuduğum distopik romandan olacaktır ki yine güzel bir rüya görememiştım.

Bu insan ne de karmaşık. Güzel rüyalar görmenin var mıdır bir sırrı hikmeti? Ben rüyalarımda deniz görmek istiyorum;

bir ileri, bir geri salınan bir deniz. Kıyısında ilmik ilmik işlenmiş bir yazmanın iğne oyası gibi ak ak köpükleri olan bir deniz. Öyleyse bir daha yumayım gözlerimi. Belki denize çıkan bir yol gösteriverir, gri bir rüyanın ardından mavi bir rüya görmenin ümidi bana. Olmuyor, açılınca şu gözler bir daha yumulmuyor. Ümit yarın sabaha kaldı artık. İsabet oluverdi. Tam da dışarıdan gelen bir ses silsilesi, odanın dört bir yanını işgal etmeye başladı ki uykudan kalkmışlığın dağınıklığıyla birlikte pencerede dikildim.

Yaşantısı göz kenarlarındaki çukurlara birikmiş, ak saçlarını örten kahverengi bir bere ve adeta üzerine rastgele geçirilmiş hissi veren eski püskü kıyafetli ihtiyar adamın, bir ucunu eline bağladığı ipin diğer ucu da dut ağacının yemyeşil bir dalına sımsıkı bağlıydı. Kendisi kadar eskitilmiş kıyafetlere bürünmüş oğlu Memed'se ağacın üzerinde odaya yayılan sesin sebebini, elektrikli testereyi, elinde tutuyor, ağacın bütün dallarını kesmeye yelteniyordu.

Bu dut ağacı, yerin dibindeki kökleri yetmezmiş gibi bir de büyüklüğünü ispatlamak istercesine pencereme doğru gerinen dallarıyla etrafta görebileceğim tek doğa kırıntısıydı. Doğayı yalnızca pazar günü yapılan pikniklerinde, şehrin yirmi kilometre ötesindeki ağaçlık alanlardan ibaret sanan bu baba-oğul, beton yığınları arasında gökyüzüyle birlik olup gözümü gön-lümü şenlendiren dut ağacını imha edecekti. Ama nasıl olur? Siz değil miydiniz her yaz dut ağacının çırpılan dallarının altına sofranızı bezlerinizi bir uçtan bir uca gerip sonra da topladığınız dutları bir güzel konu komşuya pay eden?

Her yaz muazzam bir cömertlikle meyvelerini sunan bu ağacın dalları art arda kesiliyordu. İhtiyar adam da dalların apansız bir yere düşüp zarar açmasını önlemek için kesilen

dalları iple kendine doğru çekiyordu. Memed bir dala ipi bağıyor, kesiyor, babası çözüyor. Sonra başka bir dala ipi tekrar bağıyor, tekrar kesiyor, tekrar babası çözüyordu. Bir döngü vaziyetine gelmişti hareketleri. Memed, ipi yeniden bağlayacaktı ki ayağını basacak bir çıkıntı aramasıyla seyrek saçlarına bulanarak akan oluk oluk kanın beton zemine yayılması bir oldu. Bu birden birelik hüznü bir ses getirmiş olacak ki trajediye meraklı insanlar pencerelere ve balkonlara akın etmeye başladı. Ağızlarını açtılar, kaşlarını çattılar ve seyrettiler.

İhtiyar adam, yaşanmışlıklarına sırtını vererek müthiş bir sükûnetle oğlunun başını eline aldı ve etrafa bakınmaya başladı. Dakikalar içerisinde bir ambulans ve ambulansın durmasıyla beliren sağlık görevlileri, ellerindeki sedyeyle Memed’e doğru koşuyorlardı. İçlerinden biri kendinden geçmişliğin verdiği bir sakinlikle yere serilmiş, Memed’in gözlerini açarak titreyen kahverengi gözbebeklerini dikkatlice kontrol etti. Diğer sağlık görevlilerinin de yardımıyla hemencecik sedyeye yerleştirdi, ambulansa taşıdı. Hızlı devinimler, siren sesleriyle birlikte devam etmekteyken ve en nihayetinde ambulans ufka doğru yol almıştı.

Oyuncuların seyircileri selamlamadan sahneden ayrılışlarının ardından seyirciler de yerlerini boş bırakarak birer birer evlerine girdi. Sahnede arda kalan, irili ufaklı ağaç dekoru ile zeminde usulce yayılan kandı. Işıklar söndü. Perde kapandı. Mizansen, külfetini antrakt müziğinin tekdüzeliğiyle bertaraf etti.

Zaman, feleğin eşiğindekiyle bile iltimas geçmez. Tüm dur durak bilmez hırçınlığıyla nalbantlarını fanilere geçirir, onları eskitir, yıkar. Fakat tek bir mefhumun devreye girmesiyle zamanın bozgun ırmakları durulur: Umudun kehaneti. Hiçbir

büyücü eremez bu gizeme. Berbatı âbâd eder. Çölün ortasında birden bir vaha biter, üstelik pek de masrafı yoktur bu kehanetin. İnanmak kâfidir. Bu gizi çözmüştür dut ağacı. Arda kalan cılızlaşmış dalları acı rüzgâra karşı direniyor. Kâh ürkek ürkek titriyor kâh esasını iki eliyle kavrayıp ellerinin üstüne çenesini koymuş ölüme yakın bir fani gibi ileri geri sallanıyordu.

Yazı pek bir elemliydi. Sonbaharı buruk. Kışı da pek bir zor geçirdi Ankara ayazında. Epeyce bir vakit doğrulaması, boynunu bükse de baharın habercisi olan güneşin lütufkârlığı ile kuş cıvıltıları, dut ağacının solgun kuru dallarına sıcak mı sıcak kahve bir renk verdi. Kesilen kollarının yerini filizler aldı. Âdeta gülünce güneşle yarışan gözlerindeki parıltıyı gizlemek istercesine başını eğen bir kadın gibi yanakları allaştı, gül cemâli şenlendi. Dünya döndüğü sürece bir daha kapanmamak ve söndürülmemek üzere perdeler açıldı, ışıklar yakıldı ve sahnede doğanın temsili, allegro okunan parçalar eşliğinde günbegün yükselmekte.

Yazardan

Yazı yazmaya başlarken önümüze bir kapı çıkar, bu kapıyı açmamızla beraber kendimizi sonu olmayan bir yerde buluruz böylece edebiyat dünyasına adım atmışız demektir. Her şey, o atılan adımdan sonra başlar ve içimizde tuttuğumuz şeyler yazılarla beraber gerçek dünyaya geçiş yapar. Yazılar bazen duygularımızda olağanüstü değişimlere neden olur, bazen hayatımıza yön verecek düşünceler elde etmemizi sağlar. Bazen de dünyayı tek bir cümle ile değiştirir ve bunları yaparken geçmişimizi günümüze iletir.

Yazı yazmanın geçmişten günümüze kadar gelip geleceğe doğru olan yolculuğuna, küçük de olsa bir iz bırakmayı ve o yolculuğundan benim için yeni olacak deneyimleri öğrenmeyi seviyorum. İşte yazıya olan bu sevgim de hikâyeler oluşturmamı ve onları insanlarla paylaşarak bazı yarışmalara taşımamı sağlıyor. Bu yüzden yarışmaya katılmamın en büyük nedeni yazı yazmayı seviyor olmam.

Yarışmaya katılma amacım, her satırında ayrı bir duygunun bağlılığıyla oluşan hikâyemin yardımıyla böyle yarışmalardan deneyim kazanıp kendimi geliştirmemde ne kadar katkı sağlayacağını görmektir ve yarışma bunu fazlasıyla gösterdi. Hem hikâyeyi yazarken hayal gücümün yapabildikleriyle ilgili yeni şeyleri keşfetmemi hem hikâyelerin yardımıyla edebiyata olan ilgimin, sevgimin ve bilgimin ne denli artabileceğini görmemi hem de bunu içtenlikle yapınca başarılar elde edebileceğimi fark etmemi sağladı. Yarışmada elde edebildiğim başarı sadece listede olan sıralamamla kalmayıp özgüvenimle ilgili bazı şeyleri de aşmamda ve eğer yazı yazmaya devam edersem

hayatıma olan katkısının düşündüklerimden daha fazlası olacağını anlamamda yardımcı oldu. Bu yüzden yarışmanın benim için fazlasıyla anlamlı olduğunu düşünüyorum.

İçinde yazma isteği olan gençlerin edebiyat alanına böyle güzel bir şekilde teşvik edilmesini doğru bir yol olarak görüyorum ve bu tarz etkinliklerin gün geçtikçe artmasının gençler açısından çok kıymetli olacağını umuyorum. Yarışmanın, hayatımdaki hikâye yazmayla ilgili süreçte benim bir parçam olması mutlu ediyor ve daha da istekli hâle gelmeme olanak sağlıyor. Tüm bunların sonucunda amaçlarıma başarıyla ulaştığımı hissediyorum. Bu yüzden gerçekten teşekkür ederim. Umarım yarışmanın bana kattıkları kadar ben de yarışmaya bir şeyler katabilmişimdir.

Sıla Yazıcı

Ertuğrul Kurtoğlu Anadolu Lisesi, Çayırova/Kocaeli

Yıllardan Kalanlar

Sıla Yazıcı

Yaşamak arzusunu bu kadar içimde hissettiğim tek an, doğduğum andır. İçinde “yaşayabileceğim” bir yer lazımdı bana. Gerçekten, yaşadığımı hissedebileceğim... Ve işte tam da bu yüzden Tanrılığa büründüm belli bir zaman. Kendi alanımı yarattım. Tüm karanlıktan kaçmak için kodların arkasına saklanıp kendi kendime yaşadım. Üzerime düşen aydınlık, sahte bir güneş ışığı beni mutlu edebilir mi? Ah! Hem de nasıl. Sanal dünyam hayat bulduğunda ben de yeniden hayat buldum. Bu his kelimelerle tarif edilemeyecek kadar hayret vericiydi. Sanki duygu denilen o soyut kavramları asıl şimdi hissetmeye başlamıştım.

Yıllardır istemediğimiz bir dünyayı daha net görmemiz için bize sunulan gözlüklerde hayallerimi yaşattım. Gözlük; soluk ve cansız yaşamımda umut dolu doğanın yok olmuş güzelliklerini hissetmemi sağlayan, var olduğumu içimde daha önce hissetmediğim bir mutlulukla gösteren, uzun süredir ihtiyacım olan ilaç gibiydi. Kentleşmenin, doğada yaptığı katliamdan, gelecekte yaşamak için oksijenini yok eden insanlardan ve monoton hayatın getirdiği duygusuzluktan kaçıp kendi ütopyamda yaşamam için bir kapı açmıştı. Sayamadığım kadar çok süreyi gözlüğün içerisindeki dünyamda geçiriyordum. Bazen eskiyi yeniden canlandırıyor ve geçmişte umursamaya tenezzül bile etmediğimiz şeylerin kıymetini bilmeye çalışıyordum. Gözlük zaman geçtikçe ona bağımlı olmamı sağlıyordu. Ama bu

duruma dur demeliydim. Gözlüğü çıkarıp ütopyamdan ayrıldığımda gerçek dünya ile her karşılaşmam nefes almamı zorlaştırıyor, daha doğrusu nefes alma ihtiyacımı kabullenmeme yol açmaktan ve tekrarlanan hayal kırıklıklarını hissettirmekten başka bir şey yapmıyordu.

Artık kendimi kandırmamalıyım. Ayaklarımın altına aldığım çimenin ve bahar esintisinin hissini rüyamda bile göremiyorum. Sadece gözlüğün camlarından görüntüler geçip gidiyor. Hayallerimde yaşattığım ve geçmişte kalan Anadolu, dünyada olduğu gibi zihnimde de gittikçe soluklaşıyor ama ben bunu istemiyorum. Dışarıya her göz gezdirdiğimde verimli toprakların kokusunu hissedebileyim, oradaki insanların samimiyetiyle gülmseyeyim, Anadolu'nun doğallığı ve güzelliğiyle bütünleşeyim istiyorum. Hatta tüm bu karmaşadan uzakta, insanların çevrenin değerini bildiği, kentleşmenin varlığının olmadığı, doğayı koruma taraftarı olan ve hayvanların yaşam alanın hor görülmediği Anadolu'da yaşamak istiyorum.

Gün geçtikçe her şey solgunlaşıyor, doğadan uzaklaşıyoruz, insanlardan uzaklaşıyoruz. Sanki sürdürdüğümüz bu hayatta yaşamıyoruz gibi. Zaten 2070 yılının mevsimsiz bir gününde, kendi kıyametimizi yarattığımız bu şehirde gerçek kıyametin gelmesini umarak yaşamak, yaşamak mıdır ki?

Tükettiğim her nefes, ölsem kimsenin duyamayacağı, beni bulamayacağı, fark etmeyeceği bir hücreden dışarı çıkamıyor. Hayallerime, geleceğime, âdeta kara bir bulut gibi çöken birçok unsur beni ve diğer milyonları pençesi altına alıyor. Pencereden dışarı ölümü sessizce karşılıyor gibi bakıyorum. Bitkinin ölümü, popülasyonun ölümü, doğanın ölümü... ve neticede, benim ölümüm. Beyazlara gömülü dört beton, soğuk, katı duvarın içine

hapsolmuş bir beden. Milyonlarca beden. Dışarıda ölüm, içerde ölüm. Hangisi daha acı, kim bilir?

Bu düşüncelerden sıyrılıp karar alma zamanım gelmişti. Bulduğum bu şehirden ayrılacaktım. Gideceğim yer, özlemini çektiğim Anadolu topraklarının bir parçasını bulacaktım ve kendimi kandırarak değil de gerçekten nefes alarak yaşadığımı hissedecektim. Hem kendim yaşayacaktım hem de bu toprakları yaşatacaktım.

Aradığım yeri bulmuştum. Bana böyle güzelliklerle kucak açan bir doğa parçası varken o şehirde hayatın son bulması için gün saymak tamamen bir eziyetmiş. Toprak, canlılık, mekanikleşmeyen bir güneş, renkleri tekrar görebilmek ve beslendiğini hissetmek. İşte, tüm bunlar beni kendime getirdi. Buraya gelişimle özüme döndüğümü hissedip yapaylığın son bulduğunu fark etmek inanılmaz bir şekilde hafiflememi sağladı. Yaşamımın yeni başladığını şimdiden hissediyordum.

Yeni bir güne daha gözlerimi açtım. Bugünkü ve ömrümün uzun yılları boyunca amacım olacak olan şeyi yapacaktım: Anadolu'nun bu bereketli topraklarının hayata tutunmasını sağlamak. 2070 yılında olmamıza rağmen insanların Anadolu'nun kıymetini bilmesi gerekirken tam tersini yapıp elindekileri har vurup harman savurması beni düşündürüyor. Sonuçta üzerinde yaşadığın bu gezegende neden yaşam alanını mahvedersin ki? Etrafıma bakıyorum; tüketim çılgınlığının seviyesi arttıkça binaların, fabrikaların kısacası güneşi ve yeşil alanı görmememize neden olacak engellerin de hızla arttığını görüyorum. Bu beşerî döngünün karşısında daha fazla bekleyemedim ve Anadolu'nun son kalan parçasını yaşatmak için elimden gelenin fazlasını yapacağıma dair söz verdim. Dışarı çıkıp içinde bulunduğum çevreyi inceledim. Yapılması gereken birçok çalışma

vardı. Azmimin, burada bulunmamın ve de kendim olabilmenin verdiği mutlulukla beraber pes etmeden istediklerimi gerçekleştirecektim. Kendi kendime verdiğim motivasyondan sonra hâlime gülüp çalışmaya koyuldum.

Gün geçtikçe Anadolu'mun toprağındaki bereket tekrar ortaya çıkıyor ve canlanıyordu. Emeklerimin karşılığını alıyor olup doğanın kendini toparladığını görmek ister istemez yüzümde bir gülümseme oluşmasını sağlıyordu.

Dedemden kalma günlük parçaları burada son buluyordu. Elimdeki kâğıdın bu zamana kadar gelebildiğine mi şaşırıyım yoksa dedemin Anadolu topraklarındaki canlılığın yok olması için verdiği mücadeleye mi şaşırıyım bilemedim. Ama şunu demeliyim ki önemli olan yılların bizden aldıkları değil bizim ona kattıklarımız ve daha da katacak olduklarımızdır.

Yazardan

Yarışmayı ilk olarak okulumuzun duvarındaki panoda görmüştüm. Daha sonra bir de Instagram’da görünce bir şeyler yapmam gerektiğini düşündüm. Bu düşüncemi, edebiyat öğretmenim Serap Hocam’a ve matematik öğretmenim Eda Hocam’a bildirdim. Öğretmenlerimin de desteğiyle hayatın en zor şeyi olan “başlamak” kısmına başladım.

Yarışmanın bana ilk ifade ettiği şey, Nevşehir’de olan bir üniversite tarafından düzenlenmesiydi ve derece yaparsam oraya gitmek için bir şansımın olmasıydı. Ülke çapında bir yarışma olduğu için zor olacağını biliyordum ama imkânsız olmadığını da biliyordum. “Zor ama imkânsız değil.” diye düşündüm ve yapamayacağım bir şey için pişman olmak istemedim. Birkaç dakika bunları düşündüm.

Yarışmanın konusunun “Çevre – İnsan ve Geleneksel Yaşam” olması beni çok mutlu etti. Çevre hakkında hep düşünüyordum, bazı konularda üzüldüğümde çözüm yollarına bakıyordum. Şimdi bu yarışmada böyle bir amaçla da birleşerek daha hızlı, daha çok şey araştırarak olmak beni çok mutlu etti. En güzel kısmı buydu. Bir olayı kötü bir sonuçtan ele aldım. Dünya ve çevre konusunda kötü bir sona maruz kalırsa dünyayı iki şey Süpermen gibi kurtarabilirdi: anne ve öğretmen.

Başkarakterimi bir öğretmen seçtim ve onun içine de dünyayı değiştirmek isteyen bir çocuk yerleştirdim. Bazı mecazlı anlatımlarda, Serap Hocam’ın da desteğiyle, ne demek istediklerini öğrendim. Onun söyledikleriyle kendime bir yol belirledim. Hayal dünyam, yazdıklarım aklıma ilk gelenlerdi. Çok

değiştirme yapmadım. Kendi öykümü okuduğumda çıkardığım ders, eğitimin değeri, bir insanın milyonlarca insana hitabı, bir duygu ve sorumlulukla dünyanın nasıl değiştiği ve çevrenin vazgeçilmez bir şey olduğuydu. Amacım güzel bir şeyler bırakmak. Birkaç dakikalık düşünce sonucu başlasam da o sorumluluğu tüm okuyanların kalbine işlemeyi hedeflemiştim. Hedefime ulaştığımı düşünüyorum.

Bir kitap bastırmak hayalim vardı ama sınavlardan dolayı ertelemiştim. Hikâyemin basılacak olması, beni çok mutlu etti. Bunun için çok teşekkür ederim. Bu sürede yanımda olan aileme ve öğretmenlerime de teşekkürü bir borç bilirim. Her şey için sonsuz teşekkürler.

Fatma Jule Yılmaz

Gökpınar Çok Programlı Anadolu Lisesi, Çeltik/Konya

Çevre Muhafızları

Fatma Jule Yılmaz

Yine çok yorucu bir günün sonuna gelmiştik. İnsan çevreyi insandan koruyordu. Bu kutsal görev, çevre muhafızlarının işiydi. Bu işe girebilmek için öncelikle paranın yenmeyen bir şey olduğunu anlatıyorlardı bize. Bunu anlamak zorundaydık. Şu anda ne yaptığımı anlamadınız değil mi? Böyle meslek mi olur diyorsunuz ama öyle. Ben 3000’li yıllardan sesleniyorum size. Çevre ile savaş halindeydik. Bu savaşı kazandığımız için kaybettik. Hani ağaçları kesip kâğıt yapıyordunuz, onların üzerine de “Ağaçları kesmeyin.” yazıyordunuz, güven kokacağına baş döndürücü parfüm kokuyordunuz! İşte, mis kokulu çiçekleri öldürdünüz!

Bu düşüncelerin içinde boğulup kalmıştım. Yarın erken kalkıp müzeye gidecektim. Atalarımızın bıraktığı kutsal suyu koruma görevi bendeydi. Burada herkes susuzluktan kırılıyordu. Susuz yaşam gerçekten de çok zordu.

— Meşe, oğlum hadi gel. Televizyonda su dizisi başladı.

— Yok anne. Ben yarın tekrarını izlerim. Bataklıktan biraz daha su almaya gidiyorum bize.

Adımı çok seviyordum. Yıllar önce tarih olan bir ağacın türüymüş. Anneminki de Palamut. Babam hayatını bir su savaşında kaybetti. Yıllar öncesine ait bir dergide, insanların günlük 5-6 bardak su içmeleri gerektiği yazıyormuş. Şimdi

gençlere 1 bardak, yaşlılara yarım bardak su veriliyor. Bazen “Keşke o zamanda yaşayıp o zamanda çevre muhafızı olsaydım.” diyorum. O zaman da korusalardı, şimdi böyle olmazdı. Atalarımız neden böyle yaptı? Anlamış değilim.

— Sevgili ziyaretçilerimiz. Lütfen sıraya geçin. Beyşehir Gölü’ne ait olan bu kutsal suyu nasıl koruruz bilmiyorum. Ozon tabakası delindiği için havalar sürekli ısınıp soğuyor, herkesin bir kere görme hakkı vardır.

— Suyu çalmaya çalışan olursa cezası ölümdür! Artık hapisanelerdeki mahkûmlara verecek suyumuz kalmamıştır.

Tüm gün insanları uyarmakla geçip gitmişti. Atalarımızın hayatlarını adadıkları paralar burada adım attığın yerdeydi. Yıllar önce atalarımızın da ataları olan Kızıldere’liler bunu anlatmış aslında onlara: “Son nehir kurduğunda, son balık yendiğinde beyaz insanlar paranın yenmeyen bir şey olduğunu anlayacaklar.” demişler. Balık ne, nasıl yeniyor? Bir de çiçekleri varmış özel günlerde birbirlerine verdikleri. Keşke birbirlerini çiçeklerin yanlarına götürselerdi. Ben toprağa çok yavaş basıyordum. Belki bir çiçek çıkar da onu korurum diye ama yıllardır bir tane bile olmadı. Biz bu savaşı kazandığımız için kaybetmiştik. Sadece çiçekleri, balıkları değil atalarımızdan miras kalan meslekler de eskisi gibi değil.

O zamanlarda nesiller boyunca devam eden çiftçilik diye bir meslek varmış. İnsanlığın yerleşik hayata geçmesinde insanlığa ışık tutan, toprağı işleyen, insanlığa besin yetiştiren. Bu yıllarda tarih oldu atalarımızdan gelen geleneksel yaşam. Sadece çiftçilik değil esnaf, balıkçılar, manavlar insanlığa besin veren geçmişten kalan miraslar... Bulaşıcı ticaret yapmıyor, saklıyorlar. Kimse parlak bir gelecek düşünmüyor. Ne

zaman ne olacağı belli değil, insanlık adeta uçurum kenarında tek ayak üzerinde! Hırsızlıklar da arttı ama altın, para değil de bir avuç ekmek, bir yudum su için biz, dün akşam evimize gelen misafirlerimize karnımızı doyuracak kadarda olmayan akşam yemeğimizi çaldırdık. Bundan yüz yıl önce insanlık “Misafir umduğunu değil bulduğunu yer.” diyordu. Şimdi misafir bizim bulamadığımızı çalıyor. Kaldırımda yürürken çiçeğe basıp geçen, ağaca taş atarak meyve düşüren, teldeki güvercini hedef alan, gölge seven ama ağaç dikmekle uğraşmak istemeyen insanlık ağlıyor şimdi. Yüzyıllardır gelenek deyip çocuklara bayramda para vererek mutlu eden insanlık, yüzyıllar sonra anlıyor para ile mutluluk olmayacağını. Bir ekmek bir suyla sade bir hayatta bir ömür yaşayabilecek insanlığı, zevkleri için değerli şeyleri harcamasıyla aldıkları zehirledi. İnsanlık sırtını dayadığı şeye savaşı açıp, o savaşı kazandıysa sanıp büyük yenilgi yaşadıkten sonra durdu dünya. Neden kimse onlar gibi “Yeryüzü üzerindeki her şeye saygılı ol. İster insan ister bitki olsun. Doğa bizim için değerlidir, o bizim parçamızdır. Onlar senin dünyasal ailenin parçalarıdır.” demedi. Ölüyoruz şimdi.

Sınıf bir an sessizliğe bürünmüştü, öğretmenlerinin okuduğu şey çocukları ağlatmıştı.

— Öğretmenim, ben bir daha balık yemeyeceğim. Ben çok yedim. Gelecekteki insanlar yesin.

— Öğretmenim, ben de bizim buzdolabımıza çiçekler bırakacağım. Gelecekte çiçek nasılmış görsünler.

— Bunları yapmanıza gerek yok ki. Siz şimdi çevre muhafızları olabilirsiniz. Bu ülkenin böyle düşünceli çocuklara

ihtiyacı var. Bizim atalarımızın kuşlar için hastaneleri vardı, onlar bu kadar ince düşünürken siz daha ince düşünün! Biz, her savaşı kazanalım ama bırakalım bu savaşı bizim için çevre kazansın. Biz de baharda toprağa yavaş basalım; toprak ana bin bir güzelliğe gebe olabilir. Her gün uyandığımızda güneşi selamlayalım, kuşları selamlayalım, kaldırımda yürürken açan çiçeği selamlayalım.

— Öğretmenim, biz sınavlarımızı hep kâğıtlarda yapıyoruz. Sınav yapmayalım.

— Sınavlardan kaçamazsın, eğitim şarttır. Atalarımız ağaçlar dikti, bize kâğıt verdi. Oksijen verdi, hayat verdi. Biz de bir ağaç kesiyorsak yerine en az üç beş ağaç dikelim. Geleceğimiz için, şimdi için yatırım yapalım. Doğaya en güzel yatırımlardan biridir ağaç dikmek.

Öğretmenimizin anlattıkları hep aklımdaydı, hiç çıkmıyordu. O gün dünyayı değiştireceğime inandım. Gelecekteki insanları üzemezdim, onların yaşama hakkını ellerinden almazdım. Evet, ben dünyayı değiştireceğim! Yediğim elmanın çöpünü doğaya verirken kekin çöpünü geri dönüşüme gönderiyordum. Dünyayı değiştirecektim ama ilk kendimden başlamıştım. Kendini değiştirmeyen dünyayı nasıl değiştirirdi? Sonra fark ettim ki kendi değişen kişi çevresindekileri de değiştiriyor.

Yıllar birbirini kovaladı. Sınıf öğretmeni olarak doğuya atandım. Aslında hayallerimdeki meslek polis olmaktı. Ben birçok insanın hayatına dokunmak istedim. Biraz daha açmak gerekirse insanlık için bir fedakârlık yaptım. Ben onların

hayatını değiştirecektim, onlar çevresindekilerin hayatlarını değiştirecekti. Ben dünyayı kurtaracaktım.

— Evet, arkadaşlar. Ben sizin yeni sınıf öğretmeninizim, siz de benim çevre muhafızlarım. Hazır mısınız dünyayı kötü bir sondan kurtarmaya?

— Hayır, hocam. Yiyecek bir şeyler almamız gerek, aç kalırız.

— Hayır, aç kalmazsınız. Her şeyimizi çevre karşılayacaktır inanın buna. İlk dersimiz çevre muhafızlığı nedir? Dünyanın neden bize ihtiyacı var? Bu dünyayı, kimler kötü bir sondan kurtaracak?

— Polislerimiz, askerlerimiz hocam. Onlar herkesi kurtarır, hırsızları yakalar.

— Haklısın. Başka?

— Büyüyünce ben kurtarıyorum hocam.

— Büyüyünce değil şimdi kurtaracağız. Siz bugünün ve yarınların kahramanlarısınız, unutmayın! Ağaç yaş iken eğilir, çevre bilinçli insanlarla güzelleşir.

Okuldaki ilk günüm bitmişti. Yavaştan çocuklara bir şeyler anlatmaya başlamıştım. Hâlâ inanıyordum ben dünyayı değiştirecektim. Doğanın yok olmasına göz yummayacaktım. Çocuklarım ile başaracaktık bunu. “Yarın güzel bir gün olacak.” diyerek uyudum.

Sabahleyin okula gittiğimde bir öğrencimi, morali bozuk görmek beni çok üzmüştü. Yanına gittiğimde artık çevre muhafızı olmayacağını söyledi. Bu beni çok şaşırtmıştı. En sevdiği ağacının dallarını, cama dokunduğu ve zorladığı için ailesinin kestiğini söyledi. “Sonunda başladım.” dedim içimden.

Ağacın dalları için bile üzülen bir çocuğun kalbine dokunmuştum. O an hayatımın en mutlu anıydı.

Öğrencime üzülmemesini, yarın ağacın yaralarını saracağımızı ve ondan özür dilemeye gideceğimizi söyledim. Çok mutlu oldu. O benim tanıdığım en iyi çevre muhafızıydı. Şükürler olsun! Bir kişi de olsa onun kalbine inebilmiş, bu sevgiyi yerleştirmiştim.

Ertesi gün olduğunda ben de onun kadar heyecanlıydım. Önce kendisi özür diledi koruyamadığı için. Sonra ailesi özür diledi, teker teker mazeretini açıklayıp. Sonra ne mi oldu? Ağacın gönlünü almak için ona, gelecek seneye birçok arkadaş getirme sözü verildi. Ben, öğrencimi yılın en iyi çevre muhafızı seçtim. O gün bu gündür de seçiyoruz.

Çevre, doğa, hayat çocuklarla güzelleşecek. Yeni nesil ile hayat bulacak. Büyüklerin öğütleri ile şekillenecek bu bayrak yarışı. Son bulmadan, yorulmadan devam edecek. Ben değiştireceğim, biz değiştireceğiz!

“Çevre - İnsan ve Geleneksel Yaşam” Seçme Öyküler

Editör: Sinan Akıllı

Karayemiş’in Hasan’ı, Köyümün Çıngırakları’nın Nurdan ablası, Yirmi Birinci Yüzyıl’ın “ağır yarası, kendini gösterme çabası,” Dönüşüm’ün Selim’i, Çınarlar Tepesi’nin Efsun’u, Çorakların Nazım’ın Süleyman’ı, Bulutların Üstünde’nin Ali’si, Fırın Kurusu’nun Ahmet amcası ve onun “Yıkılsa bu betonlar yeşertir miydi toprak anayı?” sorusu, Doğa da Konuşur’un küresel ısınması, Yıllardan Kalanlar’ın 2070 yılı Anadolu’su, Sarı Papatya’nın “Çünkü insan en çok kendi ölümüne ağlardı” cümlesi, Tohum ve Hayat’ın kuruduğu söylenen Karşıbağ’ı, Lacivert Deri Çanta’nın yanında duran sandık, Kırmızı Ayakkabılar’ın Kemal’i, Süreyya’sı, Ürgüp’te tabelasında kırmızı ayakkabılar olan kafesi, Sahne’nin Memed’i, Tavuklarıma’nın lavanta kokusu, Köyden Kente’nin oteli, Öze Dönüş’ün Özden’i ve Seyyah’ı, Çevre Muhafızları’nın Meşe’si, Eve Dönüş’ün Sarıkız ineği... Hepsi artık bizlerle.

Yirmi genç Türk’ün kalemlerinden /klavyelerinden değil, yüreklerinden ve zengin dimağlarından çıkan bu güzel öyküler hep yaşayacak. Gelecek kuşaklar bunları okurken şunları söyleyecekler: “Taa o zamanda bu pırıl pırıl genç Türkler yazmış her şeyi.” diyecekler. “İyi ki de yazmışlar, yazarak tarihe not düşmüşler. Kendilerinden sonra kimsenin tadamayacağı renkleri, kokuları, korkuları, acıları, sevinçleri, ikilemleri bizlerle paylaşmışlar. Ne de güzel yapmışlar!” diyecekler.

Genç yazarlarımız, Kapadokya Üniversitesi olarak sizlerle gurur duyuyoruz. Ailemizin bir parçası oldunuz bundan böyle. Bu özgün eserleri bir araya toplayıp yayımlanmasına vesile olanlara da teşekkürü bir borç biliriz.

Hasan Ali Karasar

Nevşehir Yerleşkeleri:
Mustafapaşa - Uçhisar - Ürgüp
Tel: 0384 353 5009 (pbx) Faks: 0384 353 5125
İstanbul Yerleşkesi:
Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı
Tel: 0216 588 0010 (pbx) Faks: 0216 588 0012
info@kapadokya.edu.tr

